

ANDORRA

i el seu Sistema Financer 2011

ANDORRA

i el seu Sistema Financer

*Publicat per l'***Associació de Bancs Andorrans (ABA)**

Fotografies: Jaume Riba

Dipòsit legal: AND. 399-2012
ISBN: 978-99920-1-955-9

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	Pàg. 4
I. EL PRINCIPAT D'ANDORRA	Pàg. 7
I.1. Introducció a Andorra	Pàg. 8
I.2. Història d'Andorra	Pàg. 11
I.3. Institucions andorranes	Pàg. 11
II. MARC LEGAL ANDORRÀ	Pàg. 15
II.1. Marc mercantil	Pàg. 16
II.2. Marc laboral	Pàg. 18
II.3. Marc tributari	Pàg. 19
II.4. Marc legislatiu del sistema financer	Pàg. 25
II.5. Desenvolupaments en el marc regulatori del sistema financer	Pàg. 31
II.6. Evolució del marc legal i regulatori del sistema financer andorrà en el context internacional	Pàg. 32
III. ENTORN ECONÒMIC	Pàg. 37
III.1. Introducció	Pàg. 38
III.2. Principals variables econòmiques	Pàg. 39
III.3. El sector públic	Pàg. 44
III.4. Evolució de l'economia andorrana durant el 2011	Pàg. 46
IV. SECTOR BANCARI	Pàg. 59
IV.1. Introducció	Pàg. 60
IV.2. Associació de Bancs Andorrans	Pàg. 61
IV.3. El sector bancari	Pàg. 63
V. DADES D'INTERÈS	Pàg. 85
V.1. Grups bancaris andorrans	Pàg. 86
V.2. Altres dades d'interès	Pàg. 96

PRESENTACIÓ

El 2011 ha estat un any excepcional per la difícil situació econòmica i financera internacional. El creixement de la producció s'ha desaccelerat considerablement durant el 2011 assolint un creixement del 3,8% i per als anys següents es preveu que el creixement serà anèmic. Els problemes de l'economia mundial són múltiples i interconnectats; com són la crisi de l'atur i el descens continuat del creixement econòmic, especialment en els països desenvolupats.

Per al 2012, les perspectives de creixement del Fons Monetari Internacional són d'un 3,5% en l'economia mundial. S'estima que hi haurà un reajustament entre les economies donat que els mercats emergents estan creixent a més bon ritme. S'està en un procés d'alineació i probablement s'haurà de recolzar mitjançant reformes fortes i clares.

L'economia dels Estats Units s'ha continuat recuperant durant el 2011, tot i que a un ritme inferior al del 2010, amb una taxa de creixement de l'1,7%, degut en gran mesura pel consum privat, mentre que l'economia japonesa s'ha vist molt afectada pel terratrèmol que va sofrir el país en el mes de març i pel posterior desastre nuclear, amb una economia immersa en un entorn deflacionista. Pel que fa a les economies emergents o en desenvolupament, hi ha hagut disparitat en el creixement; l'Àsia i l'Índia han crescut aproximadament un 8% i un 7,4% respectivament i països d'Amèrica Llatina com Mèxic s'ha expandit un 4,1% i Brasil un 2,9%.

L'any 2011 ha estat marcat pel menor creixement econòmic en la majoria de països europeus, assolint una taxa de creixement de l'1,4%. L'elevada incertesa en els mercats financers, juntament amb les pressions per al despallanquejament de les entitats de crèdit, també han afectat al creixement monetari, amb una major disminució cap a finals del 2011. L'evolució dels preus s'ha vist influïda significativament per l'augment dels preus de l'energia i de les matèries primes, donant lloc a elevats nivells d'inflació amb una taxa mitja europea d'inflació interanual del 2,7%. A partir de mitjans d'any s'han intensificat les tensions en els mercats financers, principalment com a conseqüència de la preocupació dels participants en el mercat davant l'evolució de les finances públiques en diversos països de la zona euro. El conseqüent enduriment de les condicions financeres i de la confiança econòmica, sumats a la menor demanda mundial, van frenar l'activitat econòmica de la zona de l'euro en el segon semestre del 2011 i en els mesos posteriors.

En aquest entorn econòmic, Espanya en el primer semestre del 2011 havia continuat el procés de lenta recuperació de l'economia que havia iniciat el període anterior, fins que en els mesos d'estiu l'activitat econòmica es va estancar i va revertir posteriorment amb un PIB en retrocés en el quart trimestre de l'any 2011. L'increment del PIB ha estat del 0,7% resultat d'una demanda nacional dèbil amb la conseqüent destrucció de llocs de treball i de les tensions financeres amb un empitjorament de les condicions de finançament. Cal preveure que aquesta trajectòria contractiva es perllongui durant el 2012 amb un retrocés del PIB de l'1,5%.

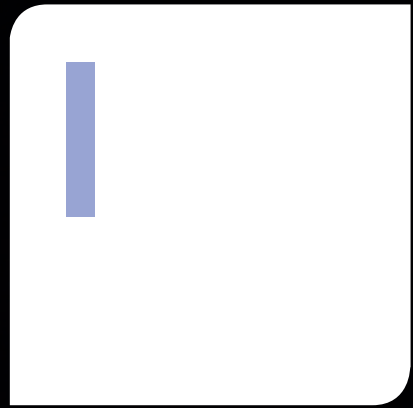
L'economia francesa durant el 2011 ha enregistrat una taxa de creixement de l'1,7%; situant-se per sota d'Alemanya però per sobre el Regne Unit. Les perspectives per al 2012 són les d'estancament de l'economia amb un creixement del 0,4%.

L'economia andorrana s'ha vist condicionada de manera significativa per la situació econòmica internacional i molt especialment per l'evolució de les economies de l'entorn. Els principals indicadors econòmics del Principat d'Andorra mostren indicis de deteriorament en el nostre model basat en els pilars econòmics tradicionals com són el turisme, el comerç i el sector financer, amb una forta dependència dels nostres dos països veïns. La disminució del nombre de visitants i el seu menor poder adquisitiu han afectat directament els ingressos del sector turístic i comercial. Així mateix, la crisi de confiança i la recessió econòmica han afectat el sector de la construcció essent el sector que més ha vist reduïda la seva activitat. Per tot això, el Govern d'Andorra té la voluntat de diversificar l'economia andorrana mitjançant l'obertura econòmica que ha de permetre la potenciació de sectors que aportin alt valor afegit a l'economia i situar el país en situació de competir en igualtat de condicions amb les economies veïnes, i alhora ha de fer que Andorra constitueixi un destí atractiu per a nous sectors i empreses.

L'any 2011, el sistema financer andorrà ha demostrat que amb una gestió conservadora i prudent es poden afrontar amb èxit els reptes que genera l'entorn econòmic i financer incert i volàtil. Així, d'acord

amb la seva reputació financera assolida gràcies a la solidesa i rigor en l'aplicació dels estàndards regulatoris internacionals al llarg dels anys, en aquest exercici 2011, la banca andorrana ha assolit un creixement del marge ordinari d'un 3,2% i, unes taxes de rendibilitat tants sobre actius mitjans com sobre els fons propis mitjans superiors a la mitja dels sectors bancari europeu. Els resultats de la banca andorrana d'aquest exercici són un 1,98% inferiors als del 2010, degut principalment a l'increment de les despeses de transformació com a conseqüència de les mesures adoptades per la banca andorrana per preparar-se pels reptes de futur i molt especialment per la seva expansió internacional. El projecte internacional està donant els seus fruits amb un increment dels recursos gestionats d'un 12,97% respecte el 2010. Així mateix, és rellevant l'elevat nivell de les ràtios de solvència i liquiditat, d'un 20,96% i d'un 66,58%, respectivament.

Al llarg del 2011 i meitat del 2012, s'ha mantingut la voluntat de situar Andorra en el context internacional com a país amb una normativa equiparable a la dels països de la Unió Europea i l'OCDE; en aquesta línia, el passat 30 de juny el Principat d'Andorra signa l'Acord Monetari amb la Unió Europea per convertir l'euro en la moneda oficial. Així mateix, a mitjans del 2012 s'aprova la *Llei sobre l'impost general indirecte* i la *Llei d'inversió estrangera al Principat d'Andorra*. També cal destacar que durant aquest període s'han continuat signant convenis bilaterals d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia, així com la rúbrica del conveni de no doble imposició amb la República Francesa.

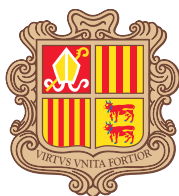
I EL PRÍNCIPAT D'ANDORRA

I.1. Introducció a Andorra

El **Principat d'Andorra** és un **microestat europeu** situat al Pirineu Central, entre Espanya i França; estats membres de la Unió Europea amb els quals comparteix, respectivament, 64 km de frontera pel sud i l'oest i 57 km pel nord. La seva capital és Andorra la Vella.

La superfície d'Andorra és aproximadament de **468 km²**, superior a la d'altres petits estats europeus com San Marino (61 km²), Liechtenstein (157 km²) o el Principat de Mònaco (1,5 km²).

La bandera i l'escut d'Andorra són els següents:

La llengua oficial d'Andorra és el **català**, si bé s'utilitzen també de manera habitual el castellà i el francès, gràcies als contactes econòmics i socials amb els estats veïns. A l'ensemble, l'anglès s'empra en l'àmbit comercial i financer.

El Principat d'Andorra, que no disposava de moneda oficial ni havia signat amb cap estat un acord per adoptar la seva moneda, va adaptar-se a l'**euro** l'1 de gener de 2002 igual que els altres països membres de la Unió Europea. Fins aleshores, la pesseta i el franc circulaven de facto a Andorra i van ser substituïts per l'euro.

El propassat 30 de juny de 2011, el Principat d'Andorra va signar l'Acord Monetari amb la Unió Europea per convertir l'euro en la moneda oficial del Principat d'Andorra. Amb la ratificació d'aquest Acord, el Principat d'Andorra tindrà el dret d'emetre monedes d'euro a partir de l'1 de juliol de 2013, destinades tant a la circulació com a la col·lecció, i l'obligació de donar curs legal als bitllets i les monedes d'euro emesos per l'Eurosistema i pels Estats membres que han adoptat l'euro.

Andorra és un país muntanyós. El punt més baix és la confluència del riu Runer amb el Valira (838 m) i el més alt, el Pic de Coma Pedrosa (2.942 m). El clima d'Andorra es considera sec i mediterrani. Les temperatures varien sensiblement entre les zones altes i les baixes a causa sobretot de les grans diferències d'altitud. La temperatura mitjana mínima és de -2º C i la mitjana màxima de 24º C. Les precipitacions en forma de neu són freqüents entre octubre i abril i les pluges es concentren principalment a la primavera i a la tardor. L'aigua és un dels recursos naturals més importants i permet l'aprofitament hidroelèctric i termal.

La **població** d'Andorra el 2011 ha estat de 78.115 habitants (85.015 habitants durant el 2010), amb un 42,86% d'habitants de nacionalitat andorrana (38,77% durant el 2010), un 28,40% de residents de nacionalitat espanyola (31,39% durant el 2010), un 14,99% de nacionalitat portuguesa (15,41% durant el 2010), un 5,25% de nacionalitat francesa (5,98% durant el 2010) i un 1,23% de nacionalitat britànica (1,31% durant el 2010). L'altre 7,27% de la població està distribuïda en més de 22 nacionalitats diferents a les esmentades anteriorment.

L'estructura de la població per edats durant el 2011, presentada en el gràfic següent, està caracteritzada per una distribució concentrada principalment en els trams d'edat d'entre 30 i 49 anys tant pel que fa als homes com pel que fa a les dones. Analitzant aquestes dades juntament amb les d'exercicis anteriors, es pot observar que l'estructura de la població per edats segueix la mateixa tendència des de fa diverses dècades, presentant una distribució amb una elevada concentració en les franges d'edat que integren el cicle laboral de les persones. Això reflecteix la realitat del mercat laboral andorrà, caracteritzat pel fet que un elevat percentatge de població activa procedeix de l'exterior degut a l'escassetat de recursos humans disponibles en el mercat intern. En moltes ocasions, la població

activa procedent de l'estranger no forma part d'una unitat familiar estable resident al país, fet que incentiva el seu retorn al país d'origen en l'edat de jubilació. [gràfic 1]

La **nacionalitat andorrana** per naturalització pot ser adquirida per diferents vies. En el cas de persones estrangeres que contreguin matrimoni amb andorrans, acreditant una residència ininterrompuda a Andorra de tres anys. Pel que fa a la resta d'estrangers, hom pot sol·licitar la nacionalitat andorrana acreditant una residència efectiva d'almenys vint anys. La Constitució andorrana no permet tenir més d'una nacionalitat a Andorra.

La persona física estrangera major de 18 anys que desitja establir la seva residència efectiva a Andorra sense exercir-hi cap activitat ha d'obtenir del Ministeri d'Interior una autorització de **resident sense activitat lucrativa** que es regeix per la *Llei 9/2012 de 31 de maig, de modificació de la llei qualificada d'immigració* i que modifica també la *Llei 17/2006, de 30 de novembre de residències passives*.

Amb data 21 de juny de 2012 s'aprova la *Llei 10/2012 d'inversió estrangera al Principat d'Andorra* permetent la liberalització de les inversions estrangeres a tots els sectors de l'economia i s'estableix que els drets econòmics de les persones físiques s'adquireixin amb l'obtenció de la seva residència legal al Principat. En el cas de les persones físiques no residents majors d'edat que desitgin adquirir immobles a Andorra, sempre que no disposin de la nacionalitat andorrana, estaran subjectes a l'autorització prèvia del ministeri competent.

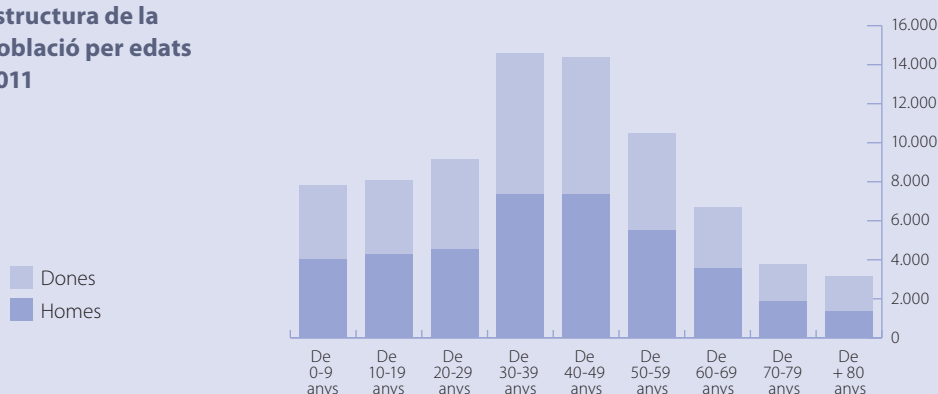
L'**estructura educativa andorrana** és de caràcter multilingüe, plural i mixta ja que inclou educació pública en tres sistemes educatius: l'andorrà, el francès i l'espanyol, així com oferta educativa privada en un centre regit pel sistema espanyol. Els estudiants que desitgen continuar l'ensenyament superior tenen la possibilitat d'escollir entre continuar la seva formació a Andorra, ja sigui formació professional o universitària amb els cicles de for-

mació superior oferts per la Universitat d'Andorra; o bé desenvolupar la seva formació superior a l'estranger. La majoria d'estudiants andorrans que trien aquesta darrera opció es traslladen als països veïns, Espanya o França. Pel que fa a la Universitat d'Andorra, creada el juliol de 1997, ofereix estudis presencials, virtuals i d'extensió universitària. La institució educativa "La Salle" ha inaugurat el 28 de juny de 2012, un centre universitari a Andorra

[gràfic 2]

Estructura de la població per edats 2011

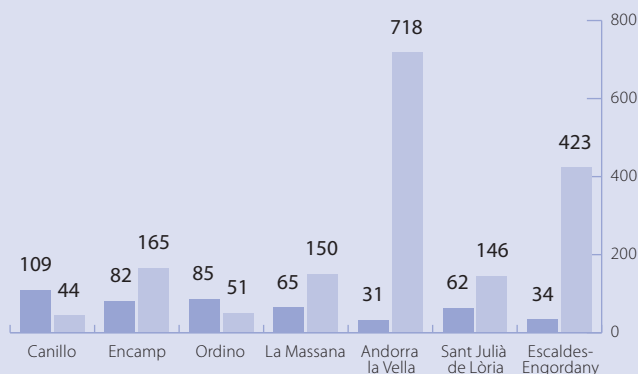

Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 1]

Superfície parroquial i densitat demogràfica 2011

■ Habitants per Km²
■ Superfície en Km²

(Km²) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 3]

(Universitat Oberta La Salle), on s'impartiran estudis on-line i semi presencials de Tecnologia i Ciències Socials.

Així mateix, el 30 d'octubre de 2008, es vota per assentiment la Llei que autoritza la creació de la Universitat de les Valls, primera universitat privada a Andorra, que obrirà com primer centre universitari la Facultat de Ciències Odontològiques el pròxim setembre 2012. El Decret del Govern d'Andorra de l'1 de febrer de 2012 aprova el pla d'estudis del seu Màster en Odontologia atorgant-li així el caràcter estatal al diploma, el que permet el seu reconeixement en tots els estats membres de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

Andorra està dividida administrativament en set circumscripcions territorials anomenades **parroquies**, que es diferencien les unes de les altres quant a l'extensió i la població, i que disposen cadascuna d'elles del seu propi Comú (Ajuntament). Les set parroquies són: Canillo, Encamp, Ordino, La Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany. [gràfic 2]

La superfície i la densitat demogràfica per a cadascuna de les set parroquies el 2011 és com segueix: [gràfic 3]

Les **distàncies** per carretera fins al Principat des de les principals ciutats dels estats veïns són les següents:

Des d'Espanya:

Madrid 612 km
Barcelona 198 km

Des de França:

París 861 km
Marsella 534 km
Tolosa 186 km

Andorra disposa d'una xarxa pública i privada de transports amb les principals ciutats dels països veïns.

El Principat no disposa de xarxa ferroviària pròpia, si bé s'hi pot accedir des de Lleida o Puigcerdà, a Espanya, i des d'Aix-les-Thermes o l'Hospitalet, a França, en menys d'una hora fins a Andorra per carretera.

Els aeroports més propers es troben a Tolosa i Perpinyà, a França, i Barcelona, Lleida, Girona i Reus, a Espanya.

El Servei de Telecomunicacions d'Andorra

(Andorra Telecom) també permet un altre tipus de comunicació mitjançant la telefonia fixa i mòbil (GSM i 3G), internet bàsic i en banda ampla (ADSL), fibra òptica (FITH) i televisió digital terrestre (DVB - T), GPRS, el telègraf, el tèlex i el telefax.

I.2. Història d'Andorra

La història d'Andorra es coneix a través dels primers testimonis escrits trobats que s'hi relacionen, datats del segle IX.

Un precepte carolingi datat de l'any 843 i signat pel rei Carles el Calb mencionava l'atribució de les Valls d'Andorra a Sunifred Comte d'Urgell. El 988, Borrell II, Comte de Barcelona i d'Urgell, va cedir Andorra a l'Església d'Urgell a canvi de possessions dins el Comtat de la Cerdanya. El Bisbe d'Urgell va esdevenir així sobirà temporal de les Valls.

No obstant, durant els segles següents, el Bisbat d'Urgell es va veure en conflicte amb el Comtat de Foix, el qual desitjava recuperar allò que en un passat li pertanyia. Aquesta situació va finalitzar el 1278 i el 1288 amb la signatura del primer i el segon Pariatge entre el Bisbe d'Urgell i el Comte de Foix, respectivament. Aquestes sentències arbitrals van establir un condomini indivís de les Valls amb igualtat de drets i atribucions entre els dos senyors (fixaven els tributs a pagar pels andorrans i disposaven l'exercici de la justícia conjunta mitjançant els batlles, les obligacions militars dels andorrans envers els dos senyors i el nomenament de notaris i veguers). En definitiva, els Pariatges, signats fa més de set-cents anys, van representar la independència d'Andorra.

Els drets de consenyoria sobre Andorra van passar després als reis de França, hereus dels comtes de

Foix, i més tard al President de la República Francesa.

Va ser al principi dels anys 80 quan la necessitat de reformes de les institucions va esdevenir patent. Així, l'any 1981, amb la separació de poders, es va redactar un acord entre coprínceps, es va crear el Govern andorrà sota la denominació de Consell Executiu i la figura del Cap de Govern. D'aquesta manera es van anar desenvolupant diferents reformes tals com el codi penal, el codi de l'administració, sempre sota l'acord dels coprínceps.

El gran canvi va arribar a Andorra el 14 de març de 1993, data en la qual es va aprovar per referèndum la Constitució del Principat d'Andorra, convertint-se així en un Estat independent, de dret, democràtic i social. Malgrat que aquesta darrera fita pot semblar recent, el Principat d'Andorra fa més de 700 anys que es regeix per un sistema institucional propi.

Així, el poble andorrà, va assumir la sobirania, però els coprínceps, indivisa i conjuntament, són el cap d'Estat. A títol personal i exclusiu, aquest càrrec recau en el Bisbe d'Urgell (actualment l'Excm. Sr. Enric Vives i Sicília) i el President de la República Francesa (actualment l'Excm. Sr. François Hollande). Cada copríncep nomena un representant personal al Principat d'Andorra.

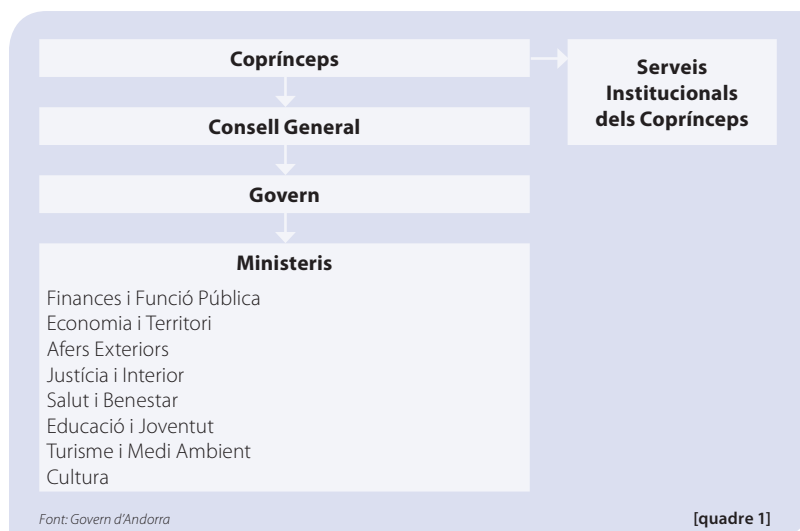
I.3. Institucions andorranes

Principals Institucions i Organismes Polítics

L'esquema de les principals institucions a Andorra és el següent: [quadre 1]

Tal com hem explicat anteriorment, l'any 1993, Andorra es va dotar d'una Constitució moderna i va esdevenir un copríncipat parlamentari.

Els **coprínceps** arbitren i moderen el funcionament dels poders públics i de les institucions. Les seves funcions són, entre d'altres, la sanció i la promulgació de lleis, la convocatòria d'eleccions generals, la convocatòria de referèndums a petició del cap de Govern i de la majoria del Consell General sobre una qüestió d'ordre polític. Dels seus actes se'n fan responsables qui els contrasignen.

El **Consell General** (Parlament Andorrà) és el màxim òrgan de representació popular. Exerceix el poder legislatiu, aprova els pressupostos de Govern, nomena el cap de Govern i promou i controla la seva acció política. El Consell General està format per 28 membres elegits per sufragi universal per un termini de 4 anys. La meitat d'aquests consellers s'elegeix per circumscripció parroquial i l'altra meitat per circumscripció nacional. L'òrgan que regeix el Consell General és la Sindicatura, encapçalada pel Síndic General i el Subsíndic, elegits pel ple del Consell General. Amb l'aprovació de la Constitució, les normes que emanen del Consell General reben la denominació unitària de lleis.

Des del passat 28 d'abril de 2011, a Andorra hi ha els següents **partits polítics** amb representació parlamentària: *Demòcrates per Andorra* i el *Partit Socialdemòcrata* (afiliat a la Internacional Socialista).

El **Govern** té el poder executiu de l'Estat i està integrat pel cap de Govern i els ministres. El cap de Govern és elegit pel Consell General i dirigeix la política nacional i internacional d'Andorra, l'Administració de l'Estat i exerceix la potestat reglamentària (veure la composició del Govern actual en el capítol "V. Dades d'interès").

Andorra està dividida administrativament en set parròquies: Canillo, Encamp, Ordino, la Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany. L'òrgan de representació i administració de la parròquia és el **Comú**, que actua per mitjà del seu Consell. La Constitució defineix els comuns com a corporacions públiques amb personalitat jurídica i potestat normativa local, sotmeses a la llei, en for-

ma d'ordenances, reglaments i decrets. Els electors de cada parròquia elegeixen deu consellers, dels quals en designen dos pels càrrecs de Cònsol major i Cònsol menor.

El **Tribunal de Comptes** és un òrgan tècnic, independent, vinculat orgànicament al Consell General, que fiscalitza la despesa pública. A més, s'encarrega de verificar la transparència de la gestió econòmica, financera i comptable de l'Administració Pública.

El **Raonador del Ciutadà** és la institució que defensa i vetlla pel compliment i l'aplicació dels drets i les llibertats recollits a la Constitució, actuant com a comissionat o delegat del Consell General. El Raonador del Ciutadà recull i tramita les queixes i reclamacions relatives a les relacions dels ciutadans amb totes les administracions i organismes públics del Principat, amb independència i objectivitat.

L'**Agència Andorrana de Protecció de Dades** creada per la *Llei 15/2003, del 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals*, és una institució de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per exercir la seva autoritat de control sobre els tractaments de dades personals duts a terme per les persones, entitats privades i l'administració pública andorrana. Es configura com una autoritat independent que actua amb objectivitat i plena independència de les administracions públiques andorranes en l'exercici de les seves funcions. El seu objectiu és vetllar pel respecte dels drets fonamentals de les persones físiques, en tot allò que concerneix les operacions fetes mitjançant processos automatitzats o manuals de dades personals, amb especial protecció del dret a la intimitat.

Altres Institucions

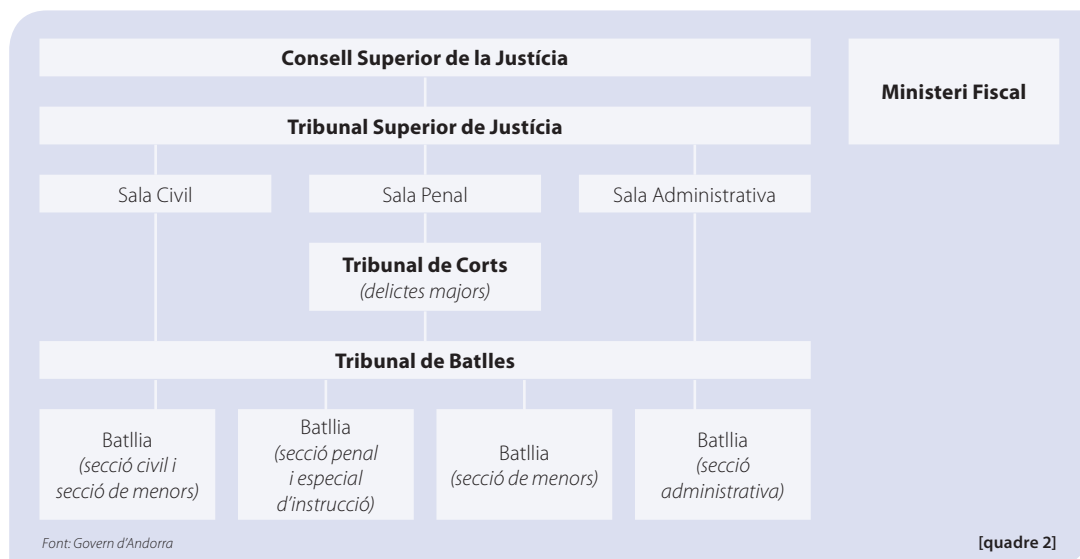
Òrgans judicials andorrans. La missió dels òrgans judicials és sotmetre tots els poders públics al compliment de la llei, controlar la legalitat de l'actuació administrativa i oferir a tots els ciutadans una protecció efectiva en l'exercici dels seus drets i en la defensa dels seus interessos legítims.

Un organigrama representatiu del sistema judicial andorrà es presenta a continuació: [\[quadre 2\]](#)

El **Tribunal Constitucional** és l'òrgan màxim d'interpretació de la Constitució i les seves sentències vinculen els poders públics i els particulars. Aprova el seu propi reglament i, en l'exercici de la seva funció, està sotmès únicament a la Constitució i a la llei qualificada del Tribunal Constitucional. Es compon de quatre magistrats constitucionals, un per cadascun dels coprínceps i dos pel Consell General, amb un mandat d'una durada de vuit anys, no renovables per períodes consecutius.

El **Consell Superior de la Justícia** és l'òrgan de representació, govern i administració de l'organització judicial, que vetlla per la independència i el bon funcionament del poder judicial. Es compon de cinc membres designats, un per cada copríncep, un pel síndic general, un pel cap de Govern i un pels magistrats i batlles. Aquest consell és l'encarregat de nomenar els batlles, els magistrats, el fiscal general de l'estat, els fiscals adjunts i secretaris judicials; exerceix també la funció disciplinària i promou les condicions perquè l'administració de Justícia disposi dels mitjans adients per al seu funcionament.

El **Ministeri Fiscal** és l'òrgan que vetlla per la defensa i l'aplicació de l'ordre jurídic i per la independència dels tribunals i promou davant d'aquests l'aplicació de la llei per a la salvaguarda dels drets dels ciutadans i la defensa de l'interès general. Es compon de membres nomenats pel Consell Superior de la Justícia a proposta del Govern, amb mandats renovables de sis anys.

El **Tribunal Superior de Justícia** constitueix la més alta instància de l'organització judicial del Principat. Està constituït d'un president i vuit magistrats nomenats pel Consell Superior de la Justícia. Està integrat per la sala civil, la sala penal i la sala de contencions administratiu i de seguretat social.

El **Tribunal de Corts** és competent per jutjar en primera instància els delictes majors, així com per dur a terme l'execució de les seves sentències i altres resolucions. Aquest tribunal jutja, en apel·lació, els recursos contra sentències penals dictades pel Tribunal de Batlles, en causes seguides per delictes menors, i pels batlles, en matèria de contravencions

penals. Exerceix, mitjançant el seu president, les funcions de jurisdicció de vigilància penitenciària i d'aplicació de les penes. En l'actualitat es compon d'un president, un vicepresident, un magistrat i dos magistrats adjunts.

La **Batllia d'Andorra** esdevé una primera instància unificada en els tres àmbits: civil, penal i administratiu. Està formada per batlles i secretaris judicials així com pel seu President. El President del Tribunal de Batlles serà alhora el President de la Batllia. El Tribunal de Batlles com a tribunal col·legiat disposa de tres seccions: civil, penal i administrativa, i una secció especial d'instrucció.

Altres Organismes

L'**Institut Nacional Andorrà de Finances** (INAF) és una entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar pública i privadament, amb independència de l'administració general. L'INAF és l'autoritat del sistema financer andorrà que promou i vetlla pel bon funcionament i l'estabilitat del sistema financer. L'Institut té la potestat per realitzar totes aquelles actuacions que siguin necessàries per al correcte desenvolupament de les seves funcions de supervisió i control, poder disciplinari i sancionador, serveis de tresoreria i de gestió del deute públic, agent financer, relacions internacionals, assessorament i estudis.

La **Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra** (UIF) és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció del blanqueig i finançament del terrorisme. Es crea l'any 2000 amb la *Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional*, que segueix les indicacions del Comitè MONEYVAL del Consell d'Europa així com les 40 Recomanacions del GAFI. Aquest organisme passa a denominar-se

Unitat de Prevenció del Blanqueig i comença a funcionar el mes de juliol de 2001.

A posteriori, amb l'aprovació de la *Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme*, del 29 de desembre del 2000, modificada per la *Llei 28/2008*, de l'11 de desembre, s'afegeixen les noves 9 recomanacions especials del GAFI i la Unitat passa a denominar-se Unitat d'Intel·ligència Financera. Apareix regle seguit el Reglament de la Llei del 13 de maig de 2009 que desenvolupa aspectes organitzatius i de funcionament de la Unitat.

A l'hora actual, la Comissió Permanent de Prevenció del Blanqueig treballa en diverses modificacions legislatives que tendeixen a adequar encara més els nostres procediments als estàndards internacionals exigits.

La **Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció** (UPLC), és un departament de l'Administració central que depèn directament del Ministeri

de Finances i Funció Pública del Govern d'Andorra. Es va crear amb el decret del 16 de gener del 2008 en el marc de la política anticorrupció que llavors s'emprenia; la intenció de centralitzar i coordinar actuacions que tant podien concernir les Administracions locals, els organismes nacionals com les entitats d'abast internacional va fer que el Govern determinés acordar els recursos oportuns per definir i implementar eficaçment les mesures i les iniciatives que es pretenien adoptar.

La **Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra** (CCIS) és una entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins. És un òrgan consultiu de les administracions públiques i té com a finalitat primordial la d'afavorir i potenciar l'activitat econòmica i empresarial del país, defensar els seus interessos i facilitar tota una sèrie de serveis d'orientació empresarial. La inscripció al cens de la Cambra és obligatòria per a tots els comerciants, industrials i titulars de serveis inscrits al Registre de Comerç i Indústria del Govern.

Andorra Desenvolupament i Inversió (ADI) és una societat pública de dret privat que té per missió la promoció econòmica i el suport a l'emprenedoria al Principat d'Andorra. En l'àmbit nacional, els objectius d'ADI són donar suport als emprenedors locals i millorar la competitivitat de les empreses andorranes que vulguin créixer i internacionalitzar-se. En aquest sentit, s'han impulsat projectes com el programa Innovadors, en col·laboració amb les escoles de negoci HEC París i ESADE i participen junt amb el Govern, l'ABA i la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra en el programa de finançaments privilegiats per a empreses i projectes emprenedors. En l'àmbit internacional, l'ADI vol posicionar Andorra com a centre de negocis, implementant el projecte d'obertura i de diversifi-

cació econòmica que han de permetre la creació de noves empreses d'alt valor afegir.

Andorra Turisme és una societat pública creada el 21 de setembre de 2007 que va iniciar la seva activitat l'1 de març de 2008. Depèn funcionalment del Ministeri de Turisme i Medi Ambient. L'objectiu d'aquesta societat és millorar la posició competitiva del turisme al Principat, creant i promocionant el producte turístic amb qualitat, innovació i gestió del coneixement.

L'**Institut d'Estudis Andorrans** (IEA) entrà en funcionament amb personalitat jurídica pròpia, sent presidit pel ministre encarregat de la recerca. La llei de l'any 1996 defineix l'Institut com un centre de recerca al servei d'Andorra. En l'actualitat, s'estructura al voltant del Centre d'Estudis de la Neu i la Muntanya d'Andorra (CENMA) i el Centre de Recerca Sociològica (CRES). El primer incideix sobre els estudis del canvi climàtic i el segon estudia aspectes de la societat andorrana. El seu àmbit d'actuació el defineix el seu Comitè Directiu en un pla plurianual.

La **Universitat d'Andorra** (UdA) és una institució pública creada l'any 1997 que ofereix estudis presencials, virtuals i d'extensió universitària així com un programa de doctorat. Presencialment, oferta estudis universitaris en els camps de ciències de l'educació, administració d'empreses, infermeria (especialitat en obstetricoginecologia) i informàtica així com ensenyament professional superior en administració i finances i informàtica de gestió. També permet cursar estudis virtuals, podent realitzar-se carreres tant de primer com de segon cicle. A més, es dona la possibilitat de completar els estudis d'extensió universitària amb postgraus o cursos d'actualització dirigits a professionals dels diversos camps per garantir una formació continuada i innovadora.

II MARC LEGAL ANDORRÀ

II.1. Marc mercantil

- Les **societats mercantils** andorranes han de tenir el seu domicili social a Andorra i haver-se constituït d'acord amb la *Llei 20/2007 de 18 d'octubre de 2007, de Societats Anònimes i de Responsabilitat Limitada*. Les formes jurídiques contemplades per aquesta llei són: societat anònima (SA) i societat de responsabilitat limitada (SL), i ambdues poden adquirir la condició de societat unipersonal.

Cal destacar que en l'àmbit dels efectes que els articles de la *Llei 20/2007* atorguen a la inscripció de diversos actes i contractes, el Registre Mercantil contribueix a augmentar la seguretat del tràfic jurídic mercantil. L'actuació del Registre de Societats Mercantils queda regulada en el *Decret del 20 de febrer de 2008 d'aprovació del Reglament del Registre de Societats Mercantils*, que va ser modificat posteriorment pel *Decret del 26 de març de 2008*.

Les societats que el 22 de novembre de 2007, data en què entrà en vigor la *Llei 20/2007*, no estiguessin constituïdes o no es constituïssin com a societats anònimes o com a societats de responsabilitat limitada i que tinguessin per objecte la producció o l'intercanvi de béns o de serveis per al mercat es consideren societats col·lectives i es regeixen per les disposicions del Reglament de societats mercantils, aprovat pel Consell General en la sessió de 19 de maig de 1983. En les societats col·lectives, tots els socis responen solidària i il·limitadament al compliment dels deutes socials de forma subsidiària respecte de la societat.

Una societat estrangera pot transferir el seu domicili social a Andorra i adquirir la nacionalitat andorrana, sempre i quan s'adapti a les disposicions de la legislació vigent a Andorra i que la legislació de l'estat d'origen ho permeti amb els efectes de manteniment de personalitat jurídica.

El 8 d'abril de 2008, el Consell General va aprovar la *Llei 2/2008 d'Inversions Estrangeres al Principat d'Andorra*, que entrà en vigor el 7 de novembre de 2008. En aquest marc legislatiu, es contempla l'obertura immediata a capital estranger per alguns sectors de l'economia, prèvia autorització per part del Govern d'Andorra en cas que dita participació sigui igual o superior al 50%, com per exemple l'audiovisual, e-comerç, medicina estètica i *Wellness*, formació, producció industrial fonamentada en noves tecnologies i recerca i desenvolupament. Tanmateix, quatre anys després del camí encetat per aquella reforma que pretenia atreure empreses d'activitats essencialment no presents a Andorra, s'ha constatat que les mesures impulsades no han estat suficients per posicionar l'economia andorrana en situació de competir en igualtat de condicions amb les economies veïnes.

Una liberalització de les inversions estrangeres, conjuntament amb la signatura de convenis de doble imposició, després de la recent aplicació d'una fiscalitat directa sobre les Societats i les Activitats Econòmiques podran contribuir al desenvolupament econòmic oferint una major diversificació de l'economia i aportant més valor afegit. El 21 de juny de 2012, el Consell General va aprovar la *Llei 10/2012 d'Inversió Estrangera al Principat d'Andorra*. A l'edició d'aquesta publicació, l'esmentada llei encara no ha estat publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Així doncs, la liberalització de les inversions estrangeres a tots els sectors de l'economia s'acompanya també d'una reforma important respecte a l'obtenció dels drets econòmics de les persones físiques. S'estableix que els drets econòmics de les persones físiques s'adquireixen amb l'obtenció de la seva residència legal al Principat. En particular, es modifica la legislació vigent sobre l'exercici de les professions liberals suprimint el requisit dels vint anys de residència per als no nacionals per poder exercir l'activitat professional a Andorra.

Les entitats bancàries de dret andorrà es regeixen d'acord amb la normativa específica del sector financer i especialment pel previst en la *Llei de règim jurídic de les entitats bancàries i de règim administratiu bàsic de les entitats operatives del sistema financer de data 13 de maig de 2010* i en la *Llei 35/2010, del 3 de juny, de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà*.

La *Llei 2/2008 del 8 d'abril de 2008*, fou modificada per la *Llei 36/2008 del 18 de desembre de 2008* per tal d'aclarir els dubtes que varen sorgir després de la publicació de la primera llei sobre la interpretació del procediment d'autorització de les inversions estrangeres directes i sobre el grau de liberalització de les mateixes. La *Llei 2/2008, del 8 d'abril, d'inversions estrangeres al Principat d'Andor-*

ra; la Llei 36/2008, del 18 de desembre, de modificació de la Llei 2/2008, del 8 d'abril, d'inversions estrangeres al Principat d'Andorra queden derogades amb l'entrada en vigor de la Llei 10/2012, del 21 de juny, d'inversió estrangera al Principat d'Andorra.

Les societats mercantils andorranes tenen l'obligació de portar i conservar la comptabilitat; formular i aprovar els seus comptes anuals i la proposta d'aplicació de resultat en el termini de 6 mesos des del tancament de l'exercici i de sotmetre els comptes anuals a auditoria quan durant dos exercicis consecutius compleixin dues de les circumstàncies següents:

- El total de les partides de l'actiu superi els 3.600.000 euros;
- L'import de la xifra anual de negoci superi els 6.000.000 euros;
- El nombre de treballadors sigui superior a 25 persones.

No obstant, l'obligació d'auditoria establerta en la Llei 20/2007 no serà exigible fins a l'aprovació de la llei d'auditoria.

D'acord amb la Llei 30/2007 de Comptabilitat dels Empresaris, que va entrar en vigor per als exercicis comptables començats a partir de l'1 de gener de 2009, tant les societats mercantils andorranes com les persones físiques que realitzen activitats empresarials o professionals, han de portar una comptabilitat ordenada i adequada a la naturalesa i dimensió de la seva activitat, basada en les normes internacionals de comptabilitat i normes internacionals d'informació financera, d'acord amb el que s'estableix en el Pla General de Comptabilitat que fou publicat el 30 de juliol de 2008 i que entrà en vigor l'1 de gener de 2009.

Així mateix, d'acord amb la legislació vigent les societats hauran de dipositar la certificació de l'acord d'aprovació de comptes anuals i de l'aplicació del resultat, juntament amb una còpia dels comptes anuals i de l'informe d'auditoria, si és necessari, en el termini d'un mes des de l'adopció de l'acord. Aquesta obligació és d'aplicació per als exercicis iniciats a partir de l'1 de gener de 2009.

La Llei 30/2007 de Comptabilitat dels Empresaris ha estat modificada per:

- La Llei 8/2010 de 22 d'abril de 2010 per establir el règim sancionador que ha de garantir l'acompliment de les obligacions comptables establertes a la Llei 30/2007, a més d'ampliar el llindar per acollir-se al règim simplificat de comptabilitat als 250.000 euros de xifra anual de negoci, per permetre que un major nombre d'empresaris pugui acollir-se al règim simplificat de comptabilitat.
- La Llei 26/2011 del 29 de desembre de 2011 per tal de simplificar el règim de comptabilitat i gestió; ampliant els llindars sota dels quals els empresaris o persones físiques no han de dipositar els comptes a l'Administració de 100.000 euros a 150.000 euros. També s'elimina la xifra de 250.000 euros corresponent als ingressos màxims anuals per poder-se acollir al règim simplificat de comptabilitat, i se'n deixa la determinació via reglamentària per tal que l'Administració pugui modular els models de comptes anuals segons l'evolució del teixit empresarial del país.

Amb data 28 de desembre de 2010 es va aprovar el Decret d'aprovació del Reglament de formulació dels comptes anuals consolidats que desenvolupa el capítol referent al perímetre de consolidació de la Llei 30/2007.

- Cal tenir en compte que segons la nova Llei d'inversió estrangera al Principat d'Andorra, la liberalització de les inversions estrangeres a tots els sectors de l'economia andorrana s'acompanya també d'una reforma important respecte a l'obtenció de drets econòmics de les persones físiques. Així, s'estableix que els drets econòmics de les persones físiques s'adquireixen amb l'obtenció de la seva residència legal al Principat.
- La **Llei de fundacions** del 12 de juny de 2008 té per objectiu donar resposta a la demanda social de regular les fundacions privades d'interès públic o social, tenint en compte la tradició jurídica i l'experiència dels països de l'entorn.

II.2. Marc laboral

■ L'any 1968 fou creat el règim andorrà de seguretat social que cobreix les branques de malaltia i vellesa i és administrat per la **Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS)**. Amb data 3 d'octubre de 2008, el Consell General del Principat va aprovar la *Llei 17/2008 de la Seguretat Social* que va entrar en vigor l'1 de novembre de 2009. Una de les principals modificacions que incorpora aquesta llei és que l'afiliació a la CASS passa a ser obligatòria tant per als treballadors assalariats i les persones pensionades com per a les persones que realitzen una activitat per compte propi. Aquest nou sistema comporta també millores rellevants en el sistema de prestacions socials i estableix nous paràmetres per als percentatges de cotització. Així, els percentatges de cotització per als assegurats assalariats passen a oscil·lar entre el 5,5% i el 10,5% sobre el salari real d'aquests assalariats, i el 14,5% per a la cotització dels assalariats a càrrec de l'empresa. La cotització a càrrec de les persones que realitzen una activitat per compte propi, oscil·la entre el 20% i el 25% del salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades afiliades a la CASS durant l'any natural immediatament anterior.

La *Llei 25/2011, del 29 de desembre de 2011*, de modificació de la *Llei 17/2008, del 3 d'octubre*, de la seguretat social, pretén millorar la protecció social i sanitària de col·lectius amb dificultats i que ajuden a assolir els objectius de racionalització de la despesa.

■ La *Llei 34/2008 de la seguretat i la salut en el treball del 18 de desembre de 2008* estableix la regulació dels principis generals de protecció ja establerts en la majoria de països europeus amb l'objectiu de prevenir els riscos laborals i protegir la seguretat i la salut, eliminant o disminuint els factors de risc i millorant la informació, la consulta, la participació, la formació dels treballadors i

dels seus delegats, així com les línies generals per aplicar els principis esmentats i les mesures per promoure la millora de la seguretat i la salut en el treball. Aquesta llei entrà en vigor el 18 de març de 2009.

■ La *Llei del codi de relacions laborals del 18 de desembre de 2008* té per objecte integrar en un sol text legal els aspectes ja regulats en la *Llei 8/2003 del 12 de juny de 2003 sobre el contracte de treball*, afegint-hi qüestions no tractades amb anterioritat, com són la regulació dels drets de representació col·lectiva, el dret de reunió dels treballadors i la negociació col·lectiva de convenis i acords col·lectius de treball. Aquesta llei entrà en vigor el 18 de març de 2009.

■ La *Llei qualificada de llibertat sindical del 18 de desembre de 2008* té per objectiu regular el dret sindical i el règim jurídic de les organitzacions sindicals i n'estableix els requisits per a la seva constitució, les responsabilitats de les organitzacions i la representativitat, així com l'acció sindical. Aquesta llei entrà en vigor el 18 de març de 2009.

■ El *Reglament regulador de les prestacions econòmiques d'atenció social del 16 de febrer del 2011*, redueix els terminis de residència per a les prestacions econòmiques destinades a la cobertura de necessitats bàsiques i eleva el nivell de seguretat jurídica, establerts, fins a la data, pel *Reglament regulador de les prestacions econòmiques d'atenció social de 23 de juny de 2010*. Aquesta prestació econòmica és a favor dels treballadors que han quedat en situació de desocupació involuntària i que es comprometen a participar en accions de formació i capacitació laboral i a acceptar les propostes adequades de treball.

II.3.

Marc tributari

Introducció

En la nostra història recent, l'aprovació de l'Acord d'Unió Duanera entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Econòmica Europea (1990) i, posteriorment la Constitució (1993), marquen un nou entorn per al desenvolupament del sistema tributari andorrà.

El sistema fiscal andorrà, basat fins a l'actualitat en la imposició indirecta, està en procés de canvi per a situar Andorra en el context internacional com a país amb un ordenament tributari equiparable al dels països de la Unió Europea i l'OCDE.

En aquesta línia, al 2010 s'aproven la *Llei de l'impost sobre societats i sobre la renda de les activitats econòmiques que han entrat en vigor l'1 de gener de 2012*, així com la *Llei de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals* que ha entrat en vigor l'1 d'abril de 2011. Al Principat d'Andorra no hi ha impostos directes de caràcter general sobre les rendes no empresarials dels residents.

Amb data 21 de juny de 2012, el Consell General aprova la *Llei 11/2012 de l'Impost General Indirecte*, que té com a objectiu regular i implantar per primer cop en la història del Principat d'Andorra, un

impost que ha de portar a un sistema fiscal andorrà modern i equiparable al dels països del nostre entorn. La seva introducció permet substituir tot un conjunt de figures tributàries que fins a la data han estat els pilars de la imposició a Andorra com són l'impost sobre les mercaderies (IMI), l'impost indirecte sobre la producció interna (IPI), l'impost sobre les activitats comercials (IAC) i l'impost indirecte sobre els serveis (ISI). Aquesta llei entrarà en vigor el primer de gener de 2013. *A l'edició d'aquesta publicació, l'esmentada llei encara no ha estat publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.*

La creació o remodelació de les figures impositives ha d'implicar l'existència d'una organització sòlida i eficaç que dugui la gestió, la liquidació, la recaptació, el control i la inspecció d'aquests nous tributs. En aquesta línia, el Govern constitueix el 9 de febrer del 2011 una comissió per crear l'Agència Andorrana Fiscal i de Fronteres i fusionar així, els diversos organismes de l'Administració General, de manera que hi hagi una única organització fiscal que gestioni i controli tots els tributs d'àmbit estatal. Dita agència serà operativa a partir de l'1 de gener de 2013.

Tributs de l'Administració Central

La *Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996*, configura el marc bàsic de referència amb aplicació preeminent dins l'àmbit tributari del Principat i incorpora els principis de justícia, legalitat i reserva de llei, generalitat i distribució equitativa de la càrrega tributària, establerts en la Constitució. La llei esmentada estableix les normes generals per les quals, a manca de llei específica en contra, es regeixen els tributs.

En l'actualitat, i tal i com s'ha esmentat anteriorment, el sistema tributari andorrà està en un procés de reforma fiscal iniciat amb la introducció de nous impostos directes com són l'impost de societats, l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques i l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals. [quadre 1]

Impostos sobre les mercaderies

Impost indirecte sobre les mercaderies (IMI)

L'any 1991, arran de l'entrada en vigor de l'acord comercial entre Andorra i la Unió Europea, es va crear l'**Impost de Mercaderies Indirecte (IMI)**, que grava la importació i la producció de mercaderies.

Es tracta d'un impost sobre les importacions dels productes que figuren als capítols 1-24 del sistema harmonitzat de designació i codificació de mercaderies i que inclouen productes destinats al consum final o a la seva elaboració. L'import es determina aplicant un tipus de gravamen sobre

el valor de la mercaderia (base de tributació) i, en alguns casos, un import fix per unitat de producte. El tipus de gravamen esmentat oscil·la entre l'1% i el 12%, segons la mercaderia. Un detall dels mateixos és com segueix:

- Tipus reduït: 1% s'aplica als preus dels productes que figuren als capítols 1-24 del sistema harmonitzat i s'afegeix a la taxa esmentada sobre el consum de les importacions.
- Tipus normal: 4% correspon a la majoria dels productes.

Acord d'Unió Duanera

Modifica l'estructura de les taxes sobre el consum i estableix l'inici de la imposició indirecta generalitzada

Taxes i Impostos indirectes (*)

Especials	Sobre mercaderies	Sobre serveis (ISI)	Sobre electricitat i telèfon	Sobre l'estalvi	Actes jurídics i públics	Sobre béns immobles	Varis
- Taxes sobre l'alcohol (2008) - Taxes sobre el tabac (2008) - Taxes sobre els hidrocarburs (2008)	- Taxes sobre el consum (1985) - Tarifa exterior comuna (1991) - Importació de mercaderies (IMI) (1991) - Activitats comercials (IAC) (2006) - Producció interna (IPI) (2006)	- Serveis bancaris i financers (2002) - Serveis d'assegurança (2002) - Serveis professionals i empresarials (2006)	- Cànon sobre el consum d'electricitat i telèfon (1994, modificada el 2010)	- Impost sobre els rendiments de l'estalvi (2005) - Impost sobre els rendiments de l'estalvi de les persones residents a la UE (2005)	- Taxes de l'Oficina de Marques (1995) - Taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques (1995) - Taxes judicials (1995) - Taxa per raó del servei de la fe pública notarial (2000)	- Impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries (ITP) (2001) - Impost sobre plusvàlues (2007)	- Taxa sobre la tinença de vehicles (1994) - Taxa sobre el joc del bingo (1996) - Taxes en matèria d'immigració (2002)

Impostos directes

Sobre societats	Sobre la renda
- Impost sobre societats (2010, modificat el 2011)	- Impost sobre la renda dels no-residents fiscals (2010, modificat el 2011) - Impost sobre la renda de les activitats econòmiques (2010, modificat el 2011)

(*) La Llei de l'impost de mercaderies indirecte de 26 de juny de 1991, la Llei del cànon sobre el consum d'electricitat i telèfon del 5 d'abril de 1994, la Llei d'establiment de la taxa per raó del servei de fe pública notarial del 2 de maig del 2000, la Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i de serveis financers del 14 de maig del 2002, la Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis empresarials i professionals del 3 de novembre de 2004, la Llei de l'impost indirecte sobre la producció interna del 3 de novembre de 2004 i la Llei de l'impost indirecte sobre les activitats comercials del 3 de novembre de 2004 quedaran derogades a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.

[quadre 1]

Tipus de gravamen de l'IMI/IPI

0%
1%
4%
7%
12%

Recàrrec d'equivalència

0,0%
0,0%
0,8%
1,4%
2,4%

[quadre 2]

- Tipus incrementat: 7% és aplicable a productes electrònics, de perfumeria, òptica i altres.
- Tipus especial: 12% s'aplica a joieria i a aparells recreatius.

Per a certs productes específics com ara llibres o impresos, cadires de rodes i altres vehicles per a invàlids, així com per a certs accessoris de vehicles, no existeix tipus impositiu de l'impost de mercaderies indirecte.

La Llei també estableix tipus d'impostos per unitat de producte sobre carburants i mínims imposables sobre algunes mercaderies, com per exemple el tabac.

Des del 1996 la duana recapta la totalitat de la **Tarifa Exterior Comuna (TEC)** sobre les importacions de productes industrials procedents de països que no pertanyen a la Unió Europea.

Aquesta Llei quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.

Impost indirecte sobre la producció interna (IPI)

Aquest impost entrà en vigor l'1 de gener de 2006 amb l'objectiu de generalitzar la imposició indirecta a totes les mercaderies de l'economia andorrana.

Aquest impost grava el lliurament de béns produïts o elaborats per empresaris i professionals al territori andorrà. L'impost es determina aplicant un tipus de gravamen sobre el valor del bé produït (base de tributació). El percentatge repercutit al client final oscil·la entre l'1% i el 12% segons el tipus de mercaderia. Un detall dels mateixos és com segueix:

- Tipus reduït: 1% s'aplica als preus dels productes que figuren als capítols 1-24 del sistema harmonit-

zat, és a dir, principalment producció de productes alimentaris.

- Tipus normal: 4% correspon a la producció de la majoria dels productes.
- Tipus incrementat: 7% és aplicable a la producció de productes electrònics i de perfumeria entre d'altres.
- Tipus especial: 12% s'aplica a la producció de productes de joieria i aparells recreatius.

Aquesta Llei quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.

Impost sobre les activitats comercials (IAC)

Aquest impost entrà en vigor el 3 de novembre de 2004 i va ser modificat el 27 d'octubre de 2006. Grava en origen i fase única la comercialització de béns ja siguin importats o bé produïts al país. Als efectes d'aquest impost, s'entén per comercialització de béns el conjunt d'operacions de venda al major i venda al detall que intervenen en la transmissió fins el consumidor final.

El tipus de gravamen d'aquest impost aplicable tant pel que fa a les importacions com al lliurament de béns produïts o elaborats en territori andorrà, consisteix en un recàrrec d'equivalència afegit al tipus de gravamen de l'impost de mercaderies indirecte (IMI) o de l'impost indirecte sobre la producció interna (IPI) que suporti el bé comercialitzat.

Un detall dels recàrrecs d'equivalència aplicats per a cada tipus de gravamen és com segueix: [\[quadre 2\]](#)

Aquesta Llei quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.

Impostos sobre els serveis

Impost indirecte sobre els serveis (ISI)

El 13 d'abril de 2000, es va aprovar la *Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis*, que estableix les bases d'una imposició indirecta sobre els serveis prestats en territori andorrà per empresaris i professionals, persones físiques i jurídiques, residents i no residents, excepte els serveis subjectes a la *Llei de l'IMI*. Aquesta llei fou modificada posteriorment per la *Llei 16/2004, del 3 de novembre*. Els tres tipus d'impostos establerts són: el tipus reduït de l'1%, el tipus normal del 4% i el tipus incrementat del 7%. *Aquesta Llei quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.*

Com a desenvolupament de la llei marc anterior, el 14 de maig de 2002, es va aprovar la *Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i serveis financers*, modificada per la *Llei 3/2005 del 21 de febrer*, i la *Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis d'assegurança*, que va ser d'aplicació a partir del 13 de juny de 2002. D'acord amb aquestes lleis, la prestació de serveis bancaris i serveis financers es grava amb un 12%, i la prestació de serveis d'assegurança amb un 4%. La quota de liquidació de l'impost es calcula segons un sistema que estima, a partir de les magnituds econòmiques i financeres, el valor de les prestacions de serveis realitzades. *La Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i serveis financers quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.*

Així mateix, amb data 1 de gener de 2006, va entrar en vigor la *Llei 17/2004 de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis empresarials i professionals, del 3 de novembre*, amb l'objectiu de generalitzar la imposició indirecta a tots els sectors de l'economia andorrana. Aquest impost grava les prestacions de serveis realitzades per empresaris i professionals al Principat d'Andorra. En cas que el servei sigui prestat per un empresari o professional no establert a Andorra, i el destinatari o beneficiari del servei

subjecte a gravamen sigui un empresari o professional establert a Andorra, és obligat tributari el destinatari o beneficiari del servei prestat. L'impost es determina aplicant un tipus de gravamen sobre el valor del servei prestat (base de tributació). El percentatge repercutit al client l'1% (tipus reduït) o el 4% (tipus normal). *Aquesta Llei quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.*

Impostos especials

La *Llei d'impostos especials del 20 de novembre de 2008* va ser creada per harmonitzar la imposició fiscal indirecta en la importació amb els països de l'entorn del Principat. Aquesta llei estableix un impost que grava determinats productes especials com ara l'alcohol, el tabac i els hidrocarburs, que generen uns costos socials assumits en bona part per l'Estat i en últim terme per la societat.

El 22 d'abril de 2010, es va aprovar la *Llei 11/2010 de modificació de la Llei 27/2008, de 20 de novembre de 2008 d'impostos especials*; amb aquesta llei de modificació s'introdueixen certs matisos sobre la *Llei 27/2008* per tal de millorar la gestió d'aquests impostos, per no incrementar la pressió fiscal als operadors que utilitzen hidrocarburs i per lluitar

contra tràfics il·lícits que poden estar incentivats per diferències de preus.

Amb data 15 de febrer de 2011, es va aprovar la *Llei 3/2011 de modificació de la tarifa general de taxes sobre el consum*; aquesta llei, modifica l'article 9 de la *Llei 11/2010* per tal de regular el diferencial de preus del tabac amb els països veïns originat per les alces dels impostos en aquests països.

Amb data 1 de març de 2012, s'ha aprovat la *Llei 1/2012 de modificació de la tarifa general de taxes sobre el consum*; per tal de revisar i ajustar internament els tipus de gravamen aplicat sobre el tabac i en especial revisar els tipus de gravamen de les taxes sobre el consum que s'apliquen als productes de tabac.

Tributs de les administracions comunals

El 27 de juny de 2003, el Consell General va aprovar la *Llei de les finances comunals*, que desenvolupa, entre d'altres, l'autogovern comunal en matèria tributària i de gestió financera, estableix un marc suficient que permet als comuns desenvolupar les seves competències tributàries i financeres i homogeneïtzar el marc tributari comunal. A més, es regulen les modalitats d'endeutament dels comuns i es fixen uns límits màxims i uns mecanismes de control que contribueixin a un sector públic andorrà més sòlid i financerament equilibrat.

La *Llei de finances comunals* determina la potestat tributària dels comuns en relació als següents tributs:

- Tributs tradicionals del foc i lloc.

- Taxes per a la prestació de serveis comunals.
- Taxes i drets per a la realització d'actes administratius d'intervenció i el lliurament d'autoritzacions.
- Tribut de radicació d'activitats comercials, industrials i professionals no comercials.
- Tributs immobiliaris sobre la propietat immobiliària edificada, la propietat immobiliària no edificada, els seus rendiments arrendataris i les transaccions immobiliàries que s'han d'inscriure en el cadastre comunal.
- Participació dels comuns en la taxa per tinença de vehicles, que és de recaptació governamental, en funció del nombre de vehicles que estiguin donats d'alta en el registre del Govern.

Impostos sobre béns immobles

Impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries (ITP)

La *Llei de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries de 29 de desembre de 2000*, va ser modificada per la *Llei 7/2006 de 21 de juny de 2006*. Aquest impost grava les transmissions patrimonials,

a títol oneros o lucratiu *inter vivos*, de tota classe de béns immobles així com la constitució i la cessió de drets reals sobre els béns immobles. També queden subjectes a aquest impost la transmissió d'accions o de participacions de societats mercantils, així com la constitució o cessió de drets sobre aquestes accions o participacions, quan almenys el 50% de l'actiu

de la societat estigui integrat per béns immobles i que, com a resultat de la transmissió d'accions o participacions, o de la constitució o cessió de drets reals sobre les mateixes, l'adquirent tingui més d'una cinquena part del capital de la societat.

Aquest impost s'aplica a totes les transmissions de béns immobles i a les constitucions i cessions de drets reals sobre aquests béns immobles quan estiguin situats en territori del Principat d'Andorra. El tipus de gravamen és del 4%.

No obstant, la llei preveu, en el seu article 4, una sèrie d'exempcions a l'impost, sempre que concorrin les condicions en ell exigides. En aquest sentit, la principal novetat de la *Llei 7/2006* és la introducció de l'exempció de l'impost per adquisició del primer habitatge quan concorrin determinades circumstàncies personals i econòmiques.

Impost sobre plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries

El dia 14 de desembre de 2006, es va aprovar la *Llei de l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries*. Tribut de naturalesa directa que grava l'increment del valor dels béns immobles

que es posi de manifest per a les transmissions, oneroses o lucratives, *inter vivos* de béns immobles, així com per a les constitucions o cessions de drets reals sobre aquests mateixos béns. Aquesta llei fou modificada amb data 3 d'octubre de 2008, amb l'aprovació de la *Llei 19/2008*, que va entrar en vigor el 28 d'octubre del mateix any.

Aquest impost s'aplica a totes les transmissions de béns immobles situats al territori del Principat d'Andorra i a les constitucions o cessions de drets reals sobre aquests béns immobles, que es puguin exercir en el mateix territori. També queden subjectes a aquest impost la transmissió d'accions o de participacions de societats mercantils, així com la constitució o cessió de drets sobre aquestes accions o participacions, quan almenys el 50% de l'actiu de la societat estigui integrat per béns immobles i que com a resultat de la transmissió d'accions o participacions, o de la constitució o cessió de drets reals sobre les mateixes, l'adquirent tingui més d'una cinquena part del capital de la societat.

S'estableix el tipus de gravamen del 0% al 15% en funció dels anys en què el bé immoble hagi estat en propietat de l'obligat tributari.

Fiscalitat dels rendiments de l'estalvi

El Consell General del Principat d'Andorra, en la seva sessió del 21 de febrer de 2005, va ratificar **l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Europea relatiu a l'establiment de mesures equivalents a les previstes a la Directiva 2003/48/CE del Consell en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos**. Així mateix, en la seva sessió del 13 de juny de 2005, va aprovar la Llei d'aplicació de l'esmentat acord. Amb data 20 de juny de 2007, es publicà el Decret de modificació del model 420: "Declaració de les retencions sobre els rendiments de l'estalvi" de l'annex de la *Llei 11/2005* esmentada sobre aquestes línies.

Aquesta llei estableix l'obligació de practicar una retenció en origen sobre els pagaments d'interessos efectuats per agents pagadors establerts al Principat d'Andorra a beneficiaris efectius, persones físiques residents en un dels estats membres de la Unió Europea. Aquesta retenció va ser del 15% durant els tres primers anys, del 20% de l'1 de juliol de 2008 a l'1 de juliol de 2011 i del 35% des de l'1 de juliol de 2011. L'import recaptat pel Govern d'Andorra derivat de l'obligació de retenció per part dels agents pagadors es transfereix en un 75% als països de la Unió Europea on resideixin els beneficiaris efectius. Queden fora de l'àmbit d'aplicació de l'Acord els rendiments derivats dels contractes de pensions i d'assegurances.

Impost sobre la renda dels no-residents fiscals

Amb la *Llei 94/2010*, del 29 de desembre de 2010, de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals modificada per la *Llei 18/2011*, de l'1 de desembre, es grava la renda d'activitats econòmiques desenvolupades a Andorra per persones físiques o jurídiques no-residents fiscals i les rendes del treball percebudes per persones físiques no-residents fiscals sempre que, aquestes últimes, no estiguin subjectes al

règim de seguretat social del Principat, ni tampoc estiguin compreses en l'àmbit subjectiu d'aplicació dels impostos sobre societats o sobre activitats econòmiques de persones físiques. Aquest impost és d'aplicació a les rendes generades per persones físiques o jurídiques no-residents fiscals a partir de l'1 d'abril de 2011.

Impost sobre societats i sobre la renda de les activitats econòmiques

Amb l'entrada en vigor de la *Llei 95/2010 de l'impost sobre societats del 29 de desembre de 2010 modificada per la Llei 17/2011, de l'1 de desembre*, queda derogada la *Llei de la Taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats econòmiques del 20 de desembre de 1995*. Aquesta Llei, sotmet a gravamen de forma unitària tota renda obtinguda per les persones jurídiques residents fiscals en territori andorrà que duen a terme una activitat econòmica. El tipus de gravamen per als obligats tributaris d'aquest impost és del 10% i del 0% per a les institucions regulades per la *Llei 10/2008 de regulació d'organismes d'inversió col·lectiva*.

La *Llei 96/2010 de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques del 29 de desembre de 2010 modificada per la Llei 19/2011, de l'1 de desembre*, grava els beneficis obtinguts per les persones físiques residents fiscals en territori andorrà que duen a terme

una activitat econòmica i que no han adoptat, per la realització de les seves activitats, forma societària. El tipus de gravamen per als obligats tributaris d'aquest impost és del 10%.

S'inclou com a activitat econòmica les activitats d'arrendament i compravenda d'immobles, tenint en compte l'eliminació de la doble imposició nacional i què per tant la quota de tributació d'aquestes activitats es minora amb les quotes de tributació satisfetes per l'obligat tributari per l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris o per l'impost de les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, segons es correspongui.

Aquestes lleis i els impostos que regulen són aplicables als períodes impositius que s'inicien a partir de l'1 de gener del 2012.

Acords d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia

El procés d'adopció dels estàndards internacionals de l'OCDE, que ha portat el Principat a la signatura dels diferents Acords d'intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia, té el seu origen en la Declaració de París, signada el 10 de març de 2009. El document recollia la voluntat del Principat de començar un procés de reforma legislativa amb l'objectiu de modificar el secret bancari en l'àmbit de l'intercanvi d'informació per fer-lo compatible amb l'article 26 del Conveni de l'OCDE. A partir d'aquell moment es va iniciar un procés d'estandardització per homologar Andorra als països cooperants amb l'OCDE.

Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia de 7 de setembre de 2009

Tal com es va anunciar a la Declaració de París, el Consell General d'Andorra va aprovar la *Llei d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia* el 7 de setembre de 2009.

La norma, que va permetre la signatura dels posteriors acords d'intercanvi d'informació, recull els criteris demanats per l'OCDE en relació a l'intercanvi d'informació fiscal, concretament pel que fa a l'article 26 del Model de Conveni Estàndard d'aquest organisme. Aquest article estableix que l'intercanvi d'informació sigui rellevant per a la correcta aplicació de la convenció fiscal, així com per als propòsits de l'administració i l'aplicació de les lleis fiscals dels països contractants.

Aquest text legal estableix un nou marc de seguretat jurídica en les relacions del Principat amb tercers països en matèria d'intercanvi d'informacions, però contempla, sobretot, qüestions claus en relació als mecanismes de respecte a la confidencialitat dels clients de la plaça, com les següents:

- La petició d'informació s'ha de fer sota demanda justificada i fonamentada i per tant preveu garanties a tal efecte, per exemple, estableix una limitació per obtenir o proporcionar informació que l'Estat requeridor no pogués obtenir en virtut de la seva pròpia legislació.
- Es fixa un procediment de notificació i la possibilitat d'oposar-se a la demanda de sol·licitud d'informació formulant un recurs d'oposició degudament motivat davant de l'autoritat competent.
- S'estableix la no retroactivitat, és a dir, s'assenta el principi de no donar informació dels clients que faci referència a situacions anteriors a l'entrada en vigor de cada Acord.
- Queden prohibides les *fishing expeditions*, és a dir, les sol·licituds col·lectives i generalitzades d'informació.
- Es garanteix la confidencialitat i es recull el principi del *level playing field* –mateixes regles de joc– en relació a altres acords que s'hagin signat prèviament.

A més, l'intercanvi d'informació a la demanda, respondent a demandes justificades i fonamentades, es farà efectiu per als exercicis fiscals que comencin amb posterioritat a l'entrada en vigor de cada

Acord bilateral, és a dir, després de la darrera notificació de ratificació pels respectius Parlaments, més un període addicional, generalment de tres mesos, en els casos en què s'hagi establert aquest període. Per exemple: si un acord és ratificat pels respectius parlaments dels països signants el 2 de juny de 2011 i hi ha un període addicional de tres mesos, l'acord entrarà en vigor el 2 de setembre de 2011 i serà efectiu durant l'exercici fiscal 2012, és a dir, a partir de l'1 de gener de 2012.

Signatura dels acords d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia

Després de l'aprovació de la Llei, entre setembre de 2009 i novembre de 2010, el Govern andorrà ha signat convenis bilaterals d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia amb 20 països (els 19 primers ja han estat ratificats): Àustria (17/09/09), Liechtenstein (18/09/09), Mònaco (18/09/09), San Marino (21/09/09), França (22/09/09), Bèlgica (23/10/09), Argentina (26/10/09), Països Baixos (6/11/09), Portugal (30/11/09), Espanya (14/01/10) i, finalment, Suècia, Finlàndia, Noruega, Dinamarca, Islàndia, Groenlàndia i les Illes Fèroe (24/02/10), Alemanya (25/11/10), Austràlia (15/03/12), República de Corea (31/05/12) i Polònia (15/06/12).

Aquests acords signats, que superen àmpliament el mínim de 12 exigits per l'OCDE, van comportar que el febrer de 2010 l'organisme internacional inclogués Andorra dins del grup de 'jurisdiccions que han implementat substancialment els estàndards fiscals internacionals'. En aquest sentit, des de l'OCDE, així

com des dels òrgans executius claus en les relacions internacionals del Principat, com ara França i Espanya, s'ha destacat l'esforç i el compromís de les institucions andorranes amb l'objectiu d'adequar-se al nou ordre econòmic.

Fins a la data, han entrat en vigor els acords signats amb San Marino, Àustria, Mònaco, França, Països Baixos, Liechtenstein, Espanya, Suècia, Finlàndia, Dinamarca, Portugal, Illes Fèroe, Noruega, Islàndia i Alemanya. L'entrada en vigor del conveni en matèria fiscal entre Andorra i Espanya, va permetre que Andorra sortís de la llista espanyola de paradisos fiscals.

Reglament de desenvolupament de la Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia

Amb data 23 de febrer de 2011, s'ha aprovat el reglament que desenvolupa la *Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia*, en què es determinen i precisen els requisits a complir, tant per les autoritats estrangeres com per les autoritats públiques andorranes, en el marc d'una petició d'informació, fonamentada en la Llei 3/2009 i en els convenis bilaterals d'aplicació. Les sol·licituds prèvies d'intercanvi d'informació s'han de formular per escrit amb la indicació del seu objecte, quedant benentès que les sol·licituds genèriques d'informació no podran ser ateses. Així, el reglament estableix els criteris per a la tramitació de les sol·licituds d'intercanvi d'informació formulades i dirigides al Ministeri de Finances encarregat.

II.4.

Marc legislatiu del sistema financer

El marc regulatori andorrà està alineat amb el dels països del seu entorn i cobreix aspectes com l'operatiu, la solvència i blanqueig de diners o valors producte del crim i finançament del terrorisme i d'altres temes que es detallen tot seguit.

A continuació, es presenta un resum de tota la normativa relativa al sistema financer vigent fins a l'actualitat:

- La **Llei reguladora** de l'actuació de les **compañies d'assegurances** al Principat d'Andorra de l'11 de maig de 1989 inclou els aspectes fonamentals per poder operar a Andorra.
- La **Llei d'ordenació del sistema financer** de 27 de novembre de 1993 i la **Llei de regulació de**

les facultats operatives dels diversos components del sistema financer de 19 de desembre de 1996, estableixen el marc legal que regula l'exercici de les activitats professionals en el sector financer, així com les facultats operatives dels diferents components del sistema financer, quedant parcialment modificades per la *Llei 10/2008 de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà*, la *Llei 13/2010 sobre el règim jurídic de les entitats financeres d'inversió i de les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva* i la *Llei 14/2010 de règim jurídic de les entitats bancàries i de règim administratiu bàsic de les entitats operatives del sistema financer*. La classificació dels components del sistema financer, d'acord amb la legislació vigent, és com segueix:

- Components operatius.
 - Entitats bancàries.
 - Entitats financeres, no bancàries, de crèdit especialitzat.
 - Entitats financeres d'inversió.
 - Societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva.
 - Associacions professionals del sector financer.
 - Autoritat del sistema financer andorrà.
- Molt abans de ser promoguda la *Llei d'ordenació del sistema financer*, de 27 de novembre de 1993, el sistema financer andorrà, amb la inquietud de transmetre serietat i confiança a tercers, ja havia fomentat la seva pròpia autoregulació mitjançant l'Associació de Bancs Andorrans (ABA).
- La **Llei de regulació del coeficient d'inversions obligatòries** de 30 de juny de 1994 estableix un coeficient obligatori que s'ha de cobrir amb fons públics i que, d'acord amb l'esmentada llei, només és aplicable, actualment, a les entitats bancàries. Aquesta llei es desenvolupa en el *Decret del 9 de desembre de 2009 d'aprovació del Decret de modificació del Decret de reglamentació de la Llei de regulació del coeficient d'inversions obligatòries de 22 d'agost de 1994*, el qual estableix l'obligatorietat de mantenir un 2% dels seus actius en fons públics. Les emissions de deute de l'Estat queden definides com a fons públics a efectes del còmput del coeficient d'inversions obligatòries. Així, l'última emissió de deute públic subscrita per les entitats bancàries andorranes del 31 de desembre de 2009, regulada en el *Decret d'emissió de deute públic del Principat d'Andorra de 23 de desembre de 2009* i totalment subscrita per les entitats bancàries andorranes, és computable a efectes del compliment d'aquest coeficient.
- La **Llei de regulació de reserves en garantia de dipòsits i altres obligacions operacionals** de l'11 de maig de 1995 estableix el límit i l'abast de les reserves mínimes de fons propis en garantia de les obligacions operacionals que han de mantenir les entitats integrades en el sistema financer. Totes les disposicions reguladores del règim de dipòsits de reserves en garantia de les entitats bancàries, queden derogades per la nova legislació del sistema de garantia de dipòsits.
- La **Llei de creació d'un sistema de garantia de dipòsits per a les entitats bancàries** del 2 de febrer de 2011. Fins a la data, la *Llei de regulació de les reserves en garantia de dipòsits i altres obligacions operacionals*, establia els mecanismes per garantir la solvència i l'estabilitat del sistema bancari andorrà però sense constituir una garantia directa per al reemborsament dels dipòsits als seus titulars en cas que esdevinguessin indisponibles. Amb l'entrada en vigor d'aquesta llei, la legislació

andorrana s'adequa als requeriments de la Unió Europea en aquesta matèria i es configura un règim més idoni per protegir la solidesa i la solvència del sistema financer andorrà envers dels seus dipositaris. El sistema de garantia és *ex post* i els imports màxims de cobertura són de 100.000 euros per dipositant i 100.000 euros per inversor, per a cada entitat.

El 9 de maig de 2012, s'aprova el Reglament d'organització i funcionament de la Comissió Gestora del Sistema de garantia de dipòsits i inversions de les entitats bancàries andorranes, que té per determinar, dins el marc de la legislació que hi sigui aplicable, els principis d'actuació de la Comissió Gestora del Sistema de garantia de dipòsits i inversions per a les entitats bancàries, les regles bàsiques de la seva organització i el seu funcionament, i les normes de conducta dels seus membres.

- La **Llei de protecció del secret bancari i prevenció del blanqueig de diner o valors productes del crim** d'11 de maig de 1995 assolia dos objectius: donar forma legal al compromís de lluita contra el blanqueig de diner i ratificar el principi bancari de no ingerència en els afers del client.

La lluita per prevenir el blanqueig de diner procedent d'activitats il·lícites ha estat una prioritat del país i molt especialment de la banca andorrana des de fa anys. Ja l'any 1990, la pròpia banca es va autoregular voluntàriament amb el codi deontològic i Andorra va modificar el seu Codi Penal introduint els supòsits de blanqueig de diners d'origen criminal.

L'11 de maig de 1995 s'aprovava la primera llei contra la delinqüència internacional d'origen criminal, i el marc normatiu es completava l'any 2000 amb la **Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors productes de la delinqüència internacional**, aprovada pel Consell General el 29 de desembre de 2000, creant la Unitat de Prevenció del Blanqueig (UPB). La UPB, que a partir de l'entrada en vigor de la nova Llei 28/2008 de l'11 de desembre va passar a anomenar-se Unitat d'Intel·ligència Financera (UIF), és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció del blanqueig i finançament del terrorisme. Així mateix, aquesta regulació implica, per a totes les entitats financeres:

- La definició de procediments estrictes d'identificació dels clients.
- L'establiment de procediments i controls adequats per detectar operacions sospitoses de pertànyer al crim organitzat.
- La formació del personal en programes específics de prevenció de blanqueig de diners.
- La submissió a una auditoria externa que revisi el grau de compliment dels punts anteriors.

Amb data 13 de febrer de 2008, el Govern d'Andorra va aprovar el Decret de creació i funcionament de la Comissió Permanent de Prevenció del Blanqueig i el Finançament del Terrorisme, amb la finalitat de millorar la coordinació de tots els organismes i ministeris implicats en la prevenció i lluita contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, i obtenir una visió multidisciplinària i global que facilita més efectivitat i agilitat en l'adopció de mesures. Aquesta comissió és presidida pel cap de la UIF i està formada per representants dels ministeris titulars de Presidència, Finances, Justícia, Interior, Economia, Afers Exteriors, de l'INAF, quan es tractin temes que afectin al sistema financer, i de la UIF. Aquesta comissió es reuneix com a mínim una vegada cada trimestre.

L'11 de desembre de 2008 s'aprovà la *Llei 28/2008 de modificació de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional del 29 de desembre de 2000*. Aquesta llei entrà en vigor el 21 d'abril de 2009, harmonitzant la legislació andorrana vigent fins aleshores a la legislació i regulació internacional i, en especial, a la tercera directiva europea en aquesta matèria. Amb aquesta modificació legislativa, és quan la UPB passa a denominar-se Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIF). Les modificacions més significatives introduïdes amb aquesta modificació legislativa varen ser l'ampliació de l'abast dels subjectes obligats, la definició de les persones políticament exposades, la definició del veritable drethavent, la major precisió a l'hora de detallar les obligacions dels subjectes obligats, la introducció de criteris de risc, el caràcter obligatori dels comunicats tècnics de la UIF i la prohibició explícita de les relacions amb bancs pantalla i dels comptes anònims.

El 16 de setembre de 2009, es va publicar el **Text refós de l'articulat de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme**.

Com a conseqüència de l'entrada en vigor de la *Llei 28/2008*, es va modificar el Reglament que desenvolupava aquesta legislació. El 20 de maig de 2009, es va publicar el **Reglament de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme**, quedant derogat el *Reglament de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners del 31 de juliol de 2002*. Aquest nou reglament recull i desenvolupa la legislació vigent en aquesta matèria, conformant aspectes organitzatius i de funcionament de la UIF; així com la forma en què els subjectes obligats han de complir les obligacions establertes en la Llei, els procediments que han de seguir

en cas de detectar una operació que pugui estar relacionada amb el blanqueig de capitals procedents d'activitats delictives, la formació que han de tenir les persones que formin part dels òrgans de control intern i de comunicació, el seu personal, el deure de secret professional, la cooperació internacional i l'intercanvi d'informació, així com el procediment sancionador. Aquest reglament fou modificat el 25 de maig de 2011 pel *Reglament de modificació del Reglament de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme del 13 de maig del 2009*.

El 25 de maig de 2011 s'aprovà, amb caràcter d'urgència i amb un procediment extraordinari, la *Llei 4/2011, de modificació de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme, del 29 de desembre del 2000*.

Aquesta llei que va entrar en vigor el dia 23 de juny de 2011, consta de set articles que, majoritàriament, converteixen en dret positiu mesures preventives ja aplicades pels subjectes obligats i que, d'acord amb els estàndards internacionals, requereixen una previsió normativa explícita. Entre altres qüestions, s'amplia el concepte de beneficiari efectiu, es redueix l'import de les vendes en efectiu d'articles de gran valor que generen les obligacions que estableix la Llei, s'intensifica el règim de les mesures de diligència simplificada i s'estableixen mesures addicionals de protecció dels subjectes obligats quan efectuen declaracions de sospita.

Altrament, el mateix dia 25 de maig de 2011, el Consell General va aprovar, amb caràcter d'urgència i amb un procediment extraordinari, la ratificació del **Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional, fet a Nova York el 15 de novembre del 2000**. Aquest Conveni va entrar en vigor el dia 22 d'octubre del 2011.

El dia 18 de maig de 2011, el Govern d'Andorra va aprovar el **Decret de modificació del Reglament aprovat per Decret el 13 de maig del 2009** als efectes de regular amb major detall les mesures de prevenció del blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme que, d'acord amb els estàndards internacionals, requereixen una previsió normativa explícita. Aquest Decret es va publicar al BOPA el dia 25 de maig del 2011 i va entrar en vigor el dia següent a la seva publicació. Entre altres qüestions, es regulen amb més detall les obligacions relatives a la identificació i verificació de clients i veritables drethavents ja aplicades en la seva majoria pels subjectes obligats, s'intensifica el règim de les mesures de diligència simplificada i es contemplen possibles mesures concretes relatives a territoris d'alt risc a requeriment de la UIF.

■ El febrer de l'any 2005, es va aprovar el nou **Codi Penal** andorrà introduint un canvi significatiu en la definició del delict de blanqueig de diners, de forma que s'ampliava el ventall de possibles activitats delictives que poden ser l'origen dels diners potencialment subjectes a delictes de blanqueig de diners. En conseqüència, aquesta modificació del Codi Penal també ha afectat certs articles de la *Llei de cooperació internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme* esmentada amb anterioritat.

Amb posterioritat, s'han efectuat diverses modificacions de la *Llei 9/2005* del Codi Penal andorrà per adequar-lo a la regulació europea i internacional en matèria de prevenció de blanqueig i finançament del terrorisme. Alguns dels canvis més rellevants s'enumeren a continuació:

- El 18 d'octubre de 2007 es va aprovar la *Llei 17/2007, qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del Codi Penal*, que inclou una sèrie de reformes per adequar el Codi Penal andorrà a la totalitat de les disposicions recollides per la Convenció Penal sobre la corrupció, adoptada pel Consell d'Europa el 27 de gener de 1999 i ratificat pel Principat d'Andorra el 8 de novembre de 2001;
- El 20 de desembre de 2007 es va aprovar la *Llei 29/2007, qualificada de modificació de l'article 409 de la Llei 9/2005 del 21 de febrer, qualificada del Codi Penal andorrà relatiu a prevenció de blanqueig de diners o valors*;
- Amb data 3 d'octubre de 2008, el Consell General va aprovar la *Llei 15/2008, qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi Penal*. El motiu principal d'aquesta modificació, fou introduir certes modificacions de caràcter tècnic per tal que resulti més operatiu, així com per incloure l'entrada en vigor de certs tractats internacionals que Andorra havia signat. D'aquesta recent modificació, cal destacar l'article 366 bis que recull el delict autònom de "finançament del terrorisme". Com a conseqüència, s'ha permès ratificar el 12 de juny del 2008 el Conveni de les Nacions Unides per a la repressió del finançament del terrorisme, signat pel Govern d'Andorra el 10 de novembre del 2001.

El 24 de desembre de 2008, es va publicar el text refós del Codi Penal andorrà, així com el del Codi de Procediment Penal.

Pel que fa als comptes referenciats no són un obstacle per a les autoritats atès que els bancs compleixen amb els requeriments de coneixement dels clients. Se sol·licita als auditors externs que siguin particularment diligents amb aquest tipus de comptes alhora que també en altres àrees amb exposició al risc de blanqueig de diners.

El conjunt de les disposicions esmentades i la seva rigorosa aplicació per part de tots els agents implicats, destacant l'esforç fet pel sector financer, entre altres, per mantenir adequadament formats a tots els seus treballadors, han fet possible que els informes dels diferents organismes internacionals hagin estat favorables. En aquest sentit, doncs, el Moneyval va adoptar el primer i segon informe de progrés de la tercera avaluació mútua del Principat d'Andorra el dies 10 de desembre del 2008 i el 9 de desembre del 2010, respectivament.

Durant el 2011 el Principat va dur a terme el quart cicle d'avaluacions mútues i es va rebre la visita *on site* de la delegació del Moneyval durant el mes de març 2011 on es va examinar la major part de les Recomanacions GAFI. El passat 8 de març de 2012, va tenir lloc a Estrasburg la 4a Avaluació d'Andorra per part de Moneyval. L'equip avaluador va examinar l'eficàcia de l'aplicació de totes les recomanacions principals i importants, així com altres recomanacions independentment de la 3a avaluació.

Les entitats bancàries del Principat són conscients del seu rol fonamental per tal d'aconseguir una repressió i lluita eficaç contra els delictes del blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, i aquesta sensibilització s'ha manifestat a través de la plataforma electrònica engegada a mitjans de l'any 2009 per l'Associació de Bancs Andorrans. Aquesta formació *on-line* en matèria de blanqueig de diner i lluita contra el finançament del terrorisme, conté informació actualitzada i legislació nacional i internacional en aquesta matèria. Es va començar a posar a disposició dels empleats del sector bancari andorrà a finals de 2010.

■ En l'àmbit internacional, cal destacar que gràcies a les regulacions establertes dins la legislació andorrana en matèria de blanqueig de diner, l'1 de gener de 2001, el Principat d'Andorra va entrar en un **acord de col·laboració** amb l'organisme **Internal Revenue Service dels Estats Units (IRS)**.

Així mateix, les entitats bancàries del Principat i altres entitats financeres també van arribar a l'esmentat acord amb l'IRS individualment, obtenint així l'estatus de **Qualified Intermediary (QI)**.

Durant l'any 2006, tant Andorra com a país com les entitats que integren el sistema financer andorrà van renovar el seu estatus de *Qualified Intermediary* el qual és vigent per a 6 anys (establint-se que durant aquest període les entitats estaran subjectes a les auditories establertes per l'IRS).

Així mateix, l'1 de gener de 2011, va entrar en vigor la Llei "Emergency Economic Stabilization Act of 2008", que incorpora noves obligacions de reporting exigibles als brokers que, en essència,

queden obligats a informar als seus clients *US Persons* i a l'IRS sobre la renda fiscal obtinguda per dits clients en les operacions sobre instruments financers, mitjançant la presentació del model 1099-B. Des de l'1 de gener, la declaració és relativa als guanys generats per les operacions sobre renda variable, accions, independentment de l'origen de l'emissor. A partir dels anys 2012 i 2013 l'obligació d'informació i declaració és farà extensible a operacions sobre participacions de fons d'inversió i instruments de deute, respectivament.

■ La **Llei de regulació dels criteris de solvència i liquiditat de les entitats financeres** de 29 de febrer de 1996, posteriorment modificada el 12 de desembre de 1996, estableix un mínim del 10% per a la ràtio de solvència i un mínim del 40% per a la ràtio de liquiditat.

■ La **Llei de regulació del règim disciplinari del sistema financer** de 27 de novembre de 1997 té com a objectius estimular la correcció i el rigor en l'exercici professional de l'activitat financera i garantir l'estabilitat i solvència del sistema financer andorrà. Aquesta Llei ha estat parcialment modificada per la *Llei 35/2010, del 3 de juny, de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà*.

■ El **Decret d'aprovació del pla comptable del sistema financer** de 19 de gener de 2000 estableix els principis, els criteris i les normes comptables bàsiques per a les entitats financeres de dret andorrà, fet que ha de permetre a l'INAF realitzar una supervisió efectiva del sistema financer. Aquest pla comptable és vigent des de l'1 de gener de 2000 i és d'aplicació a tots els components operatius del sistema financer andorrà.

Els Comunicats Tècnics emesos per l'INAF complementen i actualitzen la normativa del pla comptable del sistema financer, a fi que aquest no esdevingui caduc.

Alguns d'aquests Comunicats obliguen a reportar a l'INAF, amb periodicitat mensual o trimestral, informació addicional de control que complementa els estats financers a fi de detectar i poder prendre mesures correctores sobre l'exposició de les esmentades entitats als riscos de mercat, liquidat, concentració de riscos i insolvències.

■ La **Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i de serveis financers** del 14 de maig de 2002 en el marc de la Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis estableix un sistema de càlcul de la base de tributació, alhora que determina un tipus de gravamen del 7% aplicable a les entitats bancàries, les entitats financeres (no bancàries) de crèdit especialitzat, les entitats financeres d'inversió i les

entitats financeres de serveis diversos. A partir de l'1 d'abril de 2005, l'ISI bancari va passar del 7% al 12%.

Aquesta Llei quedarà derogada a partir de l'1 de gener de 2013, data d'entrada en vigor de la Llei de l'impost general indirecte.

■ La **Llei sobre l'impost indirecte sobre la prestació de serveis d'assegurança** del 14 de maig de 2002 en el marc de la Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis, determina un sistema de càlcul de la base de tributació, alhora que determina un tipus de gravamen del 4%, aplicable a les entitats asseguradores, restant fora del marc d'aquesta llei:

- El règim de la seguretat social.
- Els productes de capitalització, com ara fons de pensions, plans de jubilació o altres productes de la mateixa naturalesa.

■ El 23 d'octubre de 2003 va entrar en vigor la **Llei de l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF)**, per redefinir les seves funcions i dotar l'Institut de més independència i, en línies generals, equiparar les seves competències a les d'entitats supervisores d'altres països.

■ L'INAF emet Comunicats Tècnics d'obligat compliment per a les entitats del sector financer.

■ El 4 d'abril de 2011 s'ha signat el **Memorandum of Understanding (MoU)** entre Andorra i Espanya; es tracta d'un conveni de cooperació en matèria de supervisió en base consolidada signat entre l'autoritat supervisora del sistema financer andorrà (INAF) i l'espanyol (Banc d'Espanya) on s'estableixen els termes d'un protocol de relació i col·laboració entre aquestes dues autoritats. Aquest protocol permet que l'autoritat supervisora del país d'origen pugui sol·licitar informació corporativa i qualsevol informació que sigui requerida a efectes de supervisió i control de riscos dels grups bancaris en base consolidada a l'autoritat competent del país on les entitats bancàries tinguin filials.

■ La **Llei de regulació d'organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà** del 12 de juny de 2008, inclou una definició genèrica del que s'entén per organismes d'inversió al Principat, en regula el seu funcionament i la distribució d'aquests a l'estranger així com la distribució d'organismes d'inversió estrangers a Andorra. Aquesta llei entrà en vigor el 17 de juliol de 2008.

■ La **Llei sobre el règim jurídic de les entitats financeres –no bancàries– de crèdit especialitzat** del 30 d'octubre de 2008, estableix uns requisits econòmics amb l'objectiu que les bases personals, tècniques i econòmiques sobre les

quals s'ha de recolzar el desplegament de l'activitat d'aquestes entitats en el sistema financer andorrà garanteixin la qualitat i la seguretat de la gestió en dit sistema.

■ La **Llei 13/2010 sobre el règim jurídic de les entitats financeres d'inversió i de les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva** del 13 de maig de 2010, defineix l'objecte de les entitats financeres d'inversió, establint la tipologia de serveis d'inversió i de serveis auxiliars que aquestes poden oferir, així com la tipologia d'entitats financeres d'inversió en funció de l'àmbit operatiu atribuït a cadascuna; també fixa les condicions per accedir i exercir aquesta activitat i determinar el règim jurídic de les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva.

■ La **Llei 14/2010 de règim jurídic de les entitats bancàries i de règim administratiu bàsic de les entitats operatives del sistema financer** del 13 de maig de 2010. Aquesta llei deroga la *Llei de regulació del règim administratiu bàsic de les entitats bancàries*, del 30 de juny de 1998, amb l'objecte de modificar el règim jurídic de les entitats bancàries per evitar greuges comparatius amb el propi d'altres entitats del sistema financer, i també per establir el règim administratiu bàsic de les diferents entitats operatives del sistema financer andorrà. Els requisits exigits a les entitats financeres d'inversió, que també són d'aplicació a les entitats bancàries quan ofereixen serveis d'inversió, recullen els principis establerts en la directiva comunitària coneguda com a MiFID. Aquests principis tenen com a finalitat la modernització dels mercats financers per adaptar-los a les noves necessitats, el reforç de les mesures dirigides a la protecció dels interessos dels inversors i l'adaptació dels requisits d'organització exigibles a les

entitats per garantir que la seva organització s'adequa als serveis que presten.

Aquesta llei, també estableix les bases per a la cooperació en la supervisió dotant a l'INAF dels instruments necessaris per desplegar les seves funcions, amb la finalitat de garantir la seguretat jurídica i l'estabilitat estructural en les polítiques de cooperació amb supervisors d'altres països. Així mateix, regula les normes que s'han d'aplicar a les operacions financeres que es realitzen en el marc d'un acord de compensació contractual ("netting") o en relació amb el mateix acord. El nou marc normatiu ha fet augmentar significativament l'interès de la International Swaps and Derivatives Association (ISDA) per Andorra, tant dels seus membres com de la pròpia organització. Així, per primera vegada l'ISDA ha publicat un memoràndum sobre Andorra. En el mateix, disponible a la web de dita organització des d'abril del 2011, s'hi exposen les principals característiques de la normativa andorrana aplicable a les operacions amb derivats.

■ La **Llei de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà** del 3 de juny de 2010. Aquesta llei té per objecte establir el règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives i d'aquesta forma superar la situació actual de *statu quo* en el sistema financer andorrà, complint els mandats continguts en la legislació vigent. Es preveu un règim especial d'inversions estrangeres directes consistent en permetre que la participació estrangera en entitats operatives del sistema financer andorrà pugui assolir el 100% del seu capital social o dels seus drets de vot, provocant una major obertura del sistema. Anterior a aquesta llei, la participació estrangera permesa era del 51%.

II.5.

Desenvolupaments en el marc regulatori del sistema financer

Andorra és un país en evolució i amb una clara projecció cap a l'exterior. Això fa que interiorment es creïn una sèrie de necessitats i s'estigui desenvolupant un nou marc econòmic que ajusti l'economia andorrana al seu entorn. Com a resultat, el marc legislatiu s'ha estat adaptant contínua i ràpidament als estàndards internacionals i així ho seguirà fent durant els propers mesos. El marc legal i regulatori del sistema financer andorrà també ha anat evolucionant cap als estàndards internacionals.

En aquest context la banca andorrana està fent un seguiment continuat dels temes més actuals, com són: la normativa i regulació internacionals, els riscos estratègics del sector, els sistemes de supervisió, els requeriments i bones pràctiques definides pel Comitè de Basilea, els reptes de l'estabilitat financera, el secret bancari i la transparència, els nous productes financers i d'assegurances, l'ètica, deontologia i govern corporatiu del sistema financer, així com altres temes d'interès per al sector.

El passat 30 de juny del 2011, el Principat d'Andorra va signar l'Acord Monetari amb la Unió Europea i aquest fou dipositat a la Comissió Europea a Brussel·les el 23 de febrer del 2012, entrant en vigor l'1 d'abril del 2012.

Amb l'Acord Monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, aquesta reconeix l'euro com a moneda oficial de curs legal al Principat i atorga el dret d'encunyació (senyoratge). Tanmateix, l'acord és més global i comporta:

- l'aplicació de la normativa europea en matèria de protecció de l'euro contra el frau i la falsificació, de regles sobre bitllets i monedes en euros, de prevenció de blanqueig de diners i de certa normativa europea en matèria bancària i financera; mitjançant transposició directa o mesures equivalents, d'acord amb un calendari d'aplicació.
- la signatura del protocol d'acord multilateral de l'IOSCO, relatiu a la consulta, cooperació i intercanvi d'informacions en el mercat de valors.

En termes generals, la legislació andorrana ja contempla aspectes de protecció de la moneda contra el frau i la falsificació ja que alguns d'aquests aspectes van ser incorporats en la darrera modificació del Codi Penal, així com bona part dels aspectes sobre la regulació contra el blanqueig de diners, o els requeriments de la Directiva MiFID o Fons de Garantia de Dipòsits. No obstant, el Principat està fent esforços significatius per l'homologació del seu marc legislatiu al cabal comunitari, i particularment, en matèries de legislació bancària i financera. En aquesta línia, en els propers sis anys Andorra haurà de legislar en matèries com solvència per adaptar-se als requeriments de Basilea II i III; mitjans de pagament, per incorporar-se a SEPA o l'adaptació del marc comptable del sistema financer andorrà a les NIIF. Totes aquestes són àrees en què ja s'ha estat treballant en el passat des de l'Associació de Bancs i les entitats operatives del sistema financer; si bé la seva aplicació implica una revisió en profunditat de l'ordenament jurídic financer andorrà, un increment dels recursos tècnics de control, tant en les entitats bancàries i financeres com en el sector públic i l'INAF.

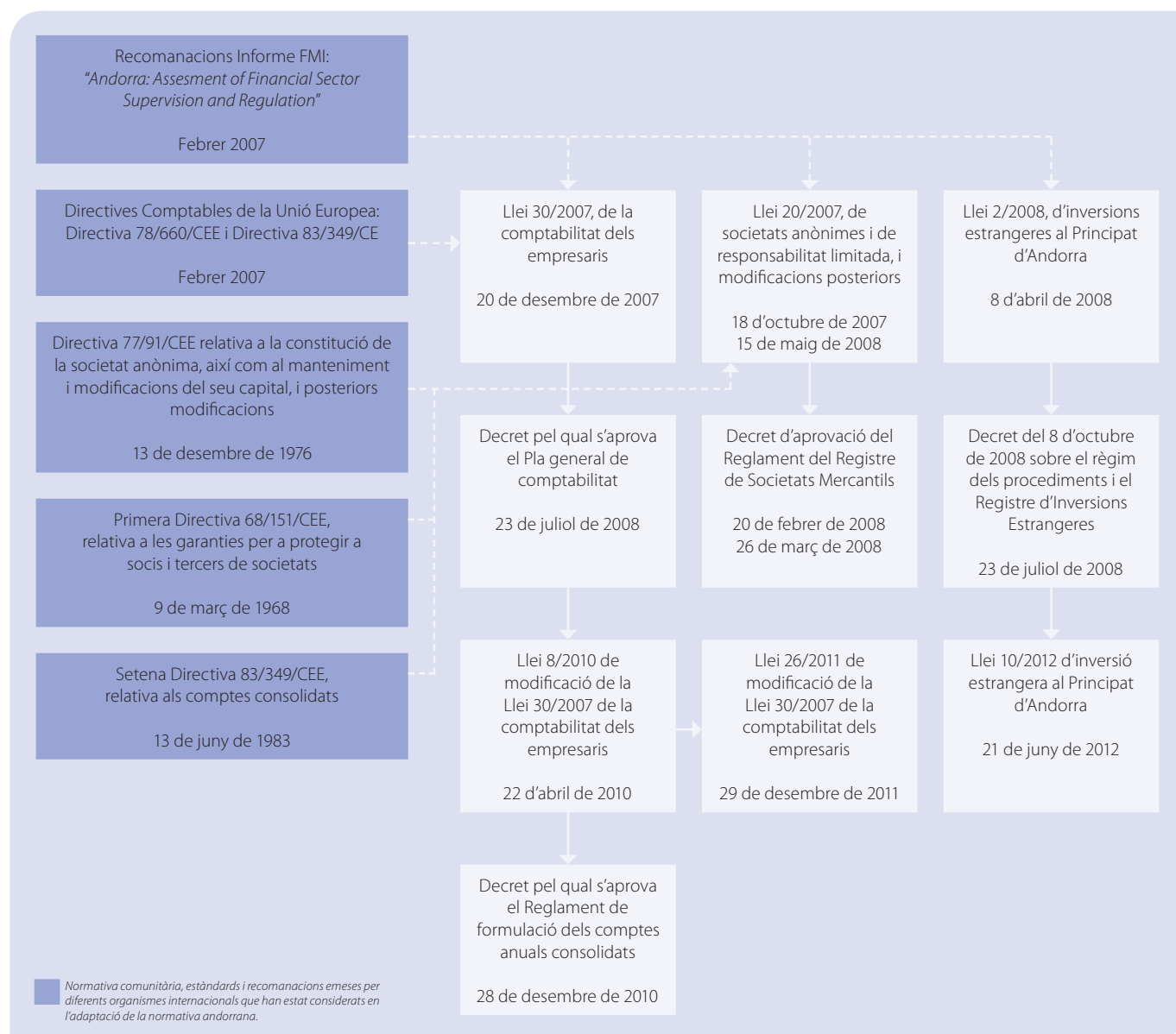
El potencial intercanvi d'informació entre organismes supervisors del sistema financer estarà restringit exclusivament a efectes de supervisió dels riscos del sistema financer i bon funcionament dels mercats de capitals. El secret bancari actual serà regulat pels acords d'intercanvi d'informació fiscal a la demanda que el Govern va signar entre el mes de setembre del 2009 i el mes de novembre del 2010, i que van permetre que Andorra sortís de la llista grisa dels paradisos fiscals de l'OCDE.

II.6. Evolució del marc legal i regulatori del sistema financer andorrà en el context internacional

A continuació, es presenten de manera gràfica les principals disposicions i iniciatives normatives que regulen l'activitat financera al Principat d'Andorra, identificant alhora el marc regulador i les recomanacions d'organismes internacionals com el Fons Monetari Internacional (FMI), MONEYVAL, o l'OCDE,

que han estat considerades en la seva redacció, als efectes d'assolir el compliment de les millors pràctiques i estàndards internacionals que garanteixin l'estabilitat del sistema financer i la lluita contra les activitats delictives.

Evolució de la normativa andorrana: àmbit societari i comptable

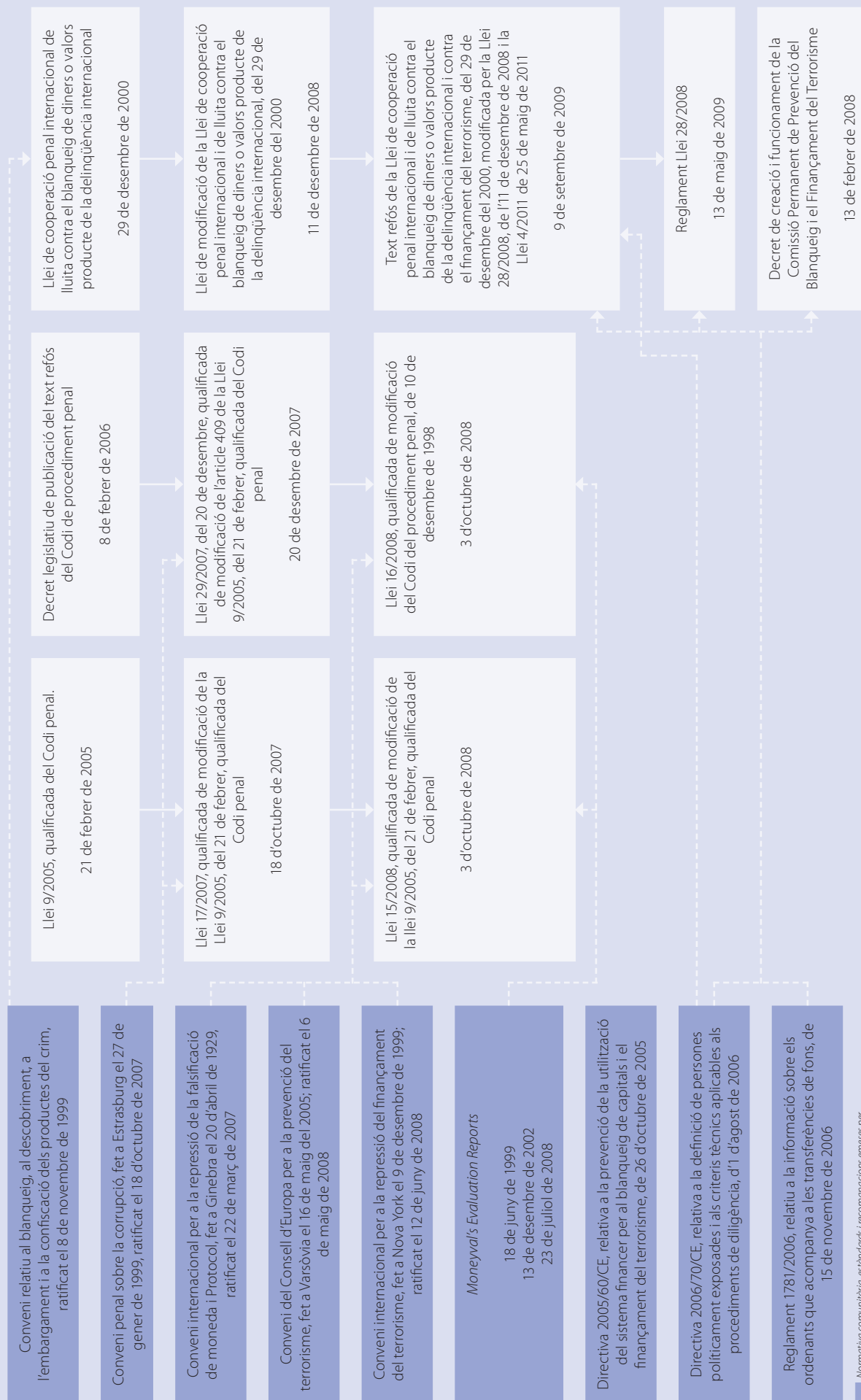
Evolució de la normativa andorrana: àmbit tributari

Evolució de la normativa andorrana: àmbit tributari. Cronologia d'esdeveniments en relació al procés viscut al Principat

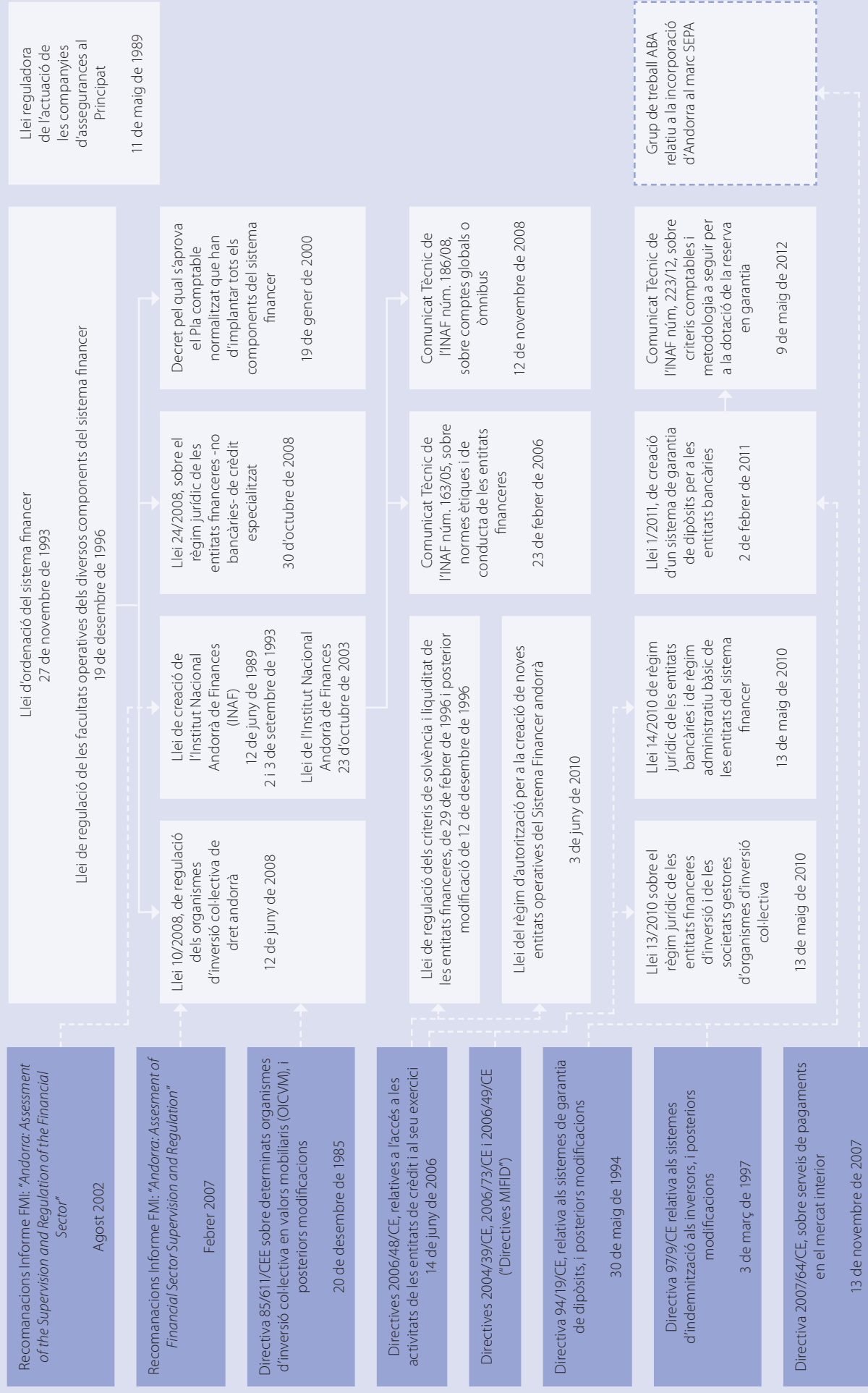
1998		S'inicien els informes de l'OCDE sobre paradisos fiscals.
2000	Juny	L'OCDE va fer una relació dels països no col·laboradors que contemplava prop de 40 jurisdiccions, entre les quals hi figurava Andorra.
2000-2003		31 d'aquests països van signar cartes de compromís de compliment dels estàndards de l'OCDE i van passar a formar part d'una nova "llista grisa". Andorra va continuar a la llista de països no col·laboradors.
2004		Andorra va signar amb la UE l'acord sobre la fiscalitat dels rendiments de l'estalvi com a mesura equivalent a l'Intercanvi d'Informació.
2009	13 de febrer	Visita de Christian Frémont, representant del copríncep francès Nicolas Sarkozy, per demanar al Govern andorrà l'adopció de mesures per facilitar l'intercanvi d'informació fiscal.
	10 de març	Andorra signa la Declaració de París que fixa un calendari de reformes legislatives per facilitar els requeriments de l'OCDE.
	2 d'abril	L'OCDE anuncia que Andorra passa a formar part de la seva "llista grisa".
	Setembre	Andorra aprova la Llei d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia (07/09/09). Es signen convenis d'intercanvi d'informació fiscal amb Àustria (17/09/09), Liechtenstein (18/09/09), Mònaco (18/09/09), San Marino (21/09/09) i França (22/09/09).
	Octubre	Andorra signa acords d'intercanvi d'informació fiscal amb Bèlgica (23/10/09), Argentina (26/10/09) i Països Baixos (06/11/09).
	Novembre	Andorra signa l'acord d'intercanvi d'informació fiscal amb Portugal (30/11/09).
2010	Gener	Andorra signa l'acord d'intercanvi d'informació fiscal amb Espanya (14/01/10).
	Febrer	Andorra signa acords d'intercanvi d'informació fiscal amb Suècia, Finlàndia, Noruega, Dinamarca, Islàndia, Groenlàndia i les Illes Feroe (24/02/10). L'OCDE inclou Andorra dins del grup de 'jurisdiccions que han implementat substancialment els estàndards fiscals internacionals'.
	Novembre	Andorra signa l'acord d'intercanvi d'informació fiscal amb Alemanya (25/11/10).
2011	Juny	Andorra signa l'Acord Monetari amb la Unió Europea per convertir l'euro en moneda oficial del Principat d'Andorra.
	Agost	1a Fase Avaluació del Peer Review Group (Global Forum).
2012	Març	4a Fase Avaluació del Moneyval (Regular Follow-up). Andorra signa l'acord d'intercanvi d'informació fiscal amb Austràlia.
	Abril	Andorra signa l'acord d'intercanvi d'informació fiscal amb República de Corea.
	4 d'abril	Rúbrica de l'Acord de no Doble Imposició entre el Principat d'Andorra i la República Francesa.
	Juny	Andorra signa l'acord d'intercanvi d'informació fiscal amb Polònia i arriba als 20 convenis signats.

Evolució de la normativa andorrana: àmbit de prevenció del blanqueig de diners

Normativa comunitària, estàndards i recomanacions emeses per diferents organismes internacionals que han estat considerats en l'adaptació de la normativa andorrana.

Evolució de la normativa andorrana: àmbit regulatori financer

Normativa comunitària, estàndards i recomanacions emeses per diferents organismes internacionals que han estat considerats en l'adaptació de la normativa andorrana i adaptació de la normativa andorrana.

III.1. Introducció

Després de l'emergència del sector turístic, a la dècada dels anys 60, en els darrers cinquanta anys Andorra ha experimentat un creixement excepcional de la seva economia, població i renda per càpita, consolidant una economia moderna i pròspera. Tanmateix, la desacceleració que està patint l'economia andorrana en els darrers anys, ha posat de manifest l'esgotament del model econòmic que fins a la data ha permès el creixement sostingut de l'economia del Principat.

El model vigent, fins a l'actualitat, ha estat fonamentat principalment en el turisme -tant d'esquí com comercial- i el sector financer i, en menys mesura, per la construcció i el sector immobiliari en els darrers anys. La situació econòmica actual, posa de manifest que és imprescindible un nou model econòmic, sustentat en el capital humà, la competitivitat i el coneixement sense que això impliqui la desaparició dels sectors més tradicionals de l'economia andorrana.

A Andorra, els principals indicadors macroeconòmics que analitzarem al llarg d'aquest capítol mostren una situació similar a la d'anys anteriors, sense símptomes clars d'una recuperació de l'economia a escala general. Cal tenir en compte que el 2011 ha aportat noves incerteses en la recuperació de les principals economies occidentals. La crisi del deute planteja nous reptes per superar que han conduït a unes mesures d'austeritat. A més, a Europa el comportament asimètric de certes economies dificulta les mesures a adoptar per reactivar l'economia: malgrat l'impuls moderat de països com Alemanya o França, a l'altre costat, Espanya continua immersa en una situació de crisi i de lluita per no perdre més llocs de treball, amb un atur que supera llargament el 20% de la població activa.

Amb l'objectiu de modernitzar el marc jurídic andorrà i afavorir l'atracció de l'activitat econòmica, al 2007 es va aprovar la nova *Llei de Societats del Principat* i, al 2008, la *Llei d'Inversions Estrangeres*, que permetia una obertura esglaonada de l'economia andorrana al capital forà que ha estat derogada durant el 2012 mitjançant la *Llei 10/2012 d'Inversió Estrangera al Principat d'Andorra* que pretén oferir una major diversificació de l'economia i aportar més valor afegit. Així mateix, al gener de 2009, entrà en vigor la *Llei de Comptabilitat dels Empresaris*, que fou desenvolupada amb l'aprovació del Pla General de Comptabilitat.

Al març d'aquell mateix any, es va produir la signatura de la Declaració de París, i la subseqüent aprovació de la *Llei d'intercanvi d'informació* en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia i la posterior signatura d'Acords bilaterals d'Intercanvi d'Informació d'Andorra amb 20 països, entre els quals s'hi troben Espanya, França i Portugal, i l'aprovació del seu reglament, tal i com s'explica detalladament en el capítol "II. Marc legal andorrà" d'aquesta publicació.

El Consell General, amb l'objectiu d'homologar el marc tributari andorrà als països del nostre entorn i obrir cap a l'exterior l'economia andorrana, va aprovar en el decurs del 2010 les lleis de *l'Impost sobre Societats* i de *l'Impost sobre la Renda de les Activitats Econòmiques* així com *l'Impost sobre la Renda dels No-Residents Fiscals*. Tal i com s'ha explicat en l'apartat "Marc tributari" del capítol "II. Marc legal andorrà", els dos primers impostos són aplicables als períodes impositius que s'inicien a partir de l'1 de gener de 2012; l'Impost sobre la Renda dels No-Residents Fiscals ha entrat en vigor l'1 d'abril de 2011. Així mateix, durant el 2012, el Consell General ha aprovat la *Llei de l'Impost General Indirecte*, que entrarà en vigor el primer de gener de 2013, significa una harmonització amb la Directiva comunitària en matèria d'impostos indirectes.

Una de les principals estratègies del Govern d'Andorra, des de finals de 2011 fins a l'actualitat, ha estat la d'impulsar la inversió estrangera privada per tal d'obtenir una diversificació de l'economia, creació de nous sectors econòmics i l'augment de la competitivitat dels sectors ja existents. Així, la liberalització de les inversions estrangeres, juntament amb la signatura de convenis de no doble imposició, després de la recent aplicació d'una fiscalitat directa sobre les societats i les activitats econòmiques, ha de posicionar l'economia andorrana en situació de competir en igualtat de condicions amb les economies veïnes i, alhora, ha de fer que Andorra constitueixi un destí atractiu per a nous sectors i empreses.

Tanmateix, des del Govern d'Andorra, s'ha seguit potenciant el turisme de qualitat i l'atractiu del comerç, motiu principal de visita dels turistes.

III.2.

Principals variables econòmiques

Renda nacional i renda per càpita

El producte interior brut (PIB) és un agregat essencial per l'avaluació de la producció de les unitats de residents. D'ençà l'any 2002 el departament d'estadística del Govern d'Andorra efectua la seva estimació a partir de mètodes anomenats indirectes. Com es mostra en el gràfic següent, la renda nacional enregistra un retrocés iniciat en el 2008, amb l'arribada de la crisi econòmica, situant-se en 2.573 milions d'euros al 2011.

En el següent quadre podem veure com la renda per càpita d'Andorra havia enregistrat un retrocés des del 2008; disminució superior a la de les economies del nostre entorn immediat, però en línia amb la recessió econòmica generalitzada iniciada el segon semestre del 2008. L'increment del 8,39% en la renda per càpita el 2011, s'explica per la pèrdua del 8,12% de població a Andorra durant el 2011. [taula 1]

En el gràfic següent es mostra l'evolució del PIB a Andorra des del 2000 fins a l'actualitat on es mostra com el PIB ha crescut en deu anys un 52%, passant dels 1.693 milions registrats el 2001 als 2.573 actuals. [gràfic 1]

A continuació es mostra una anàlisi comparativa del producte interior brut per càpita amb els principals països europeus, Estats Units i Japó. El PIB per càpita del Principat estimat per a l'exercici 2011, se situa per sobre dels valors al 2011 d'Estats Units, de Japó o d'Alemanya i per sota del de països com Luxemburg o Suïssa. [taula 2]

Renda nacional i renda per càpita

	2008	2009	2010	2011
Renda nacional (milions d'euros)	2.773	2.633	2.583	2.573
Renda per càpita (euros)	32.830	31.319	30.393	32.944
Variació de la renda per càpita	(3,88%)	(4,60%)	(2,96%)	8,39%

Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[taula 1]

PIB per càpita, 2011

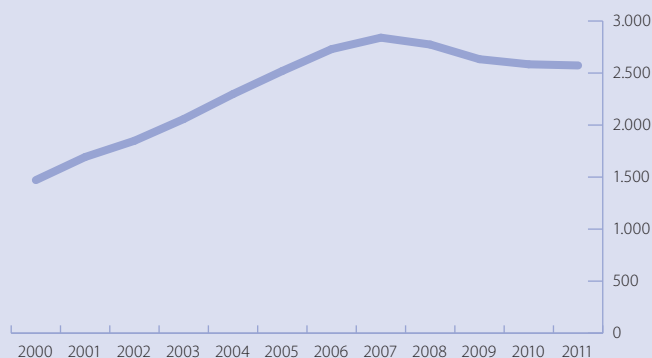
País	Saldo
Luxemburg	62.235
Suïssa	41.123
Andorra (*)	32.944
Estats Units	30.404
Japó	27.113
Alemanya	26.251
França	25.995
Espanya	15.333
Portugal	12.060

(*) Dades calculades PIB/Població

(Euros) Font: FMI

[taula 2]

Evolució del PIB andorrà 2000-2011

(Milions d'euros) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 1]

Índex de preus al consum

L'evolució de l'índex de preus al consum (IPC) andorrà durant el 2011, ha continuat amb la línia creixent que es va trencar l'any 2008. Així ha passat d'un 0,00% el 2009 i un 1,60% el 2010 a un 2,5% el 2011, xifra similar a la mantinguda per Alemanya i inferior a l'enregistrada a la Zona Euro. [taula 3]. Aquest increment ha estat generat principalment per la pujada en els preus del transport amb un 5,6%, seguit del grup de l'habitatge, amb un 3,8%, que han estat els que han tingut els increments més importants del 2011 a causa, en ambdós casos, de l'augment del preu dels carburants de locomoció i calefacció. L'únic grup que disminueix els preus és el de la roba i el calçat, amb un 5,3%. L'augment de preus no es deu doncs a una recuperació de la demanda, sinó a la inflació importada de productes energètics, essent la inflació subjacent del 0,5%.

Observant els índexs interanuals mostrats en la taula següent, i comparant Andorra amb la resta de països, podem veure que el Principat ha enregistrat una variació interanual de l'IPC inferior a l'enregistrada per a la Zona Euro, degut a l'índex de preus al consum assolit en països com el Regne Unit, Portugal, Luxemburg i Espanya. [taula 3]

A continuació es mostra un detall de l'evolució de l'IPC en els darrers tres exercicis a Andorra, França i Espanya. [gràfic 2]

Analitzant el gràfic podem observar l'increment generalitzat de l'IPC per a les tres economies, en línia amb l'observat també en la resta de països de la zona. Comparant l'evolució dels preus a Andorra i als dos països veïns, observem que el major increment d'inflació es dona a Andorra i França.

IPC interanual 2011

Regne Unit	4,45%
Portugal	3,56%
Luxemburg	3,41%
Estats Units	3,14%
Espanya	3,05%
Itàlia	2,90%

Zona Euro 2,71%

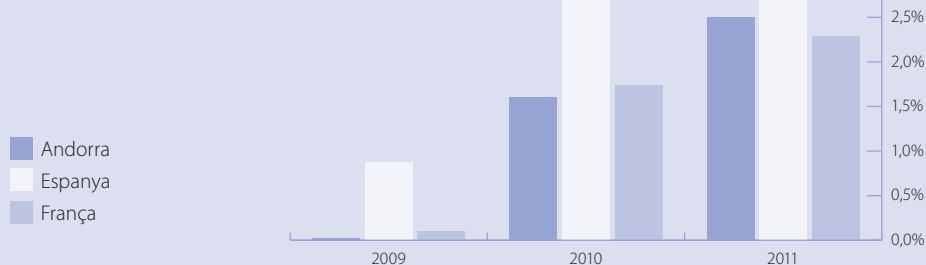
Andorra 2,50%

Alemanya	2,48%
França	2,29%
Irlanda	1,14%
Suïssa	0,23%
Japó	(0,28%)

Font: FMI i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[taula 3]

Evolució de la inflació a Andorra, Espanya i França

Font: FMI i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 2]

Mercat de treball

La mitja anual de llocs de treball, durant l'any 2011, ha disminuït un 2,60% respecte l'any anterior, fins a situar-se als 44.405 llocs de treball, degut principalment a la crisi econòmica desencadenada tant a nivell nacional com internacional a partir del segon semestre de 2008, que ha repercutit negativament en l'oferta del mercat de treball. La disminució de llocs de treball ha tingut especial incidència en els sectors que han experimentat una major contracció de la seva activitat com és el cas de la construcció, la indústria i els serveis.

L'any 2007, l'evolució del nombre d'assalariats ja va iniciar un canvi de tendència enregistrant una disminució del 0,34% i durant l'any 2008, en un entorn de canvi del cicle econòmic, aquesta tendència es consolidà generant una reducció del 2,34%, mentre que l'any 2009 la disminució fou del 2,84% i de 2,93% al 2010. Per a aquest any, la tendència negativa es manté amb una contracció del 3,24%. No obstant, cal destacar que en una situació de crisi financera internacional i de recessió econòmica generalitzada, la reducció tant del nombre de llocs

de treball com d'assalariats a Andorra ha estat molt per sota de l'enregistrada en la majoria d'economies del nostre entorn.

En el cas andorrà, una de les principals causes de pèrdua de llocs de treball i assalariats durant l'any 2011 ha estat, igual que en el 2010, la significativa reducció de l'activitat econòmica del sector secundari, basada principalment en la construcció (ocupa el 68,94% del total d'assalariats del sector secundari), seguit pel terciari i en concret el comerç i l'hostaleria (ocupa el 56,72% del total d'assalariats del sector privat terciari).

La construcció és el sector econòmic que ha experimentat la reducció d'assalariats més significativa amb una davallada del 14,18% (15,23% al 2010), seguida del sector del comerç i reparació de vehicles a motor i el sector hotelier, on s'han perdut respectivament 351 i 94 llocs de treball pel que fa el 2010, representant una davallada del 3,61% i del 1,93%, respectivament.

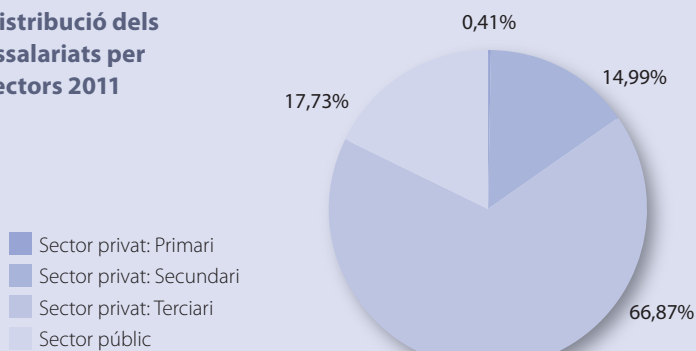
Tal i com es mostra en el gràfic d'afiliats a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (en endavant, la CASS) per sectors, el pes del sector terciari en l'economia andorrana és molt significatiu, un 66,87% del total d'assalariats al 2011, seguit pel sector públic, amb un 17,73%, el sector secundari (indústria i construcció) amb un 14,99% i, finalment, el sector primari amb un 0,41%. [gràfic 3]

En els darrers anys, s'ha produït una forta davallada del sector secundari d'un 21,42% del nombre de treballadors des del 2009; de 7.114 treballadors el 2009 a 5.590 treballadors durant el 2011 (pèrdua de 1.524 treballadors). Respecte al sector terciari, la davallada durant aquest trienni ha estat de 3,74% dels treballadors, de 25.914 treballadors el 2009 a 24.944 treballadors el 2011 (pèrdua de 970 treballadors). El sector públic ha experimentat un creixement sostingut d'un 1,32% en l'últim trienni.

Evolució dels salaris

En el cas de l'economia andorrana, a diferència del que succeeix en altres països del nostre entorn, no existeix un procés de negociació col·lectiva que estableixi anualment els nivells salarials. Tot i això, és el Govern d'Andorra qui estableix el salari mínim per hora a escala nacional.

Distribució dels assalariats per sectors 2011

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 3]

Taxa d'ocupació

	ANDORRA		UE-27	
	2010	2011	2010	2011
Taxa d'ocupació (*)	62,72	66,42	64,10	64,30

(*) Població assalariada sobre la població de 15 a 64 anys

(Percentatge) Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social i Eurostat

[taula 4]

Per altra banda, la comparativa de taxes d'ocupació presentada en el gràfic següent, mostra que la taxa d'ocupació a Andorra és superior a la de l'Europa dels 27. [taula 4]

La variació de la taxa d'ocupació a Andorra respecte el 2010 ha estat positiva, amb un increment del 5,90% (al 2010 va disminuir un 3,89%) donat que la població activa s'ha vist disminuïda en un 8,62% mentre que la disminució de la població assalariada solament ha estat del 3%. A l'Europa dels 27, la variació també ha estat positiva, encara que menor, enregistrant un increment del 0,31% (-0,62% al 2010), tot i que cal destacar que hi ha països com Itàlia o Espanya amb una taxa d'ocupació del 56,90% i 57,70% respectivament.

A l'exercici 2011, malgrat la desacceleració econòmica a Andorra i el seu entorn, el salari mitjà ha crescut un 1,00%. [taula 5]

Evolució salaris mitjos i salaris mínims d'Andorra

	1995	2008	2009	2010	2011	Var. (%) 10-11
Salaris mitjos	1.021	1.947	1.983	1.995	2.015	1,00%
Salaris mínims	616	898	915	915	929	1,53%

(Euros mensuals) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[taula 5]

El gràfic següent ens mostra una comparativa dels salaris mínims entre alguns dels països de la Unió Europea i Andorra. Observem que el salari mínim andorrà està situat entre el de Grècia i el del Regne Unit i per sota del de Mònaco i Luxemburg.

[gràfic 4]

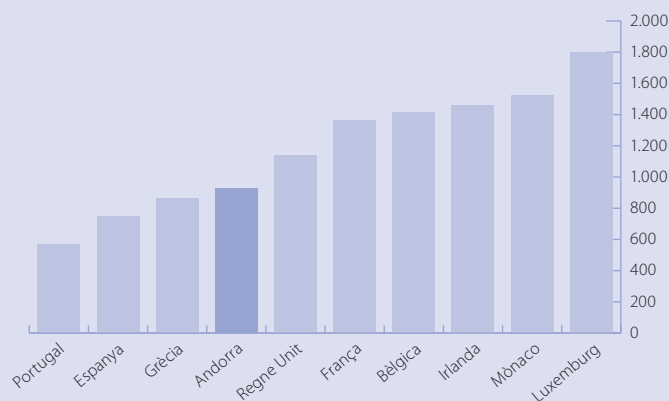
Durant l'any 2011, el sistema financer i el sector de la producció i distribució d'energia, són els subsectors que han enregistrat la major mitjana salarial,

considerablement superior a la mitjana de salaris declarats a la CASS, sent de 4.643 euros i de 3.184 euros, respectivament.

L'evolució dels salaris mitjos ha estat positiva només en el sector terciari en 1,17%, sent negativa en la resta de sectors i en especial en el sector secundari on disminueix en un 12,42% respecte el 2010.

[gràfic 5]

Salaris mínims 2011

(Euros) Font: Eurostat i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 4]

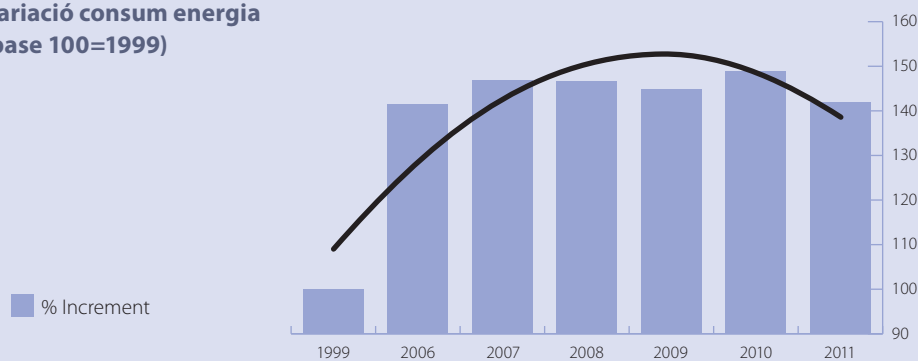
Evolució dels salaris mitjans per sectors

(Euros) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 5]

Variació consum energia (base 100=1999)

(MW/hora) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 6]

Consum d'energia elèctrica

El consum d'energia elèctrica és un indicador que permet estimar l'evolució de l'activitat de l'economia d'un país. A continuació es mostra l'evolució d'aquest consum en els darrers exercicis, utilitzant com a base per a la comparació les dades de l'exercici 1999.

En el gràfic anterior, podem observar que el consum d'energia ha disminuït en un 4,57% respecte el nivell assolit al 2010, que havia augmentat en un 2,75% en relació a l'any 2009. [gràfic 6]

Les estacions d'esquí, les indústries i l'ús domèstic han estat els nuclis on s'ha reduït més el consum elèctric, amb una davallada del 13,84%, del 10,01% i del 7,19% respectivament arran d'unes temperatures superiors a la mitjana; mentre que l'únic augment significatiu en el consum es concentra en el nucli que reuneix les administracions, amb una variació positiva respecte el 2010 del 3,48% (2010: 5,43%).

Telecomunicacions

El sector de les telecomunicacions es caracteritza per una evolució i una innovació molt accelerades en els darrers anys, fet que genera un efecte de substitució molt àgil entre productes. El major nombre d'abonats es concentra entre els contractes de telefonia mòbil i fixa.

El Principat compta amb una xarxa de fibra òptica d'alta velocitat amb 100 Mbps simètrics i una xarxa mòbil en constant evolució, permet i facilita als sec-

tors professionals un millor desenvolupament de la seva tasca i els permet guanyar competitivitat.

Andorra és líder europeu en el desplegament de fibra òptica. Així ho posa de manifest el FTTH Council Europe, que remarca la totalitat del desplegament de la xarxa andorrana sent l'únic estat europeu en assolir el 100%. El segueix en la llista Lituània amb un 97% i Portugal amb un 43%.

Matriculació de vehicles i carburants

Un dels indicadors de la demanda interior de l'economia andorrana és el nombre de matriculacions de vehicles. El sector de l'automòbil és un dels sectors més afectats per la crisi i la situació no millora el 2011, en què les matriculacions de vehicles han disminuït un 12,72%. En total, les matriculacions de 2.525 vehicles el 2011 representen menys de la meitat de les matriculacions de fa deu anys i un 62,7% inferiors al 2005. [taula 6]

Dins de la totalitat de vehicles matriculats, els turismes representen aproximadament un 75%. Aquest grup havia crescut un 8,89% durant el 2010, però durant el 2011 torna a perdre un 11,19%. Addicionalment, altres tipus de vehicles com ara els especials, les camionetes i els ciclomotors, han sofert

disminucions en les seves matriculacions, tot i que el seu pes sobre la totalitat dels vehicles matriculats és molt inferior que el dels turismes, generant un efecte poc significatiu en la variació de la demanda total de vehicles. Així, després d'una lleugera recuperació de les importacions de vehicles durant el 2010, el canvi de tendència no s'ha confirmat i no s'han pogut complir les expectatives per al 2011.

A banda d'analitzar les matriculacions de vehicles totals, també hem de tenir en compte tant l'exportació com la importació de vehicles al Principat. Les importacions netes durant el 2011 han estat de 79.984.500 euros, un 5,18% inferiors a les realitzades durant el 2010. En el 2010 s'havien incrementat un 7,07%.

Vehicles matriculats

	2007	2008	2009	2010	2011	Var. (%) 10-11
Vehicles totals	4.690	3.497	2.788	2.893	2.525	(12,72%)

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[taula 6]

Un altre dels indicadors de consum a avaluar són les importacions de carburants, que aquest any 2011 han experimentat un descens del 5,21%, fins a 185 milions de litres, una xifra inferior a la de l'any 1998. Es tracta d'un sector molt vinculat al consum turístic i sensible al diferencial de preus entre Andorra i els països veïns. Pel que fa al fuel de loco-

moció, el gasoil continua guanyant pes i representa el 78,4% del total, mentre que les importacions de gasolina sense plom disminueixen un 1,69%. Però la reducció més important es troba en els importacions de fuel domèstic, que es redueixen un 18,69% per les bones condicions climatològiques del 2011. [taula 7]

Importació de carburants

	2007	2008	2009	2010	2011	Var. (%) 10-11
Gasolina sense plom	33.724.557	31.621.725	29.960.088	28.563.574	28.080.840	(1,69%)
Gas-oil locomoció	103.065.935	104.104.455	100.287.482	99.399.880	102.216.532	2,83%
Fuel domèstic	66.396.534	67.454.616	64.467.574	66.778.762	54.298.678	(18,69%)
Querosè i carbureactors	141.367	144.832	93.427	127.936	131.958	3,14%
TOTAL	203.328.393	203.325.628	194.808.571	194.870.152	184.728.008	(5,21%)

(Litres) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[taula 7]

III.3. El sector públic

A Andorra, el sector públic està constituït per l'Administració Central, set administracions comunals (una per a cadascuna de les set parròquies en què es divideix el territori andorrà, equivalents als ajuntaments) i les entitats parapúbliques, que són un grup d'entitats que gestionen serveis públics i altres matèries que són propietat íntegrament pública. Entre elles, podem trobar entitats destinades a serveis sanitaris i socials, com són el Centre Hospi-

talari Andorrà, el Servei Andorrà d'Atenció Sanitària (SAAS), residències de la tercera edat i la Caixa Andorrana de la Seguretat Social (CASS), entitats de subministrament d'energia i de servei de telecomunicacions, com són Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) i Andorra Telecom; i altres organismes com l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF), el Centre Nacional d'Informàtica d'Andorra i Ràdio i Televisió d'Andorra (RTVA).

Administració Central

El pressupost nacional d'un Govern és un dels principals aspectes a tenir en compte a l'hora d'analitzar l'economia d'un país, ja que pot influir en el nivell i la direcció d'aquesta. Per tant, és important veure la distribució, l'import total d'aquest i quins objectius es volen assolir.

Un altre aspecte important és l'estat de la tresoreria del Govern, ja que aquesta condiciona bona part de l'estructura del pressupost. La balança del Govern andorrà va estar des de 2001 en superàvit, però a partir de 2006 experimenta un dèficit com a resultat, entre altres factors, de la despesa en inversió de capital.

L'any 2011, el dèficit del Govern ha estat de 50,9 milions d'euros, una xifra similar a la de l'any 2010 (52,9 milions d'euros). Els ingressos han augmentat un 1,4%, mentre que les despeses i inversions un 0,6%. En l'apartat de despeses, les despeses de funcionament s'incrementen un 13,4%, a causa sobretot de

les transferències corrents que financen el dèficit de la CASS. Aquest increment es compensa amb la reducció de les inversions en un 40,85%. Tanmateix, els dos últims anys les liquidacions de les inversions no reflecteixen les obres realitzades en els Trams III i IV del projecte Desviació de Sant Julià i el projecte Túnel dels Dos Valires, atès que la construcció dels túnels es liquidarà durant l'exercici 2012 al final de les obres. [taula 8]

Amb data 24 de novembre de 2010, es realitza la primera emissió de deute públic del Principat d'Andorra en la modalitat de Lletres del Tresor, oberta als inversors privats. Aquesta emissió fou regulada en el Decret del 10 de novembre de 2010 d'Emissió de Deute Públic del Principat d'Andorra en la modalitat de Lletres del Tresor i adjudicada a les entitats intermediàries de la subscripció mitjançant subhasta resolta en el Decret de Resolució de la Subhasta d'Emissió de Deute Públic del Principat d'Andorra en la Modalitat de Lletres del Tresor, del 24 de novem-

Pressupost i Liquidació de l'Administració Central

	Pressupost 2011	% s/total Pressupost	Liquidació Pressupost 2011	% s/total Liquidació	Var. (%) Liq./Pressup.
TOTAL INGRESSOS	617.959	100,00%	629.037	100,00%	1,79%
Impostos directes	6.267	1,01%	5.637	0,90%	(10,05%)
Impostos indirectes	312.367	50,55%	265.759	42,25%	(14,92%)
Altres ingressos	39.152	6,34%	36.836	5,86%	(5,92%)
Variació actius financers, nets	149	0,02%	83	0,01%	(44,30%)
Variació passius financers, nets	260.024	42,08%	320.722	50,99%	23,34%
TOTAL DESPESES I INVERSIONS	781.278	100,00%	615.149	100,00%	(21,26%)
Inversions	169.358	21,68%	34.138	5,55%	(79,84%)
Transferències	189.417	24,24%	170.059	27,65%	(10,22%)
Despeses de funcionament	143.148	18,32%	136.132	22,13%	(4,90%)
Despeses financeres	21.710	2,78%	18.804	3,06%	(13,39%)
Actius financers	1.722	0,22%	93	0,02%	(94,60%)
Passius financers	255.923	32,76%	255.923	41,60%	0,00%

(Milers d'euros) Font: Ministeri de Finances i Funció Pública - Govern d'Andorra

[taula 8]

bre de 2010. Durant el 2011 i principis del 2012, s'han realitzat quatre noves emissions de deute públic del Principat d'Andorra en la modalitat de Lletres del Tresor amb venciments entre 12 i 18 mesos.

També, per primera vegada, es va signar un crèdit bancari amb una entitat forana. Es tracta d'un crèdit bancari de 150 milions d'euros signat amb Crèdit Agrícola el 14 de desembre de 2010, renovat el 13 de desembre de 2011 per 100 milions d'euros.

Aquestes operacions responen a la voluntat de diversificar l'endeutament que fins a la data, havia

estat suportat exclusivament pels bancs andorrans. Així doncs, l'endeutament de Govern amb el conjunt de les entitats bancàries nacionals representa en el 2011 un 58% (65% en el 2010). S'ha de tenir en compte, però, que al deute actual se li hauria de sumar al voltant d'uns 115 milions d'euros, acumulats durant el 2010 i el 2011, corresponent al pagament de les obres d'infraestructures viàries, concretament dels Trams III i IV del projecte Desviació de Sant Julià i Fases II, III i IV del projecte Túnel dels Dos Valires, donat que aquestes obres s'abonaran una vegada finalitzada l'obra. Així doncs, el percentatge d'endeutament augmentaria fins al 64%.

Administracions comunals

Els comuns del Principat d'Andorra obtenen els seus ingressos anuals de les transferències que reben del Govern d'Andorra i dels recursos per recaptació pròpia i altres ingressos.

En el quadre següent, es mostra el total d'ingressos i despeses per cadascun dels comuns per al pressupost de l'any 2011. La major font de recaptació d'ingressos en tots els casos és l'epígraf de "Recaptació pròpia i altres", composta pels impostos i taxes comunals en un 62,22% (57,23% el 2010). El 37,78% restant correspon principalment a les transferències rebudes del Govern. Pel que fa les despeses comunals, el 62,57% correspon a "Despeses de funcionament", enteses com despeses de personal i de béns i serveis, el 18,69% correspon a inversions i el 18,74% restant es distribueix entre transferències, despeses financeres i passius financers.

En el següent quadre també s'informa de la liquidació del pressupost del 2011 per tal de poder veure les possibles desviacions. [taula 9]

Per a tots els comuns hi ha hagut certa variació respecte el pressupost inicial elaborat pel 2011 i el pressupost liquidat d'ingressos i despeses per l'esmentat exercici. Així, analitzant la liquidació dels pressupostos dels diferents comuns per l'exercici 2011, marcat seguint la tendència del 2010 per la forta contenció de la despesa pública, observem que, si bé en els pressupostos inicials es contemplava un dèficit entre els ingressos i les despeses per als comuns d'Ordino, La Massana i Sant Julià de Lòria, en la liquidació aquestes parròquies ha enregistrat superàvit. Per contra, en les parròquies d'Encamp i Escaldes-Engordany que contemplaven un dèficit zero en els seus pressupostos, han enregistrat un dèficit en la seva liquidació. Les parròquies de Canillo i Andorra la Vella han inscrit superàvit en la seva liquidació.

Pressupostos i liquidacions de les administracions comunals per a l'any 2011

	Pressupost	Liquidació	Desviació
TOTAL INGRESSOS	139.745.116	128.879.442	(7,78%)
Canillo	15.673.524	11.052.540	(29,48%)
Encamp	29.376.179	25.032.664	(14,79%)
Ordino	9.824.330	10.262.630	4,46%
La Massana	11.635.496	11.992.333	3,07%
Andorra la Vella	34.908.796	33.989.407	(2,63%)
Sant Julià de Lòria	14.600.540	15.678.769	7,38%
Escaldes-Engordany	23.726.250	20.871.098	(12,03%)
TOTAL DESPESES	151.087.519	125.090.168	(17,21%)
Canillo	15.673.524	10.983.564	(29,92%)
Encamp	29.376.179	26.714.155	(9,06%)
Ordino	10.906.198	8.844.196	(18,91%)
La Massana	11.691.795	10.455.658	(10,57%)
Andorra la Vella	44.295.644	32.615.188	(26,37%)
Sant Julià de Lòria	15.417.929	14.196.878	(7,92%)
Escaldes-Engordany	23.726.250	21.280.528	(10,31%)
RESULTAT PRESSUPOSTARI / LIQUIDACIÓ	(11.342.404)	3.789.275	-

(Euros) Font: Comuns del Principat d'Andorra

[taula 9]

III.4. Evolució de l'economia andorrana durant el 2011

Introducció

Fins a principis del segle XX, l'economia del Principat era de subsistència, basada en l'agricultura, la ramaderia i el comerç. Va ser a partir de la Segona Guerra Mundial, que l'economia andorrana va començar a créixer de manera significativa, induïda en part pel mateix ritme de creixement dels estats veïns.

Aquest desenvolupament s'ha reflectit en una economia basada principalment en els sectors turístic i comercial, que han crescut gràcies a unes característiques climàtiques i geogràfiques propícies per a aquests sectors i altament dependent del sector exterior, el sector financer i, en les darreres dècades, també en el desenvolupament del sector de la construcció.

La informació disponible al Principat no ens permet analitzar la contribució de cada sector al producte interior brut (PIB), per aquest motiu l'anàlisi de l'estructura productiva s'ha de dur a terme mitjançant la informació que s'extreu, entre d'altres, de les dades d'ocupació assalariada, que ja han estat analitzades en l'apartat de composició per sectors de la població assalariada.

L'any 2011, en un entorn de desacceleració econòmica global, l'economia andorrana ha modificat lleugerament el seu teixit empresarial, les empreses

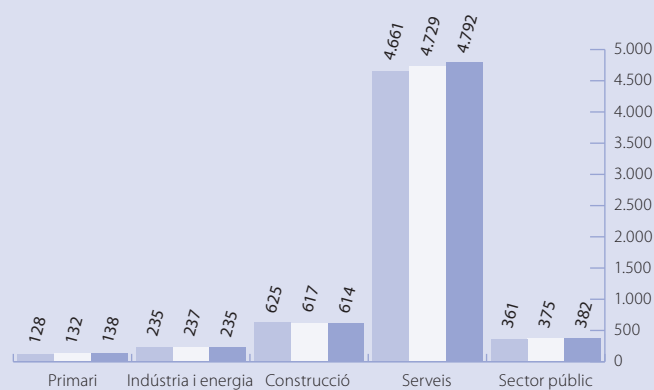
de més de 100 treballadors han disminuït en un 4,88% i les de 5 o menys treballadors s'han incrementat en un 1,83%, en detriment de les empreses que tenen entre 6 i 100 assalariats que han disminuït en un 4,11%; tot i aquesta variació, les empreses amb 5 o menys treballadors segueixen representant el 75,31% del teixit empresarial del Principat. A finals de l'any 2011, el Principat d'Andorra té 6.191 empreses i 37.302 assalariats.

Tal i com es mostra en el gràfic següent, el sector serveis continua tenint un pes molt rellevant en el mercat laboral andorrà, ocupant un 66,87% de la població, seguit pel sector públic i la construcció amb un 17,73% i 10,33% respectivament. Durant el 2011, el nombre total d'assalariats s'ha reduït en un 3,24%, dels quals un 14,18% correspon al sector de la construcció amb una disminució de 637 assalariats, un 2,07% correspon al sector serveis amb 528 assalariats i el 4,88% restant correspon al sector de la indústria i l'energia amb 89 assalariats. [\[gràfics 7 i 8\]](#)

El model econòmic andorrà basat en el turisme, en el sector financer i en els darrers anys en la construcció, fa que sigui molt més vulnerable davant de situacions de desacceleració econòmica en els països del nostre entorn degut al baix grau de diversificació de l'economia, depenent en una part significativa del turisme.

Distribució de les empreses per sectors del 2009 al 2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011

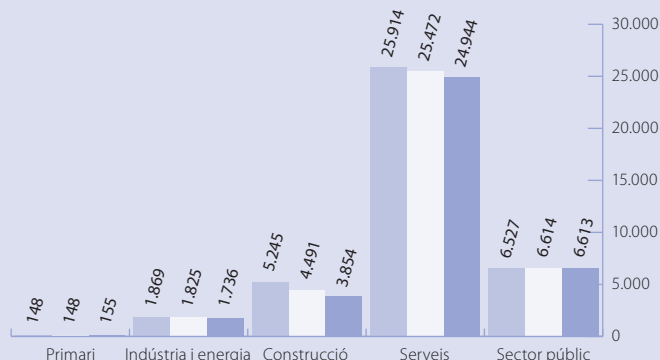

(Nombre d'empreses) Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social

[gràfic 7]

Distribució dels assalariats per sectors del 2009 al 2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011

(Nombre d'assalariats) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 8]

És per això que la política del Govern s'ha centrat en un doble objectiu. Per una banda, incentivar l'activitat en els sectors tradicionals com el turisme i la construcció amb mesures d'impacte directe com l'ampliació després de l'estiu dels horaris comercials o la modificació de la *Llei qualificada d'urbanisme i ordenament del territori* per desbloquejar projectes urbanístics. Per altra banda, el gran objectiu ha estat impulsar la diversificació econòmica a través de polítiques orientades a atreure el capital estranger. En paral·lel, l'entrada en vigor de la *Llei de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social*,

i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració del 16 de desembre de 2010, ha posat sobre la taula mesures per a incentivar la creació de noves empreses i la conseqüent contractació de treballadors, tals com un període d'exempció fins al 31 de desembre de 2011 del pagament dels impostos corresponents a l'Administració general o la creació d'un procediment administratiu simplificat per obtenir el permís d'obertura d'un comerç i modificació i/o ampliació de l'activitat comercial i canvi de titularitat.

Sector primari

A partir de la segona meitat del segle XX i fins la dècada dels anys noranta, s'ha produït una regressió del sector primari dins l'economia fins arribar a l'estabilitat dels darrers anys, amb una ocupació de poc més del 2% del total de les empreses al 2011. Del total de la població assalariada, n'ocupa el 0,42%. Tanmateix, alguns segments concrets d'aquest sector han tingut un cert pes econòmic fins fa uns anys, principalment en el cultiu del tabac i la ramaderia, que per part del Govern es continuen impulsant amb subvencions.

En les darreres dècades, la importància d'aquest sector ha estat cada vegada menys rellevant, no obstant, els països desenvolupats apliquen constantment més esforços per al manteniment i recuperació del sector primari, al ser considerat un factor important per a la preservació del medi natural, així com un element imprescindible per al desenvolupament global. L'any 2010, es va tancar amb 132 empreses enregistrades i el 2011 amb 138, amb un increment en el nombre d'assalariats d'un 4,73%.

En aquesta línia, el Ministeri d'Economia i Territori, juntament amb l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra està treballant per a la redinamització del sector primari al Principat, ja que a més de considerar-lo un element de diversificació de l'economia, és un factor clau en la conservació del medi i patrimoni natural d'Andorra. Per aquest motiu, s'ha impulsat, amb la *Llei d'agricultura i ramaderia* aprovada pel Consell General l'any 2000, una sèrie d'ajudes directes com són l'ajut al foment de pràctiques ramaderes tradicionals de muntanya, ajut al foment del dall dels prats i ajut al foment de la qualitat controlada. Aquests ajuts, els reben els titulars d'explotació que tenen bestiar de renda declarat al Padral i compleixen una sèrie de requisits establerts reglamentàriament. S'ha promogut també la producció de carn de vedella del país amb un segell de qualitat, mitjançant campanyes de promoció del programa de carn de qualitat d'Andorra. Al 2011, hi havia 359 explotacions registrades al Registre d'Explotacions Agràries de les quals 117 tenen bestiar de renda i 242 no en tenen.

L'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra ha seguit desenvolupant, durant el 2011, els assajos amb plantes medicinals i aromàtiques així com el

pla de recerca de la varietat de patata que millor s'adapti a les condicions de cultiu andorrà amb una exigència de qualitat. La finalitat és trobar varietats que ofereixin un producte de qualitat adaptant-lo a les tendències de consum actual i poder comercialitzar productes agrícoles andorrans amb segells de qualitat.

El Departament d'Agricultura també ha donat un ajut al desenvolupament d'una nova pràctica agrària per a la producció de raïm, l'obtenció de vi i la seva comercialització a una explotació agrària del país permetent l'establiment d'explotacions vinícoles a més de les existents.

Des de l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra, s'està treballant per potenciar i promoure el sector apícola per tal que torni a esdevenir un complement de l'activitat agrícola, tal com ho havia estat en el passat. Com a part del projecte de redinamització del sector primari de l'economia andorrana, el departament d'Agricultura està col·laborant amb el Ministeri de Turisme i Medi Ambient per convertir l'agricultura i la ramaderia en patrimoni natural i cultural, passant a ser un nou atractiu turístic del Principat.

Sector secundari

Indústria i energia

A Andorra hi ha dos tipus d'indústries: les extractives, és a dir, que extreuen productes directament de la naturalesa i les manufactureres, que són les que mitjançant maquinària i mà d'obra produeixen elements per a la seva posterior utilització o venda. La indústria extractiva tan sols ocupa un 0,01% dels assalariats del país amb una única empresa, mentre que la indústria manufacturera ocupa el 4,20% amb 228 empreses. El sector manufacturer es caracteritza per una feble demanda interior, una escassa mà d'obra especialitzada i un augment de la competència dels costos de producció. Durant l'any 2011, el nombre d'empreses ha disminuït en un 0,87% amb respecte l'any 2010, i el nombre d'assalariats en un 5,77%.

Els sectors de la indústria i de l'energia tenen un baix pes comparat amb l'estructura productiva del país. Els afiliats a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) que treballen en l'àmbit de la producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua han representat, durant el 2011, una mitja del 0,45% del total de la població assalariada. El sector energètic andorrà està estretament lligat al context internacional i en particular als països veïns, degut a la gran dependència exterior pel que fa a les seves fonts de subministrament. L'electricitat representa aproximadament un 40% del consum energètic del país. Per a l'any 2011, el Principat ha produït el 15,50% i ha importat més del 80% d'Espanya i de França

(51,70% i 32,80% respectivament), és per això que des del Govern s'està iniciant un programa d'ajut econòmic específic per a incentivar la implantació d'energies renovables.

El sector elèctric és un sector no liberalitzat on Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) és l'únic productor i importador d'electricitat del país i subministra a la resta de distribuïdors del país com són Nord Andorra, SA, Mútua Elèctrica de Sant Julià, Societat Explotadora i Repartidora del Comú d'Encamp, SA i Unió Elèctrica d'Encamp.

Les empreses a destacar dins d'aquest sector són les relacionades amb la fabricació de fusta, tabac i els productes d'alimentació i begudes, els quals han anat variant en nombre durant aquests últims anys. En canvi, a nivell de producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua, el nombre d'empreses s'ha mantingut invariable degut principalment a que es tracta d'empreses parapúbliques.

En relació a l'estructura empresarial i la distribució de treballadors en les empreses, es pot observar un predomini de la petita empresa, doncs un 61,28% de les empreses tenen entre 1 i 5 treballadors (2010: 59,07%), un 18,30% tenen entre 6 i 10 treballadors (2010: 18,99%) i un 13,62% entre 11 i 25 treballadors (2010: 13,92%). Només el 6,80% compta amb una plantilla superior als 25 assalariats (2010: 8,02%).

Construcció

L'evolució del sector de la construcció fins a l'any 2007 s'havia caracteritzat per la tendència alcista mantinguda durant l'última dècada tant a Andorra com en altres països del nostre entorn. No obstant, aquesta tendència s'invertí degut, entre altres factors, a l'aturada de transaccions en el mercat immobiliari, iniciant-se una davallada d'activitat en el sector de la construcció que ha continuat durant el 2011. En aquest darrer trienni el sector ha experimentat una disminució de l'1,76% en el nombre d'empreses (de 625 empreses en el 2009 a 614 empreses en el 2011) i una conseqüent disminució en el nombre d'assalariats del 26,52% (de 5.245 treballadors en el 2009 a 3.854 treballadors en el 2011).

Tot i aquesta desacceleració, el nombre d'assalariats de la construcció encara representa el 10,33% (2009: 13,21%) del total d'assalariats a la CASS al 2011, i el 9,97% de les empreses andorranes (2009: 10,40%).

Per pal·liar aquesta desacceleració i incentivar la despesa en construcció, des del Govern d'Andorra s'estan duent a terme una sèrie de mesures tals com l'aprovació d'uns reglaments que estableixen les mesures d'un programa de subvencions i crèdits preferents per a incentivar la modernització del

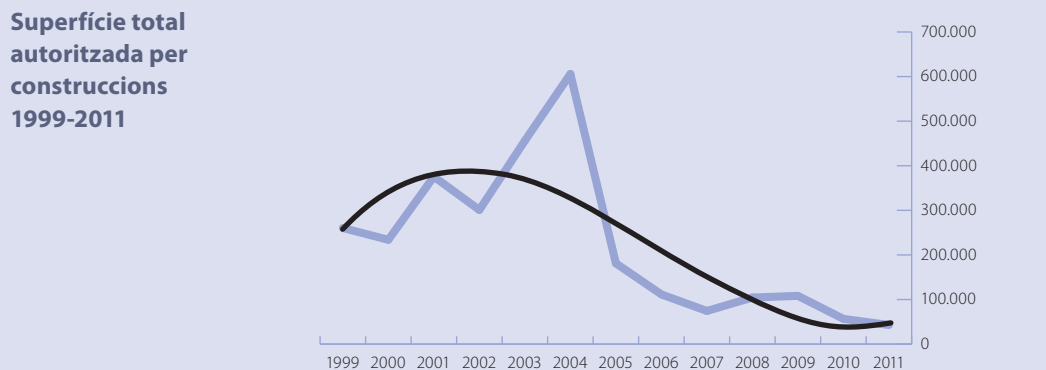
parc immobiliari, seguretat industrial, accessibilitat, eficiència o estalvi energètic i millora de façanes.

Com ja hem anat veient amb anterioritat en aquest capítol, el teixit empresarial andorrà es caracteritza per un fort predomini de la petita empresa, representant el 61,24% de les empreses del sector de la construcció les que tenen entre 1 i 5 treballadors, un 21,34% tenen entre 6 i 10 treballadors i un 11,89% tenen entre 11 i 15 treballadors; el 5,53% restant, el formen empreses amb més de 25 treballadors.

L'excel·lent desenvolupament que va experimentar la construcció els darrers anys va anar molt lligat a l'evolució de les superfícies autoritzades per a l'edificació, produint-se el cim en la tendència alcista durant l'any 2004 degut a la moratòria de maig de 2003. Des d'aleshores, la superfície total autoritzada al Principat va disminuir fins a nivells inferiors als de 1997. Tal i com es mostra en el següent gràfic, l'any 2008 es va iniciar un canvi en la tendència, seguida durant l'any 2009. Durant el 2011, els metres quadrats totals autoritzats per a la construcció han disminuït en un 24,30%. [gràfic 9]

El gràfic següent mostra els metres quadrats autoritzats per tipus de construcció: [gràfic 10]

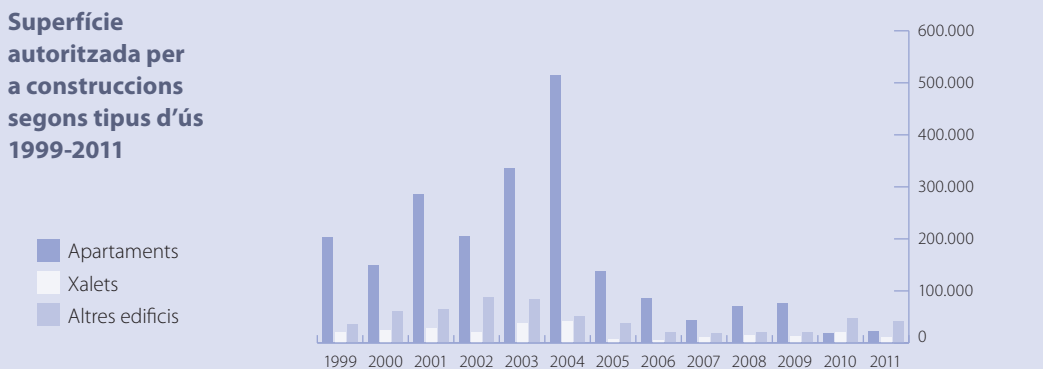
Superfície total autoritzada per construccions 1999-2011

(m²) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 9]

Superfície autoritzada per a construccions segons tipus d'ús 1999-2011

(m²) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 10]

Tal i com es pot observar en el gràfic anterior, es mostra una clara disminució de la superfície autoritzada per a construccions respecte el 2009. Com hem indicat anteriorment, hi ha diferents factors que han propiciat la desacceleració de la construcció a Andorra. D'una banda, la moratòria de maig de 2003, que va provocar un *boom* en la construcció que poc a poc s'ha anat normalitzant, i per altra banda, l'alentiment del mercat immobiliari andorrà, com ha passat en altres economies europees. Aquest alentiment del mercat immobiliari s'ha produït com a conseqüència de la convergència en el temps de la crisi financera internacional i

l'assoliment del límit de la bombolla immobiliària generada en la darrera dècada.

Tanmateix, si ens fixem en el gràfic, durant els anys 2008 i 2009, es va experimentar un augment dels metres quadrats autoritzats a nivell d'apartaments, com a conseqüència de l'aprovació i/o modificació de plans d'urbanisme en la majoria de les parròquies. Els períodes 2010 i 2011, ja no s'han vist afectats per a aquestes aprovacions i/o modificacions, observem que és el tipus de construcció per al qual s'ha sol·licitat menys metres quadrats.

Sector terciari

Serveis

L'absència de matèries primeres i fonts d'energia al Principat, ha fet orientar l'economia cap a l'exterior i donar preferència a les activitats de serveis, bàsicament el turisme, el comerç, l'hoteleria i les finances, en detriment de les de transformació.

El sector terciari és el sector clau de l'economia andorrana. Durant el 2011 ha ocupat a 29.944 persones, representant el 66,87% del total d'assalariats i un total de 4.792 empreses (el 77,78% sobre el total) han estat dedicades als serveis.

Tal i com es pot observar en el gràfic següent, el sector terciari agrupa principalment activitats i

serveis relacionats amb el comerç i el turisme. Tot i això, s'inclouen dins el sector terciari, activitats significativament importants com l'administració pública, les professions lliberals i el sector financer andorrà. [\[gràfic 11\]](#)

L'estructura empresarial del sector es compon principalment per petites empreses. Així, un 77,12% de les empreses tenen 5 o menys treballadors, les empreses que ocupen entre 6 i 25 treballadors són l'11,13%, mentre que el 7,60% té una plantilla superior als 25 assalariats i només 4,15%, té més de 100 treballadors.

Turisme

El comerç, tal i com hem comentat anteriorment, és una de les activitats clau de l'economia del Principat, que es complementa i està directament correlacionada amb el turisme. No obstant, des del 2002, es constata una disminució en el nombre de turistes i el nombre de pernoctacions. Davant d'aquestes circumstàncies, el Principat s'ha marcat com a objectiu incrementar el nombre de turistes, les pernoctacions, la despesa per visitant i, al mateix temps, fidelitzar el client que ja ha estat al país, perquè augmenti la freqüència de les seves estades, tot i mantenint la posició de lideratge que Andorra ocupa dins el context europeu pel que fa a competitivitat turística.

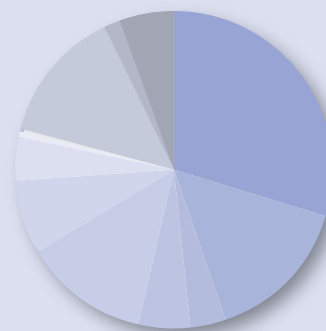
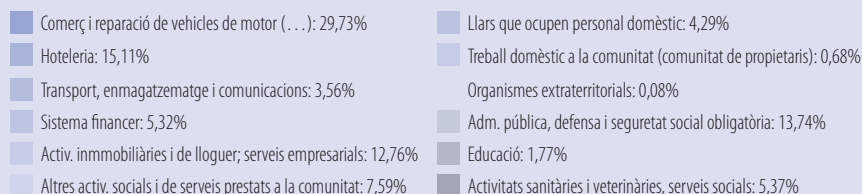
Per tal de coordinar i gestionar les iniciatives agrupades en aquest eix, es va crear l'any 2007 "Andorra Turisme" una entitat pública constituïda pel Govern d'Andorra, per tal de millorar la promoció i la coordinació de la gestió del turisme a Andorra, amb la finalitat d'augmentar per una banda l'excel·lència del Principat com a destí turístic i, per altra banda, poder comercialitzar l'oferta turística tant pública com privada d'Andorra en conjunt com un producte únic.

Andorra Turisme ha treballat, durant l'any 2012, en diferents campanyes de comunicació adreçades als visitants, amb l'objectiu d'augmentar les pernoctacions a Andorra com són la campanya hivern 2011/2012 amb el títol "Just Married", la de primavera amb "Alguna cosa es Mou a Andorra", la campanya de rebaixes "I Love Rebaixes" i finalment la d'estiu "Aquest estiu... no t'equivoquis de Vacances!"

Així mateix, l'Andorra Convention Bureau és un ens encarregat de la promoció d'Andorra com a destí per a l'organització d'events, reunions, congressos, convencions i viatges d'incentius. Andorra Convention Bureau, creat l'any 2010, és un club de producte format per la participació d'empreses del sector privat directament relacionades amb el segment de turisme de negocis i Andorra Turisme.

Malgrat els continus esforços per potenciar el turisme, aquest any 2011, que segueix marcat per la crisi econòmica global, l'afluència de turistes a Andorra ha disminuït en gairebé un 9,25% (2010: -5,41%) mentre que a Espanya, l'afluència de turistes estrangers s'ha incrementat en un 7,6% durant el

Nombre d'assalariats del sector terciari

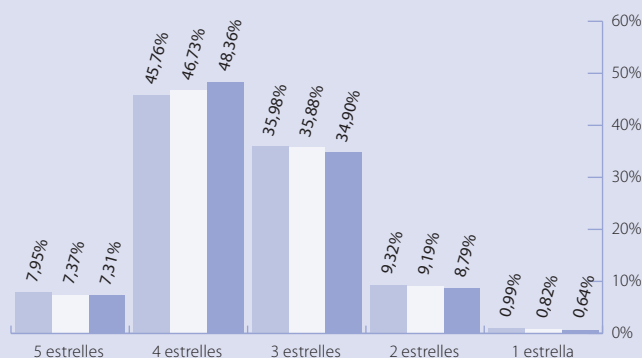

[gràfic 11]

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

Distribució dels llits per categories 2009, 2010 i 2011

2009
2010
2011

Font: Ministeri de Turisme i Medi Ambient - Departament de Turisme

[gràfic 12]

2011 (2009: 2%) donat el bon comportament dels principals mercats emissors com són el Regne Unit, França i Alemanya.

Al 2011, els hotels representen aproximadament un 72% de l'oferta d'allotjaments turístics, molt per sobre dels hostals o residències, pensions, apart-hotels i apartaments turístics. Aquest any, Andorra disposava de 253 establiments hotelers, cinc menys que en l'exercici anterior, amb una capacitat total de 33.446 llits (342 més que en el 2010).

La distribució de llits per categories durant l'any 2011 ha variat d'acord amb la visió estratègica d'innovació i millora de la qualitat iniciada majoritàriament pels empresaris andorrans el 2007.

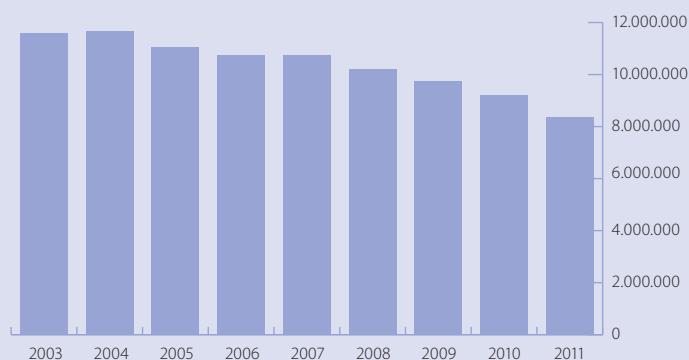
La reestructuració i millora de les infraestructures hoteleres del Principat duta a terme en els darrers anys ha permès millorar l'oferta existent a Andorra encaminada a potenciar el turisme de qualitat al país dels Pirineus. Així, des del 2007, s'ha continuat disminuint substancialment el nombre d'allotjaments i capacitat dels establiments turístics de menys categoria. Com es pot observar en el gràfic següent, l'any 2011 l'oferta hotelera andorrana és de 4 i 5 estrelles en un 55,68% d'establiments, i un 90,57% de l'oferta de llits es troba en la categoria de 3 estrelles i superior (2006: 32% i 65%, respectivament). [gràfic 12]

En línia amb el treball dut a terme fins a mitjans del 2010 pel programa Andorra 2020, i amb l'objectiu de dinamitzar el sector turístic i ampliar l'oferta del país, el Govern d'Andorra continua treballant en el desenvolupament d'una sèrie de projectes, entre els quals cal destacar els següents:

- La implementació d'un pla de qualitat dels allotjaments turístics per adaptar els criteris de qualitat aplicats al Principat amb els criteris internacionals revisant la legislació i la reglamentació corresponent.
- El desenvolupament de l'allotjament rural al Principat i totes les activitats relacionades amb l'agroturisme.

A més de l'àmplia oferta hotelera, Andorra també es caracteritza per la seva restauració, oferint una cuina d'avantguarda que combina tradició i modernitat. Per descobrir-la, s'ofereix als visitants trobades i rutes gastronòmiques com la de les bordes, restaurants típics d'alta muntanya, i un total de 635 restaurants. A més, és un país atractiu pels boletaires ja que durant tot l'any hi creixen una gran varietat de bolets. Es potencia els productes agrícoles d'Andorra, destacant la carn de qualitat, la trumfa (patata autòctona), així com les plantes aromàtiques, les plantes medicinals, la mel i altres productes com el nectum d'avet o les receptes tradicionals del país.

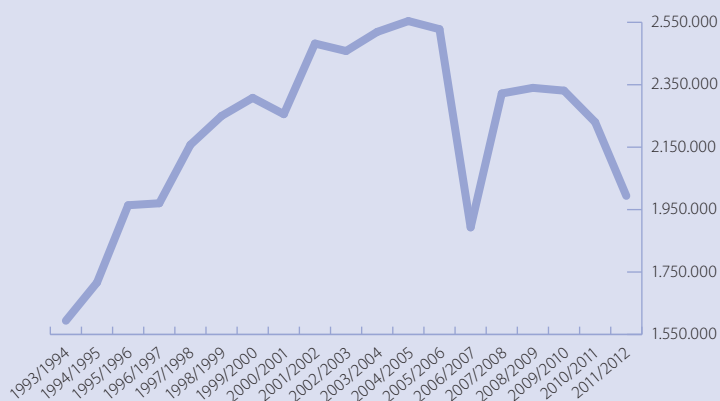
Evolució del nombre de visitants 2003-2013

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 13]

Evolució del total dies d'esquí

Font: Ski Andorra

[gràfic 14]

El Govern d'Andorra col·labora amb els comuns, la Unió Hotelera d'Andorra i diverses associacions per promoure trobades culinàries de ressò popular i internacional. S'organitzen esdeveniments gastronòmics de gran rellevància com la *Quinzena de la Tòfona*, la *Massana Fogons*, *Andorra a taula* i la *Mostra Gastronòmica d'Andorra*, celebrada a la parròquia d'Ordino amb una extensa programació que inclou una sèrie de conferències gastronòmiques amb experts d'Andorra i dels països de l'entorn.

Un dels indicadors més rellevants per valorar la dinàmica global de l'activitat turística és el nombre total de visitants que rep el país durant un any. Des del 2008, aquesta xifra ha entrat en una dinàmica descendent, enregistrant un retrocés del 2,2% al 2011. La majoria dels visitants provenen dels països veïns, Espanya i França.

Com es detalla en el gràfic següent, en els darrers anys s'ha produït un descens en el nombre de turistes, i també en el nombre d'excursionistes, sent aquests darrers els que tenen un pes més elevat sobre la totalitat de visitants. Tanmateix, aquesta davallada en el nombre de visitants que pernocten no ha de ser necessàriament negativa si queda compensada amb un augment de la qualitat del turisme actual. [gràfic 13]

A més, cal tenir en compte que el 2011 ha estat un any en què ha continuat el canvi de cicle econòmic iniciat arreu durant el 2008, desencadenat inicialment per una crisi financera internacional que ha arrossegat l'economia real de la majoria d'economies del nostre entorn cap a una recessió econòmica, reduint substancialment l'activitat turística.

Per frenar la davallada de visitants i incrementar el nombre de turistes, el Ministeri de Turisme i Medi Ambient i Andorra Turisme estan realitzant nombroses accions de comunicació, i col·laboren amb el sector empresarial per potenciar Andorra en nous mercats turístics com Polònia, República Txeca, Ucraïna i Israel entre d'altres. Així mateix, manté la seva presència en els principals mercats que són França i Espanya, i en altres més llunyans com són Portugal, Regne Unit, Alemanya, Rússia i el Benelux.

Una altra de les variables significatives en l'anàlisi econòmica del sector turístic andorrà és el nombre total de dies d'esquí venuts, concepte que fa referència al nombre de jornades d'esquí venudes pel conjunt de les estacions d'esquí andorranes durant la temporada d'hivern. La temporada 2011-2012 s'ha vist perjudicada tant pel comportament inusual de la climatologia, tot i haver realitzat un treball important produint neu per mantenir les estacions

obertes en un context econòmic social difícil. El resultat ha estat negatiu respecte l'any anterior, concretament, la disminució respecte l'any passat ha estat del 10%. Tanmateix, cal tenir en compte que les dades de la temporada d'enguany ens situen un 20% per sota de la mitja de les millors temporades de la nostra història recent. Un dels factors que pot explicar aquesta diferència és la disminució del poder adquisitiu de la majoria d'esquiadors degut a la situació econòmica internacional, i especialment en els països veïns. A les estacions d'esquí espanyoles, el número de dies d'esquí venuts s'ha reduït un 19,57%. [\[gràfic 14\]](#)

El Principat d'Andorra disposa del domini esquiable més gran dels Pirineus amb més de 3.100 hectàrees esquiables, recollides en tres estacions dotades de modernes instal·lacions. Aquestes estacions es concentren en els dominis esquiables de GRANDVALIRA i VALLNORD. A més, Andorra compta amb un camp de neu, NATURLANDIA-La Rabassa.

Durant la temporada 2003/2004, les estacions d'esquí de Grandvalira Pas de la Casa-Grau Roig i Soldeu-El Tarter van signar un acord comercial per crear un únic domini esquiable conegut comercialment sota el nom de GRANDVALIRA. Si bé fins a la data Andorra disposava del domini esquiable més gran dels Pirineus, d'ençà d'aquest acord, també disposa d'una de les estacions més importants del sud d'Europa.

Així mateix, a partir de la temporada 2004/2005, les estacions d'esquí de Pal-Arinsal i d'Ordino-Arcalís es van unir comercialment sota el nom de VALLNORD, amb la qual cosa es permet als clients gaudir de dues estacions amb un forfait únic.

Els dos dominis esquiables tenen un total de 182 pistes d'esquí i diversos circuits per practicar altres activitats i esports d'aventura relacionats amb la neu.

GRANDVALIRA està format per 6 sectors: Pas de la Casa, Grau Roig, Soldeu, El Tarter, Canillo, i Encamp, amb un total de 1.926 hectàrees distribuïdes en un total de 112 pistes d'esquí i amb una capacitat d'acollir 100.700 esquiadors per hora. Al mes de

febrer del 2012, la pista Avet de Grandvalira-Soldeu va acollir la Copa del Món femenina d'esquí alpí. Les millors esquiadores del panorama internacional van competir en les disciplines d'eslàlom i eslàlom gegant. A finals de febrer, Grandvalira-Grau Roig també va ser escenari de la Copa del Món de Quilòmetre Llançat masculina. Els esquiadors més ràpids del món es van donar cita a la pista Antenes assolint velocitats de fins a 155 km/h.

VALLNORD compta amb tres sectors esquiables: Pal, Arinsal i Arcalís amb un total de 1.149 hectàrees, 67 pistes i amb una capacitat d'acollir 55.690 esquiadors per hora.

A més d'una àmplia gamma d'activitats d'hivern, els dos dominis esquiables ofereixen activitats d'estiu per potenciar el turisme familiar fora de la temporada típicament alta al Principat, com un karting o un camp de golf, així com altres activitats d'esport d'estiu més especialitzades i competicions internacionals.

NATURLANDIA, situat a Sant Julià de Lòria, compta amb més de 330 hectàrees dividides en dos sectors, a 1.600 i 2.000 metres d'alçada respectivament. L'ecoparc temàtic disposa de més de 15 km de pistes marcades d'esquí de fons i diversos circuits per a la pràctica d'activitats per gaudir en família. El ventall és molt extens: rutes de senderisme, amb quad, BTT, ponis, múixing, i el Tobotronic, el tobogan alpí més llarg del món, entre d'altres.

Completa l'oferta la nova atracció, l'AIRTREKK. Combinant emoció i aventura, és una estructura de 10 torres i 3 nivells d'alçada formada per diferents circuits de cordes i tirolines. És la més gran i més alta d'Europa de les seves característiques.

Per tal d'ampliar l'oferta, NATURLANDIA treballa en la propera obertura del Parc Animalier que inclourà espècies com óssos, llops i aus rapinyaires.

En la taula següent s'exposa un detall de les infraestructures disponibles per a la pràctica de l'esquí en tot el Principat, com també un resum de les seves característiques principals. [\[taula 10\]](#)

Infraestructures de les pistes d'esquí d'Andorra 2011

Estació	Km de pistes	Pistes	Cànon	% Innivació	Remuntadors	Capacitat d'esquiadors / hora
VALLNORD: Pal - Arinsal	63	42	296	44%	31	39.180
VALLNORD: Ordino - Arcalís	30	25	89	48%	14	16.510
GRANDVALIRA	205	110	1.097	43%	67	100.700
TOTAL	298	177	1.482	41%	112	156.390

Font: Ski Andorra

[taula 10]

Les estacions andorranes han realitzat importants inversions que han permès que Andorra disposi actualment d'unes instal·lacions immillorables per a la pràctica de l'esquí. Un detall de les inversions realitzades durant els últims anys és com segueix: [\[gràfic 15\]](#)

Un dels altres atractius turístics que ofereix el Principat està basat en l'aigua, que és un altre dels recursos naturals d'Andorra, doncs a més dels rius i llacs que neixen al país, les fonts termals d'Escaldes-Engordany, riques en sofre, són recomanades per als tractaments terapèutics i de bellesa. En aquest emplaçament, existeixen establiments hotelers termals i el centre termolúdic més gran del sud d'Europa, CALDEA.

Caldea utilitza les propietats de les aigües termals i proposa als seus clients gaudir d'unes sensacions úniques en unes instal·lacions aquàtiques majestuosos. La seva oferta de banys es completa amb una àmplia carta de massatges, rituals de bellesa, rituals de benestar i tractaments hidrotermals. En el mateix edifici també s'hi troben dos restaurants, una galeria comercial i un aparcament subterrani.

Per ampliar la seva oferta de serveis, Caldea està construint un nou centre wellness de 12.400 m² orientat al benestar integral a la persona. L'obertura de les noves instal·lacions està prevista per al proper mes de desembre del 2012.

El Centre d'interpretació de l'aigua i de la Vall del Madriu és un espai cultural dissenyat per experi-

mentar, gaudir i aprendre sobre l'aigua i la Vall del Madriu, dos dels recursos naturals més importants de la parròquia d'Escaldes-Engordany i del Principat d'Andorra.

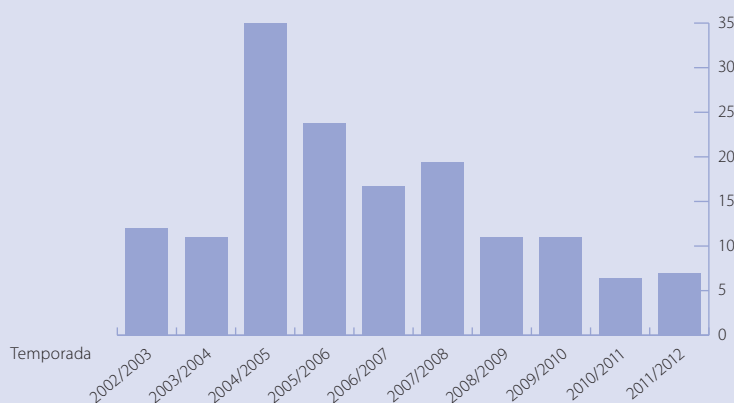
El CIAM presenta l'aigua i la Vall del Madriu d'una manera lúdica i interactiva mitjançant un conjunt de suports sensitius i informatius, com una multiprojecció, manipulatiu, taules interactives i experiències tan sorprenents com caminar sobre l'aigua del riu del Valira d'Orient, banyar-se sota una cascada sense mullar-se o jugar en una plaça de vapor d'aigua.

La visita al CIAM ens apropa als usos tradicionals de l'aigua, especialment l'aigua termal que brolla en les fonts d'Escaldes-Engordany, ens descobreix els secrets de la vall del Madriu i ens explica els valors patrimonials, naturals i culturals, d'aquesta vall declarada patrimoni de la humanitat per la UNESCO l'any 2004, en la categoria de paisatge cultural.

Adicionalment, Andorra compta cada dia amb un major nombre d'hoteles especialitzats en tractaments de salut i bellesa que complementen l'oferta turística del país.

Durant l'últim trimestre de 2007, es va inaugurar el Centre de Congressos d'Andorra la Vella, situat al centre neuràlgic de la ciutat amb una superfície de 4.200 metres quadrats, amb el que es vol obrir mercat cap a un nou sector turístic: el turisme de convencions.

Evolució de les inversions a les pistes d'esquí

(Milions d'euros) Font: Ski Andorra

[gràfic 15]

Comerç

La rellevància que té el turisme sobre l'economia del país, tal i com hem pogut observar anteriorment, fa que els sectors d'activitat que hi estan més directament relacionats siguin els que tenen una participació més important en l'economia del Principat, com és el cas de totes les activitats relacionades amb el comerç.

La forta dependència del sector comercial andorrà de la demanda exterior, li atribueix algunes peculiaritats respecte al mateix sector en altres països en què la demanda interna és el principal motor del comerç. Dins del sector comercial, es pot distingir entre el comerç a l'engròs i el comerç al detall. La dependència de les importacions de mercaderies que posteriorment són distribuïdes, dona lloc a que els mateixos importadors de productes actuïn, en moltes ocasions, com a majoristes i per tant són els titulars del comerç a l'engròs.

El comerç és un dels atractius de la demanda turística d'Andorra i ha estat i és un dels principals pilars de l'economia andorrana, i no només per la representativitat en el nombre total d'empreses i assalariats, sinó perquè l'impost sobre les importacions, suportat pel comerç andorrà i generalment repercutit al consumidor final, ha estat una de les principals fonts d'ingressos de l'Estat andorrà fins a l'actualitat. Tot i la davallada soferta el 2008 i continuada el 2009 i 2010, durant el 2011 aquest sector ha concentrat el 32,70% de les empreses i el 37,61% dels assalariats del sector serveis del país.

La tradició comercial d'Andorra té renom internacional gràcies a la modernitat dels més de 2.000 establiments, els preus més competitius i la flexibilitat horària. La major part dels establiments es troben a les parròquies d'Andorra la Vella (la capital), d'Escaldes-Engordany i al Pas de la Casa. No obstant, la parròquia de Sant Julià de Lòria concentra també alguns dels grans centres comercials.

El fet que el comerç hagi estat un atractiu turístic fins fa poc temps, es deu al diferencial de preus entre Andorra i els estats veïns, Espanya i França. Actualment, tot i que el Principat no és membre de

la UE, està subjecte a taxes que graven el consum, però en un nivell inferior als països de la UE, fet que fa que béns com la perfumeria, la roba de marques prestigioses i les joies continuïn sent atractives per als turistes que es desplacen al Principat d'Andorra.

A més del diferencial de preu, un dels grans avantatges d'Andorra com a destinació de turisme de compres és el fet de concentrar en un espai reduït un gran nombre de comerços innovadors i especialitzats que ofereixen productes d'arreu del món.

El nombre d'empreses i assalariats del comerç andorrà en els anys 2010 i 2011 detallats per tipus d'establiment es presenten en el quadre següent: [\[taula 11\]](#)

Tal i com succeeix en els altres sectors, la major part de les empreses tenen contractats entre 1 i 25 treballadors, representant en el cas dels comerços un 96,49% sobre el total d'empreses d'aquest sector, mentre que tan sols el 3,51% compten amb més de 25 treballadors.

Un bon indicador de l'estat del comerç andorrà és l'evolució que han experimentat les seves importacions i exportacions durant els últims exercicis. Una de les característiques estructurals que ha tingut sempre l'economia andorrana és el dèficit en la seva balança comercial.

Cal remarcar, però, que durant el 2011, les exportacions han augmentat un 34,15% (2010: -10,87%), mentre que les importacions han enregistrat un increment del 0,52% (2010: 0,44%). Des de l'any 2009, el valor de les importacions es manté estable, si bé cada vegada més depenen de les importacions de carburants, que han augmentat un 19% respecte al 2010, per l'increment del preu del petroli. A l'altre costat, el sector de l'electrònica continua la seva davallada i se situa només a un 43% del valor importat l'any 2004. Val a dir, que sense el factor dels carburants, el total d'importacions hauria disminuït un 1,7% l'any 2011 i prop d'un 4,2% en termes reals (sense tenir en compte la inflació).

Nombre d'empreses i d'assalariats

	2010	2011	% s/total 2011	Var. (%) 10-11
Nombre d'empreses	1.577	1.567	100,00%	(0,63%)
Nombre d'assalariats	9.658	9.409	100,00%	(2,58%)
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor (...)	1.173	1.138	12,09%	(2,98%)
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat de vehicles de motor i motocicletes	2.577	2.407	25,58%	(6,60%)
Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor (...)	5.908	5.864	62,32%	(0,74%)

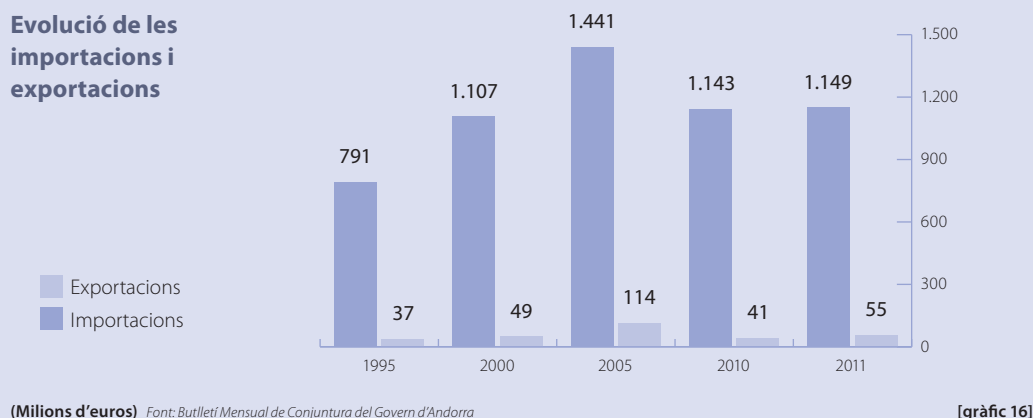
Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social i Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[taula 11]

Tot i això, hem de tenir en compte que les xifres de les exportacions no són del tot reals, ja que els turistes que fan les seves compres a Andorra, no han de declarar totes les exportacions que realitzen perquè la legislació espanyola estableix unes franquícies o límit en el valor per tipus de producte per a la seva declaració a l'entrada a l'estat veí. Això succeeix igualment amb França. [gràfic 16]

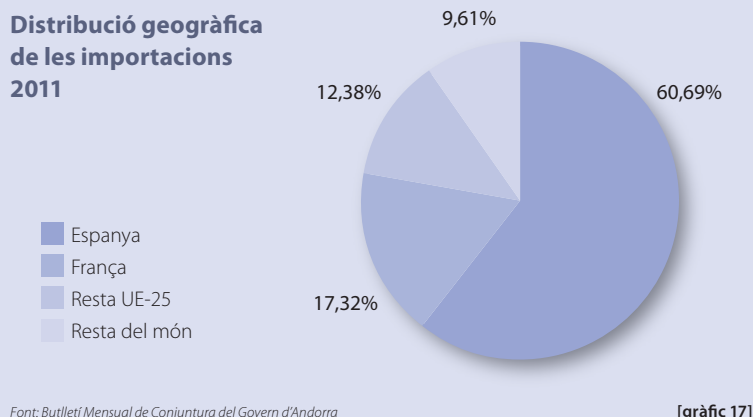
Els gràfics següents mostren la distribució geogràfica de les importacions i exportacions segons el país d'origen o destí. Els països amb els quals el Principat té relacions comercials són principalment Espanya i França. [gràfics 17 i 18]

Evolució de les importacions i exportacions

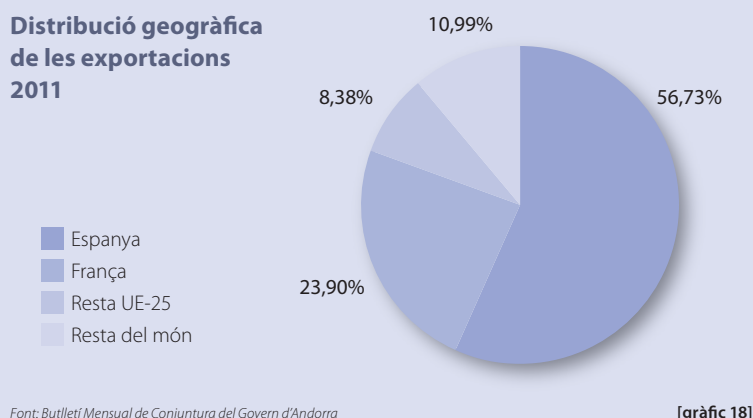
[gràfic 16]

Distribució geogràfica de les importacions 2011

[gràfic 17]

Distribució geogràfica de les exportacions 2011

[gràfic 18]

Sector financer

El sector financer andorrà és un dels principals pilars de l'activitat econòmica andorrana, per la seva significativa contribució al PIB andorrà (aproximadament el 16%), essent el seu nucli el sistema bancari. També operen al Principat companyies d'assegurances, entitats dedicades a la gestió de patrimonis, a la gestió d'organismes d'inversió i entitats, no bancàries, de crèdit especialitzat.

L'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF), que fou creat l'any 1989, és l'òrgan supervisor i regulador del sistema financer andorrà, a excepció de les companyies d'assegurances que no formin part de grups bancaris, que actualment són supervisades pel Ministeri de Finances del Govern d'Andorra.

La **Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra** (UIF) és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció del blanqueig i finançament del terrorisme. Es crea l'any 2000 amb la *Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional*, que segueix les indicacions del Comitè MONEYVAL del Consell d'Europa així com les 40 Recomanacions del GAFI. Aquest organisme passa a denominar-se Unitat de Prevenció del Blanqueig i comença a funcionar el mes de juliol de 2001.

El sistema financer comprèn 5 grups bancaris, 1 entitat de crèdit especialitzat, 8 entitats financeres de gestió d'organismes d'inversió, 4 entitats financeres de gestió de patrimonis i 34 companyies d'assegurances, 18 de les quals són sucursals de companyies d'assegurances estrangeres autoritzades a operar al Principat. El sector bancari, amb 1.331 empleats al Principat d'Andorra, representa aproximadament un 80% del total del nombre d'assalariats del sector financer.

El sistema bancari andorrà s'ha caracteritzat sempre, en relació amb altres places financeres, per l'elevada ràtio de solvència fruit d'una política de forta capitalització des del seu inici.

Cal remarcar que el sistema bancari andorrà, a fi d'assolir una bona imatge en l'àmbit internacional, va establir uns coeficients de solvència i liquiditat molt més exigents als que prevalen a la majoria de països. L'evolució d'aquestes dues ràtios mostren la gestió conservadora i prudent de la banca andorrana i presenten, al mateix temps, una situació privilegiada en un entorn de crisi internacional marcada per la desconfiança en els mercats financers.

Ateses les seves particularitats i essent l'objectiu d'aquesta publicació, el sector bancari el tractarem en el capítol "IV. Sector bancari".

IV

IV SECTOR BANCARI

IV.1. Introducció

El sistema financer és un dels principals pilars de l'economia andorrana que contribueix aproximadament en un 16% al Producte Interior Brut. Es caracteritza per la seva reputació financera assolida gràcies a la solidesa i rigor en l'aplicació dels estàndards regulatoris internacionals. Així mateix i en relació a altres places financeres, el sistema financer andorrà, centrat principalment en la banca, es caracteritza per les seves elevades ràtios de solvència i liquiditat, d'un 20,96% i 66,58%, respectivament, gràcies a una gestió conservadora i prudent.

El sector bancari andorrà està constituït per un total de cinc grups bancaris i té una experiència en aquesta activitat de més de 80 anys. Des de les entitats bancàries es presten serveis bancaris (en l'àmbit de la banca comercial i de la banca privada), així com serveis de gestió d'actius, intermediació i assegurances.

La legislació andorrana no permet estructures opaques, com poden ser els *trusts*, ni fundacions privades d'interès particular per promoure estructures d'inversió *off shore*, que impedeixen la identificació dels beneficiaris efectius.

Aquest sector, que compta amb un personal altament qualificat i un entorn d'estabilitat política i social, en un país amb més de 700 anys d'història, tradició i dinamisme, està regulat i supervisat per l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF) que es regeix per la *Llei 14/2003, de 23 d'octubre*. Així mateix, la Unitat d'Intel·ligència Financera (UIF), creada l'any 2000, és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de lluita contra el blanqueig de diners i finançament del terrorisme.

El rigor del sistema bancari andorrà, tant en matèria de supervisió com en l'estricta verificació de l'origen i destí de fons, està avalat per organismes tan experts com el Fons Monetari Internacional (FMI) i el Consell d'Europa. Les cinc entitats bancàries andorranes operen en els mercats internacionals, aplicant els estàndards i les millors pràctiques. Un bon exemple és que tots els bancs d'Andorra han estat certificats com intermediaris qualificats per l'IRS (*Internal Revenue Service*) dels Estats Units.

En el 2011 s'ha constatat una recuperació en el sector financer, amb un augment del 12,97% dels recursos gestionats dels clients, tot i la davallada de la demanda interna donada la recessió econòmica que afronta el país. Així, a l'any 2011 s'ha registrat un increment dels recursos gestionats fora de balanç d'un 18,04% així com un increment dels dipòsits de clients, d'un 4,33%. El resultat agregat de la banca andorrana ha disminuït en un 1,98% degut principalment a l'increment de les despeses de transformació generades per la significativa expansió internacional en la que estan immerses quatre de les cinc entitats bancàries del Principat. Cal prendre en consideració que el marge ordinari de la banca andorrana ha crescut un 3,20% durant aquest 2011.

El sistema financer andorrà ha confirmat la seva solidesa al llarg de l'any 2011, donant continuades mostres de solvència en un context internacional particularment complex per al sector bancari. Les excel·lents ràtios de solvència i liquiditat estan entre les més elevades dels països europeus. Aquests indicadors denoten una bona evolució del sistema financer andorrà, així com la seva consolidació en el mercat intern i el bon comportament del procés d'internacionalització de la banca andorrana, que es tradueix en una diversificació i creixement del seu negoci, així com un increment de les seves estructures i un increment del nombre d'empleats agregat en més d'un 22%, sense patir grans increments de les seves ràtios d'eficiència.

Acabada la fase de creixement econòmic ininterromput, ens trobem en un nou entorn més difícil i exigent, en què es diferenciarien les entitats més sòlides, amb millors models de negoci i millors equips gestors. El sector bancari andorrà està preparat per fer front amb serenitat i confiança als reptes del futur.

El 10 de març de 2009, el Govern del Principat d'Andorra va signar la Declaració de París mitjançant la qual va prendre un compromís formal per facilitar en un futur determinada informació en matèria fiscal sota demanda justificada i fonamentada i respectant els principis de l'OCDE. Això significa donar informació en supòsits justificats, però no es faciliten llistats de persones ni es respon a demandes de sol·licituds col·lectives i generalitzades d'informació (*fishing expeditions*).

Com a resultat, el 3 d'abril de 2009, el G-20 va eliminar el Principat d'Andorra de la "llista negra" de l'OCDE i el va posar en la categoria de països compromesos amb aquest organisme. Així, Andorra està situada en la mateixa categoria que altres països com Luxemburg, Suïssa, Àustria, Bèlgica, Mònaco o San Marino, que també s'han compromès a complir els estàndards de l'OCDE.

Tal com es va anunciar a la Declaració de París, el Consell General d'Andorra va aprovar la Llei Qualificada d'Intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia el 7 de setembre de 2009. Aquest text legal estableix el marc de seguretat jurídica en les relacions del Principat amb tercers països en matèria d'intercanvi d'informacions, però contempla, sobretot, qüestions claus en relació als mecanismes de respecte a la confidencialitat dels clients de la plaça, com les següents:

- ─ La petició d'informació s'ha de fer sota demanda justificada i fonamentada i per tant preveu garanties a tal efecte, per exemple, estableix una limitació per obtenir o proporcionar informació que l'Estat requeridor no pogués obtenir en virtut de la seva pròpia legislació.
- ─ Es fixa un procediment de notificació i la possibilitat d'oposar-se a la demanda de sol·licitud d'informació formulant un recurs d'oposició degudament motivat davant de l'autoritat competent.
- ─ S'estableix la no retroactivitat, és a dir, s'assenta el principi de no donar informació dels clients que faci referència a situacions anteriors a l'entrada en vigor de cada Acord.
- ─ Queden prohibides les *fishing expeditions*, és a dir, les sol·licituds col·lectives i generalitzades d'informació.
- ─ Es garanteix la confidencialitat i es recull el principi del *level playing field* –mateixes regles de

joc– en relació als altres Acords que s'hagin signat prèviament.

A més, l'intercanvi d'informació a la demanda, respondent a demandes justificades i fonamentades, es fa efectiu per als exercicis fiscals començats amb posterioritat a l'entrada en vigor de cada acord bilateral, és a dir després de la darrera notificació de ratificació pels respectius Parlaments, més un període addicional, generalment de tres mesos, en els casos en que s'hagi establert aquest període. Per exemple: si un acord és ratificat pels respectius Parlaments dels països signants el 2 de juny de 2010, i hi ha un període addicional de tres mesos, l'acord entrarà en vigor el 2 de setembre de 2010 i serà efectiu durant l'exercici fiscal 2011, és a dir, a partir de l'1 de gener de 2011.

Després de l'aprovació de la Llei, entre setembre de 2009 i novembre de 2010, el Govern andorrà ha signat convenis bilaterals d'Intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia amb 20 països. Dels 17 convenis bilaterals ratificats, 13 ja han entrat en vigor i el 23 de febrer de 2011 es va aprovar el reglament que desenvolupa la *Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia*. (veure en més detall en el capítol "II. Marc legal andorrà" d'aquesta publicació)

El 30 de juny de 2011 el Principat d'Andorra va signar l'Acord Monetari amb la Unió Europea per convertir l'euro en la moneda oficial del Principat d'Andorra. Amb la signatura de l'esmentat acord, Andorra es compromet a transposar directives europees sobre legislació financera, prevenció del blanqueig, encunyament de moneda i estadística així com a signar un acord multilateral d'enteniment sobre consulta, cooperació i intercanvi d'informació del IOSCO.

IV.2.

Associació de Bancs Andorrans

L'Associació de Bancs Andorrans (ABA), es va fundar l'11 de novembre de 1960, formalitzant-se mitjançant un document pel qual es preveia l'acord de mantenir una sèrie de reunions de caràcter mensual, les quals es van realitzar fins el dia 17 de novembre de 1993.

En aquella data el Govern d'Andorra va autoritzar per Decret núm. 40/A/93, a les entitats bancàries Banc Agrícol i Comercial d'Andorra, SA i Banca Reig, SA (avui fusionats en Andorra Banc Agrícol Reig, SA);

Banc Internacional d'Andorra, SA; Banca Cassany, SA (avui Banca Privada d'Andorra, SA); Banca Mora, SAU; Crèdit Andorrà, SA; Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (després CaixaBank, SA i actualment fusionat dins el Grup Crèdit Andorrà) a constituir una associació amb personalitat jurídica pròpia, l'objecte social de la qual era la representació dels interessos col·lectius dels establiments de crèdit, en particular envers les Administracions Públiques; la informació dels seus membres i del públic en general; l'estudi de qualsevol qüestió

d'interès comú, per pròpia iniciativa o a petició del Govern d'Andorra; la redacció i proposta de les recomanacions oportunes per tal d'afavorir l'exercici de la professió de la banca i la cooperació entre diversos establiments de crèdit, així com la creació, l'organització i la gestió de serveis d'interès comú. L'any 2000 es va acceptar la incorporació a l'ABA de BancSabadell d'Andorra, SA.

Cal remarcar que, el 9 d'abril de 1990, dins el marc de l'autoregulació bancària per mitjà de l'ABA, es va establir un conveni relatiu a l'obligació de diligència per part dels establiments bancaris i d'estalvi d'Andorra.

Els principals acords assolits en aquest conveni van ésser:

- Aplicació dels criteris establerts pel *Basel Committee on banking regulations and supervisory practices*, conegut com el *Cooke Committee*.
- Obligació de sotmetre a revisió els seus estats financers per part d'auditors externs independents i de trametre aquests estats financers a l'autoritat pública.
- Obligació d'assegurar que la identitat dels seus clients es verifica acuradament.
- Manteniment del principi del secret bancari i cura perquè no s'utilitzi el sistema financer per al blanqueig de capitals que puguin provenir d'una infracció penal greu, d'acord amb allò que disposa el dret andorrà.
- Constitució d'una comissió que supervisi l'aplicació dels acords d'aquest conveni.

Actualment, l'ABA, que agrupa la totalitat de les entitats bancàries de la plaça financera andorrana, continua representant els interessos de tots els seus membres i, alhora, garantint la bona pràctica bancària i la imatge corporativa.

L'estructura organitzativa de l'ABA està composta d'una presidència i d'una vicepresidència, rotatives cada any entre els seus membres, i d'un òrgan de Direcció permanent configurat per un director general i una directora tècnica.

Les principals responsabilitats i tasques de l'ABA són les següents:

- Representar i defensar, en tots els ordres, els interessos dels seus membres.
- Vetllar pel prestigi i la imatge de la professió bancària i pel desenvolupament i competitivitat de la banca andorrana, tant a escala nacional com internacional. En aquesta línia, durant el 2007 i el 2008, l'ABA va elaborar un estudi consistent en la formulació d'un Pla Institucional que permetés acreditar el sistema financer andorrà davant el seu entorn institucional, tant a Andorra com a l'estranger, i alhora, garantir l'adequació dels estàndards legislatius i regulatoris del sistema

financer d'Andorra als diferents estàndards internacionals.

- Prendre iniciatives orientades a millorar els estàndards tècnics del sector i procurar evitar l'intrusisme professional i qualsevol altra activitat irregular.
- Propiciar una cooperació sectorial respectuosa amb l'exercici de la competència recíproca i informar els seus membres de les qüestions d'interès comú.
- Assegurar la transparència en l'aplicació de condicions als clients i procurar el compliment de les normes deontològiques inherents a la professió.
- Prestar la seva col·laboració a les administracions públiques, per iniciativa pròpia o a petició del Govern, de les corporacions locals i d'altres entitats públiques o parapúbliques, mitjançant l'elaboració d'informes, estudis i recomanacions i projectes d'actuació, previsió o reconversió econòmica.
- Crear i participar en fundacions i entitats privades així com participar en institucions i entitats públiques, sempre que unes i altres tinguin per objecte promoure el benestar econòmic, cultural, esportiu i social del Principat i, en general, millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans.

En aquesta línia d'actuació, l'ABA actualment col·labora amb diverses organitzacions no governamentals l'objecte de les quals és promoure activitats de responsabilitat social com són les següents: UNICEF, Creu Roja, Mans Unides, Càritas i Infants del Món.

En el marc de la promoció del benestar econòmic i social, l'ABA és membre de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) i de la Confederació Empresarial d'Andorra (CEA). Ambdues institucions tenen com a missió ser les portaveus de les empreses davant la societat andorrana; afavorir el diàleg social i garantir un context favorable per al desenvolupament de l'activitat econòmica.

- Promoure la formació professional del personal de les entitats de crèdit i, de manera particular, la formació adequada per a la conducta relacionada amb la prevenció del blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, per tal de donar compliment a les obligacions que tenen els establiments de crèdit de cara a prevenir el blanqueig i salvaguardar el secret professional.

En aquesta línia, durant el segon semestre de 2009, l'ABA va començar a treballar en el desenvolupament d'una plataforma electrònica de formació *on-line* en matèria de blanqueig de diner i lluita contra el finançament del terrorisme, que inclou informació actualitzada i legislació nacional i internacional en aquesta matèria. Aquesta plataforma de formació *on-line* es va començar a posar a disposició dels empleats del sector bancari andorrà a finals de 2010.

- ─ Crear, organitzar i gestionar els serveis d'interès comú dels membres de l'Associació.
- ─ Contribuir al desenvolupament cultural i científic de la societat andorrana i divulgar el coneixement de les funcions i els serveis que presten les entitats de crèdit en el desenvolupament de les activitats econòmiques i mercantils de la societat andorrana, per tal que siguin apreciades correctament.

L'estructura funcional de l'ABA es caracteritza per l'existència d'una sèrie de comissions tècniques formades per membres dels diferents bancs an-

dorrans, que es reuneixen periòdicament a l'ABA. Aquestes comissions tècniques analitzen i tracten temàtiques rellevants en el seu camp d'actuació, sempre amb l'objectiu d'assegurar la bona pràctica bancària, tractant-hi temes actuals relatius al sector com són: SEPA, MiFID, Intercanvi d'Informació en matèria fiscal, Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), prevenció contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, projectes estratègics, Impost General Indirecte (IGI), *Internal Revenue Service* (IRS), compliment normatiu, fiscalitat de l'estalvi, mitjans de pagament, així com altres temes d'interès.

IV.3. El sector bancari

El sector bancari andorrà està basat en un model de banca universal, sense perdre de vista els serveis bancaris especialitzats, banca privada i banca comercial. Els bancs andorrans poden oferir tots els serveis bancaris, incloent-hi operacions de crèdit, gestió de patrimonis i assessorament financer, operacions de passiu, anàlisi financera i altres serveis (targetes de crèdit, transferències, etc). Així mateix, tenen filials especialitzades de finançament, assegurances i gestió d'actius.

Les dades agregades més significatives de la banca andorrana per als exercicis 2010 i 2011 són les següents: [taula 1]

El sistema bancari andorrà està format per 5 grups bancaris que inclouen les 6 entitats bancàries següents:

─ Andorra Banc Agrícol Reig, SA

Fruit de la fusió, l'agost de 2001, entre *Banc Agrícol i Comercial d'Andorra, SA* (fundat l'any 1930) i *Banca Reig, SA* (fundada l'any 1956) es va formar el Grup Andorra Banc Agrícol Reig. En aquesta publicació, apareix sota la denominació d'ANDBANK Grup Agrícol Reig.

─ Mora Banc Grup, SA

Constituit l'any 1958 sota el nom de *Banca Coma*, l'any 1970 va passar a anomenar-se *Banc Internacional d'Andorra, SA*. I el novembre del 2011 *Mora Banc Grup, SA*.

─ Mora Banc, SAU

Constituit l'any 1952, anomenat fins al novembre 2011 *Banca Mora*.

Mora Banc Grup, SA i Mora Banc, SAU operen conjuntament sota la marca *MoraBanc* i presenten els seus estats financers i altres dades de manera consolidada. En aquesta publicació apareixen sota la denominació GRUP MORABANC.

─ Banca Privada d'Andorra, SA

Constituida l'any 1958 sota el nom de *Banca Casany*, l'any 1994 va passar a anomenar-se *Banca Privada d'Andorra, SA*. En aquesta publicació apareix sota la denominació BPA.

─ Grup Crèdit Andorrà

Constituit l'any 1949, va adquirir, el 31 de juliol de 2005, el 100% de *CaixaBank, SA*. En aquesta publicació, apareix sota la denominació Grup Crèdit Andorrà.

─ BancSabadell d'Andorra, SA

Constituit el juny de 2000. En aquesta publicació apareix sota la denominació BancSabadell d'Andorra.

	2010	2011
Total actius	13.142.190	14.102.898
Inversió creditícia	7.136.042	7.431.342
Recursos gestionats	27.519.719	31.089.863
Benefici	200.512	196.541
ROE	14,24%	13,09%
ROA	1,50%	1,48%
Ràtio d'eficiència	40,03%	44,37%
Ràtio de solvència	21,58%	20,96%
Ràtio de liquiditat	71,90%	66,58%
Ràtio de morositat	2,93%	2,96%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 1]

Les entitats bancàries abans esmentades operen en tots els principals nuclis urbans del país mitjançant una extensa xarxa d'oficines. El nombre total d'oficines bancàries és de 50, repartides per les set parròquies del Principat d'Andorra. A continuació es detallen les oficines que ofereixen serveis bancaris al Principat, el nombre de caixers automàtics i també el nombre d'empleats de la banca andorrana, tant a Andorra com a l'estranger, el 31 de desembre de 2010 i 2011: [taula 2]

Durant l'exercici 2011 el nombre de treballadors ha augmentat un 22,01%, és a dir, en 375 treballadors, majoritàriament els destinats a l'estranger, en línia amb l'expansió internacional iniciada per la banca andorrana. Actualment, 4 dels 5 grups bancaris estan immersos en un procés d'expansió internacional com es detalla a continuació:

■ ANDBANK Grup Agrícola Reig

ANDBANK va iniciar el procés d'internacionalització de la banca andorrana al 2001 amb l'obertura a les Bahames del banc Andbank (Bahames) Ltd. Després d'aquesta obertura, Andbank ha continuat la seva expansió internacional adquirint altres gestores de patrimonis, creant oficines de representació i llicències bancàries, entre d'altres, amb el desig de posicionar-se com un banc de referència en banca privada. Actualment, té presència internacional a Suïssa (AndPrivateWealth, SA - Gestora de patrimonis), Miami (Andbank Wealth Management - Serveis Financers), Mèxic (Columbus - Gestora de patrimonis), Luxemburg (Andbank Asset Management Luxemburg - Gestora de fons i Andbank Luxembourg - Banc), Hong Kong (Oficina de Representació d'Andbank Luxemburg), Uruguai (Oficina de Representació i Quest Capital Advisers - Societat d'assessoria financera), Panamà (Andbank (Panamà) S.A. - Banc i Andbank (Panamà) S.A. - Casa de Valors), BVI (Gestora de Fons), Mònaco (Andbank Mònaco SAM - Banc), Brasil (LLA Investimentos - Gestora de fons), Espanya (Medpatrimonia SL, Medivalor AV, Agencia de Valores S.A.U i Andbank Luxemburg Sucursal Espanya - Sucursal Banc).

■ MoraBanc

El grup MoraBanc va iniciar la seva expansió internacional l'any 2008 amb l'obertura d'una gestora de patrimonis independent, Mora Wealth Management, a Zuric, Suïssa, la major plaça financera del país helvètic. El 2009, l'expansió internacional va continuar amb la compra d'una gestora a Miami, Estats Units d'Amèrica, que va passar a anomenar-se Mora Wealth Management Miami. Aquesta operació corporativa va ser la primera en fer-se en terres nord-americanes i és una excel·lent plataforma per donar servei al mercat de banca privada d'Amèrica Llatina.

■ Banca Privada d'Andorra (BPA)

El Grup Banca Privada d'Andorra és present a Luxemburg, a través de BPA Financing, S.àrl. (societat d'inversió i finançament internacional); a Suïssa, a través de BPA-IPWM (Suisse), SA (una societat dedicada a l'assessorament financer i d'inversions i a la gestió de patrimonis); a Espanya, a través de Banco de Madrid, S.A. i la seva gestora de fons, d'Interdin S.A. (societat de valors) i de la societat gestora de fons d'inversió BPA Global Funds Asset Management S.G.I.I.C., S.A.; a Panamà, amb Banca Privada d'Andorra (Panamà), SA (que té llicència bancària internacional per desenvolupar l'activitat bancària per a clients no residents al país) i amb BPA Valores, S.A. (dedicada a la negociació de valors), i a Uruguai, amb la filial Banca Privada d'Andorra (Uruguai), S.A. I.F.E. (una institució financera uruguiana amb llicència per desenvolupar l'activitat bancària).

■ Grup Crèdit Andorrà

El Grup Crèdit Andorrà garanteix el creixement i la futura competitivitat de forma sostinguda i sostenible mitjançant el pla d'internacionalització i la diversificació del negoci, alineant la seva activitat amb les millors pràctiques i estàndards internacionals. Actualment el Grup té presència a Andorra, Espanya, Luxemburg, Suïssa, Estats Units, Mèxic, Panamà i Uruguai. Està present a dos continents, Europa i Amèrica, amb projectes diferenciats i de gran valor afegit. Les operacions

	Andorra i estranger		Andorra			
	Nombre d'empleats		Nombre d'oficines		Nombre de caixers automàtics	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
ANDBANK	462	530	11	10	28	30
GRUP MORABANC	294	309	11	10	32	33
BPA	314	518	8	8	27	27
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	517	609	20	16	43	42
BANCSABADELL D'ANDORRÀ	116	112	6	6	21	21
TOTAL	1.703	2.078	56	50	151	153

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 2]

dutes a terme en el decurs de l'any 2011 han reforçat la posició del Grup en el sistema financer internacional amb un projecte global de banca privada. A Europa, durant el 2011, ha continuat el seu procés d'expansió amb l'adquisició de Banque de Patrimoines Privés (coneguda fins ara com a Banque BPP) a Luxemburg. La compra de Banco Alcalá (que té oficines a Madrid i Barcelona) ha introduït el Grup en el mercat de banca privada espanyol. Aquestes dues operacions han permès al Grup consolidar la presència al mercat europeu. A Espanya, el Grup també està present amb les gestores de fons Gesalcalá SGIC i Valira Capital Asset Management SGIC, la gestora de fons de pensions Alcalá de Pensiones i la consultoria i corredoria d'assegurances ERM, que a banda de tenir oficines a Barcelona, Girona, Tarragona, Palma de Mallorca i Sevilla, durant el 2011 també ha obert a Madrid. A Suïssa, el Grup

disposa de la societat gestora de patrimonis Private Investment Management. Pel que fa a Amèrica, el Grup va adquirir durant el 2011 Beta Capital Management LP, amb seu a Miami. A través d'aquesta operació, Crèdit Andorrà ha estat la primera entitat d'Andorra a obtenir una llicència de broker dealer als Estats Units. També opera a Panamà, mitjançant el banc Crèdit Andorrà (Panamà) i la societat de valors Crèdit Andorrà Panamá Securities, i a l'Uruguai, a través d'una oficina de representació de Crèdit Andorrà i de Banco Crèdit Andorrà (Panamà) a Montevideo. Des del 2010, presta serveis en el mercat mexicà a través de la investment advisor CA México Asesores Patrimoniales.

■ **BancSabadell d'Andorra**

Aquesta entitat, a diferència de la resta, no ha iniciat cap procés d'expansió internacional.

Responsabilitat Social Corporativa (RSC)

Any rere any, les entitats del sector bancari andorrà estan consolidant les seves polítiques voluntàries de Responsabilitat Social Corporativa, basades en un creixement responsable i presentades com un compromís amb la societat. Les entitats andorranes presenten les seves polítiques de responsabilitat social corporativa amb l'aplicació de criteris ètics estrictes, en el sí de les mateixes entitats, o mitjançant fundacions.

Les entitats andorranes expliquen en les seves memòries i informes anuals el conjunt d'iniciatives que s'estan portant a terme com a resultat d'aquest compromís amb el desenvolupament de la societat. Els exemples són nombrosos i afecten a diversos camps: la cultura, l'esport, la solidaritat, l'educació o el medi ambient. La presentació d'aquesta informació en els esmentats informes, permet sistematitzar cada cop més la informació com es fa en d'altres països, dirigint-la als col·lectius especialment interessats en l'actuació de l'entitat: accionistes, treballadors, clients, proveïdors, societat, etc. (el que es coneix com a "parts interessades" o stakeholders). Algunes de les entitats segueixen en la redacció de l'informe de responsabilitat social corporativa els estàndards GRI (*Global Reporting Initiative*).

Les diferents iniciatives sorgides a nivell internacional per homogeneïtzar la presentació d'aquesta informació no financera, han gaudit d'una àmplia acceptació, ja que permeten la comparació de les entitats, també des d'aquesta nova perspectiva. És en aquesta línia que el 2006 va ser publicada per part de Global Reporting Initiative la nova guia GRI G3 per a l'elaboració de les memòries de sostenibilitat, essent la guia majoritàriament utilitzada a l'hora de presentar la informació sobre les estratègies i actuacions de les organitzacions tant en la

dimensió econòmica, com en la dimensió social i en l'ambiental.

A continuació es presenta una síntesi de les activitats en Responsabilitat Social Corporativa desenvolupades per cadascuna de les entitats que integren el sector bancari andorrà.

RSC a ANDBANK Grup Agrícola Reig

La política de Responsabilitat Corporativa del Grup Andbank es basa en els seus principals valors corporatius que promouen el servei al client, la meritocràcia i la professionalitat, entre d'altres. Aquests són els pilars del desenvolupament de l'empresa com a entitat financera i social integrada en el seu entorn, en el que imperen la sostenibilitat i el medi ambient. Durant el 2011, Andbank ha continuat consolidant i potenciant el projecte social que refferma el compromís que l'entitat ha adquirit amb el país, en àmbits com l'econòmic, l'educatiu, el cultural i l'esportiu.

L'apartat esportiu segueix sent un dels capítols més importants en el qual contribueix Andbank, vinculada des de fa anys al patrocini de l'esport, amb la col·laboració, per exemple, amb el Comitè Olímpic Andorrà (COA), per tal de millorar l'esport andorrà i reforçar la imatge exterior d'Andorra. També cal remarcar el suport a la base esportiva i oci dels joves amb el patrocini i col·laboració amb el Nike Camp, en el qual hi participen anualment més de 1.000 nens i nenes durant les dues setmanes en què se celebra el campus. Quant a l'àmbit cultural, un dels eixos de cohesió de tota societat, cal destacar les col·laboracions amb les diferents entitats i ambaixades donant suport a la difusió de les seves cultures dintre del nostre país.

RSC a MoraBanc

D'acord amb la missió i els valors de MoraBanc, la responsabilitat social és un element estructural en la seva cultura de l'empresa, amb un grau elevat d'implicació en la comunitat andorrana. Per això, la voluntat de MoraBanc és aconseguir fer de l'entitat un referent en aquesta matèria, amb una clara aposta per la qualitat, la sostenibilitat i el respecte del medi ambient, que aquest any ha rebut, per tercer any, la millor recompensa: la qualificació d'entitat neutra en emissions de CO₂. Igualment, impulsa iniciatives de caire social i divulgatiu, amb la Temporada de Música i Dansa, de la qual n'és organitzador des del 2011, com l'exemple més emblemàtic i diverses iniciatives de divulgació de temes científics, amb la implicació dels col·lectius dels professionals liberals. En l'àmbit esportiu, a banda del patrocini del Bàsquet Club Andorra, destaca l'acord amb el FC Barcelona, pel qual MoraBanc és en Partner Regional del Club. El conveni es tradueix en avantatges per als clients del grup. Totes aquestes iniciatives tenen una única finalitat, posar de manifest el compromís del grup bancari amb el conjunt de societat andorrana. En l'apartat de solidaritat, MoraBanc va posar en funcionament la targeta solidària el desembre del 2010 i en un any ha aconseguit que un 20% del parc de targetes siguin solidàries. Això implica que les compres dels clients s'arrodoneixen a l'euro o als 10 cèntims d'euro superiors que es destinen a les ONG amb conveni amb el banc en la proporció que decideix el client. El Grup es compromet a aportar, a més a més, 50 cèntims per cada euro aportat pel client a les mateixes associacions que hagi triat el titular de la targeta. El 2011 la recaptació ha superat els 60.000 euros.

Aquest any 2011, convé destacar el canvi de marca que ha fet l'entitat, de BIBM (Banc Internacional Banca Mora) a MoraBanc per enfortir el caràcter familiar i la tradició bancària, per posar de relleu la solidesa del grup amb 60 anys d'experiència així com el compromís amb el client, i també per consolidar la imatge internacional del grup.

Finalment, MoraBanc ha estat designat, per segona vegada en els darrers anys, com Banc de l'Any a Andorra per part de The Banker, un reconeixement a l'estratègia global del grup.

RC a Banca Privada d'Andorra (BPA)

La Responsabilitat Corporativa és un dels senyals d'identitat de Banca Privada d'Andorra. El Codi de Conducta del Grup BPA defineix els elements fonamentals de la nostra cultura d'empresa que, juntament amb els principis ètics i les normes de conducta, són l'expressió d'un compromís adquirit amb la col·lectivitat. Fent-los públics, BPA vol presentar als grups d'interès amb els quals es relaciona,

i a la societat en general, la manera com desenvolupa els seus negocis. La Fundació Privada Banca Privada d'Andorra impulsa el Taller Ocupacional Xeridell que ofereix als seus usuaris activitats laborals, ocupacionals i terapèutiques amb l'objectiu de contribuir a millorar la seva qualitat de vida i la relació amb l'entorn. També treballa a favor de les persones en situació d'incapacitat –a través de la Fundació Privada Tutelar d'Andorra– i dels nens en situació de risc –mitjançant un acord amb el Centre d'Acolliment d'Infants La Gavernera–. Amb el programa de beques d'estada retribuïdes, BPA permet als joves de centres de segona ensenyança, formació professional i batxillerat viure el dia a dia d'un banc, adquirir hàbits de treball i formació específica vinculada al món financer, per ajudar-los a definir la seva vocació. BPA assumeix les responsabilitats d'una empresa socialment sostenible, que genera ocupació de qualitat, amb unes condicions laborals que incorporin estàndards elevats en el camp de la salut i de la seguretat en el treball. L'any 2011 ha revalidat la certificació d'Empresa Familiarment Responsable que atorga la Fundación Másfamilia, amb l'aval del Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat de l'Estat espanyol. D'aquesta manera BPA renova el seu compromís amb la voluntat de fer-ne un tret de la seva identitat com a empresa.

RSC a Grup Crèdit Andorrà

El Grup Crèdit Andorrà fonamenta la seva cultura corporativa en la vocació de servei, no només orientada al client, sinó també al país. La sostenibilitat i el compromís amb la comunitat són principis clau del seu model de gestió, basat en l'ètica i en la responsabilitat empresarial, social i ambiental. L'any 2003 va ser el primer banc en iniciar una política d'RSC publicada en un informe anual. L'informe compleix amb un nivell d'aplicació A autodeclarat segons GRI.

La implicació del Grup Crèdit Andorrà es fa palesa amb la dinamització de projectes orientats al progrés del país i amb el suport a entitats socials, culturals i econòmiques. Es manifesta amb iniciatives educatives, com la dotació de beques de postgrau; socials, com la formació a la gent gran i el suport a malalts; culturals, amb el foment de la música i de les arts; ambientals, esportives i econòmiques. La dinamització de l'economia ha estat durant el 2011 un dels eixos centrals de l'activitat, donant resposta a les necessitats de la conjuntura actual. Aquest és un compromís amb el progrés i per a una societat millor, tasca a la qual durant el 2011 s'hi ha invertit 1,8 milions d'euros, un 2,53% dels beneficis nets, bona part vehiculats a través de la Fundació Crèdit Andorrà, principal fundació privada del país, tant pel que fa al nombre de programes que lidera com als recursos destinats directament a les activitats de responsabilitat social, i de la Càtedra Crèdit Andorrà a l'IESE.

RSC a BancSabadell d'Andorra

BancSabadell d'Andorra concep l'RSP com un compromís a mig i llarg termini en el qual el més important és consolidar progressivament un itinerari i una forma de fer. Els valors corporatius de BancSabadell d'Andorra són: la voluntat de servei, la proximitat, l'adaptabilitat, l'orientació comercial, la innovació, la professionalitat, l'ètica i la responsabilitat social, l'austeritat, la prudència i el treball en equip.

Conscient que la responsabilitat social és fer un pas més respecte el que està legalment establert, el banc ha adoptat estàndards ètics de conducta propis, més exigents que els requerits legalment, i disposa de diferents mecanismes d'autoregulació. Així, el banc disposa també d'un Codi de conducta, d'un Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors i d'un Comitè d'Ètica Corporativa, que és l'òrgan de control i supervisió dels principis ètics.

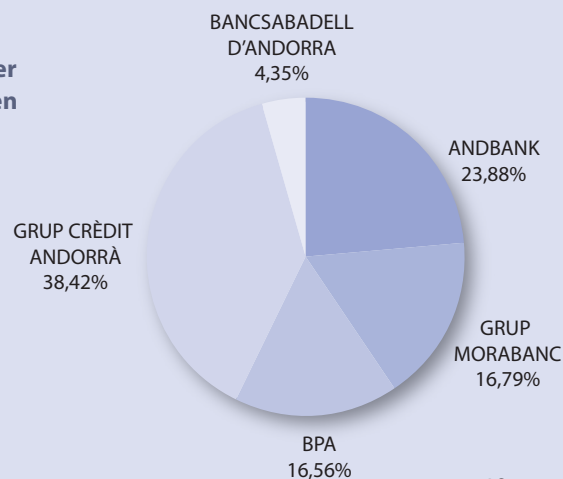
Balanços de situació consolidats agregats de la banca andorrana

El detall dels balanços consolidats agregats de la banca andorrana de l'any 2010 i 2011 es mostra a continuació: [taula 3]

En el capítol "V. Dades d'interès" es poden trobar els balanços de situació consolidats de cada grup bancari per als exercicis 2010 i 2011.

La distribució del balanç agregat per entitat bancària a 31 de desembre de 2011, és com es mostra a continuació: [gràfic 1]

Repartiment del balanç agregat per entitat bancària en l'exercici 2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 1]

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
ACTIU					
Caixa i bancs centrals OCDE	96.903	0,74%	140.235	0,99%	44,72%
INAF	107.693	0,82%	1.050	0,01%	(99,03%)
Intermediaris financers	1.233.741	9,39%	1.362.333	9,66%	10,42%
Inversions creditícies	7.062.212	53,74%	7.348.717	52,11%	4,06%
Cartera de valors	3.740.049	28,46%	3.974.124	28,18%	6,26%
Diferències positives de consolidació	18.376	0,14%	159.870	1,13%	-
Actius immaterials	80.918	0,62%	92.284	0,65%	14,05%
Actius materials	602.604	4,59%	667.609	4,73%	10,79%
Comptes de periodificació	111.632	0,85%	158.229	1,12%	41,74%
Altres actius	88.062	0,67%	198.447	1,41%	-
TOTAL ACTIU	13.142.190	100,00%	14.102.898	100,00%	7,31%
PASSIU					
INAF	185.523	1,41%	87.267	0,62%	(52,96%)
Bancs i entitats de crèdit	441.271	3,36%	737.614	5,23%	67,16%
Altres intermediaris financers	3.123	0,02%	8.568	0,06%	-
Dipòsits de clients	10.171.855	77,40%	10.612.121	75,25%	4,33%
Deutes representats per títols	407.160	3,10%	425.991	3,02%	4,62%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	25.583	0,19%	33.797	0,24%	32,11%
Fons per a riscos generals	37.034	0,28%	21.721	0,15%	(41,35%)
Passius subordinats	242.605	1,85%	273.667	1,94%	12,80%
Comptes de periodificació	88.632	0,67%	103.243	0,73%	16,49%
Altres passius	78.292	0,60%	270.486	1,92%	-
Capital social	290.536	2,21%	290.536	2,06%	0,00%
Reserves	1.034.461	7,87%	1.094.126	7,76%	5,77%
Resultats	200.500	1,53%	196.822	1,40%	(1,83%)
Resultats d'exercicis anteriors	8	0,00%	(1.431)	(0,01%)	-
Dividends a compte	(65.000)	(0,49%)	(63.000)	(0,45%)	(3,08%)
Interessos minoritaris	607	0,00%	11.370	0,08%	-
TOTAL PASSIU	13.142.190	100,00%	14.102.898	100,00%	7,31%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 3]

Actiu agregat

Durant l'exercici 2011, l'actiu agregat de la banca andorrana ha experimentat un increment, principalment en el capítol d'"Inversions creditícies", amb un increment del 4,06% respecte l'any 2010 (representa el 52,11% del total actiu) i en el capítol de "Cartera de valors" amb un increment del 6,26% respecte l'any 2010 (representa el 28,18% del total actiu).

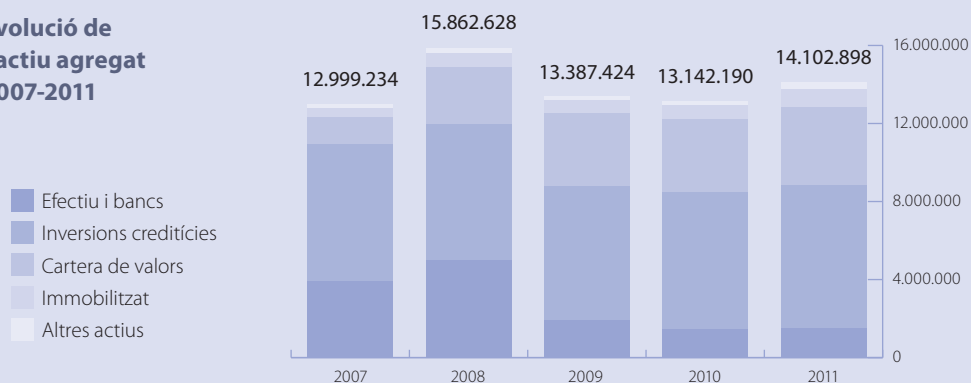
Tot i l'increment dels capítols d' "Inversions creditícies" i "Cartera de valors", aquests mantenen el mateix nivell assolit el 2010 respecte el total de l'actiu agregat. L'increment del capítol de "Diferències positives de consolidació" en un 1,15% està fonamentada en l'adquisició de societats estrangeres emmarcades en el procés d'internacionalització en què estan immerses les entitats bancàries. D'altra banda, la disminució del capítol "INAF" ve explicat per l'entrada en vigor de la *Llei 1/2011 de creació d'un sistema de garantia de dipòsits per a les entitats bancàries*, on les entitats bancàries han de crear i mantenir una reserva indisponible en actius líquids i segurs que compleixin amb una sèrie de

requisits, i no en dipòsits amb l'INAF tal i com regulava l'anterior *Llei de regulació de reserves en garantia i dipòsits*.

El gràfic següent mostra l'evolució de l'actiu agregat en els últims cinc anys, que s'ha caracteritzat per un creixement sostingut fins al 2008, en què la variació positiva de l'actiu agregat de la banca andorrana va ser d'un 22,03%. Per a l'exercici 2009, com a conseqüència d'un desplaçament dels dipòsits de clients cap a fora de balanç, es va experimentar una desacceleració del 15,60% i, al 2010, aquesta tendència decreixent es va moderar al tan sols reduir-se un 1,83% respecte el 2009. Ha estat durant el 2011 on s'ha iniciat un lleuger canvi de tendència amb un increment del 7,31% respecte el 2010. [\[gràfic 2\]](#)

La composició de l'actiu agregat està caracteritzada pel gran pes relatiu de la inversió creditícia, que representa el 52,11% del total de l'actiu agregat. [\[gràfic 3\]](#)

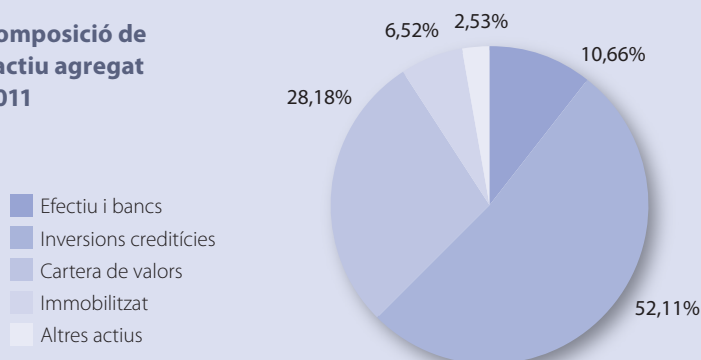
Evolució de l'actiu agregat 2007-2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 2]

Composició de l'actiu agregat 2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 3]

	2011
Efectiu i bancs	1.503.618
Inversions creditícies	7.348.717
Cartera de valors	3.974.124
Inmobilitzat	919.763
Altres actius	356.676

(Milers d'euros)

Les partides que formen part dels epígrafs abans descrits en els gràfics són les següents:

- **Efectiu i bancs:** inclou els dipòsits a les Caixes i Bancs Centrals de l'OCDE i a l'INAF i els intermediaris financers que incorporen la inversió creditícia en Bancs i Entitats de Crèdit per quatre dels cinc grups del sector bancari andorrà.
- **Inversions creditícies:** engloba els préstecs i crèdits, descoberts en comptes i cartera d'efectes.

- **Cartera de valors:** les partides més importants són obligacions i altres títols de renda fixa, accions, organismes d'inversió i participacions en empreses del grup.
- **Immobilitzat:** el formen els actius materials i immaterials i les diferències positives de consolidació.
- **Altres actius:** estan integrats per altres actius, pròpiament dits, i els comptes de periodificació.

Passiu agregat

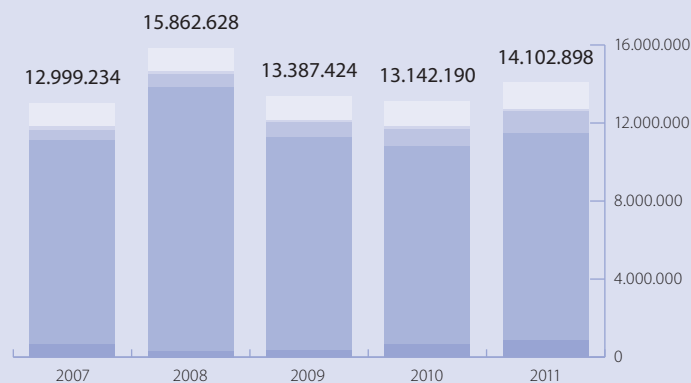
Com es pot observar en el gràfic següent, l'evolució del passiu agregat en els darrers cinc anys ha estat caracteritzada per un increment sostingut dels balanços de la banca andorrana fins al 2008. L'origen principal d'aquest creixement va estar, sens dubte, l'increment dels dipòsits de clients en detriment del finançament en el mercat majorista; durant el 2009 aquesta situació s'invertí substancialment, disminuint els dipòsits de clients com a conseqüència del traspàs de fons de clients a fora de balanç. Durant el 2010, va continuar aquest canvi de tendència iniciat al 2009 i, tot i que el finançament en el mercat majorista va augmentar un 93,63%, aquest capítol tan sols representava el 4,79% del total del passiu agregat. Ha estat durant el 2011 on s'ha iniciat un lleuger canvi de tendència amb un increment del

4,33% dels dipòsits de clients respecte el 2010, així com un increment en el finançament en el mercat majorista del 32,31%, que tan sols representa el 5,91% del total del passiu agregat. [gràfic 4]

Com es pot apreciar en el següent gràfic, la composició del passiu agregat a tancament de l'exercici 2011 està caracteritzat pel significatiu pes relatiu dels "Dipòsits de clients" en l'estructura de finançament de la banca andorrana, representant el 75,25% del passiu agregat (el 77,40% al 2010). Els "Fons propis" representen el 9,90% i els "Resultats" el 0,94%, mentre que la resta del passiu està constituït principalment pels capítols "Altres passius" amb un 8,00% i "Intermediaris financers" amb un 5,91%. [gràfic 5]

Evolució del passiu agregat 2007-2011

- Intermediaris financers
- Dipòsits de clients
- Altres passius
- Resultats
- Fons propis

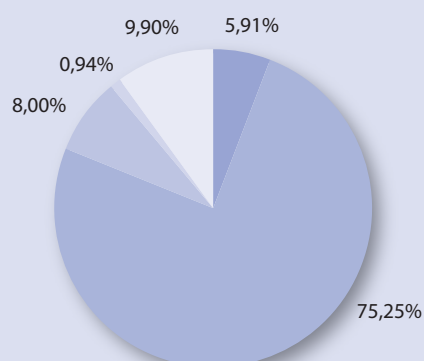

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 4]

Composició del passiu agregat 2011

- Intermediaris financers
- Dipòsits de clients
- Altres passius
- Resultats
- Fons propis

	2011
Intermediaris financers	833.449
Dipòsits de clients	10.612.121
Altres passius	1.128.905
Resultats	132.391
Fons propis	1.396.032

(Milers d'euros)

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 5]

A continuació es detallen les partides que formen part dels epígrafs abans descrits en els gràfics:

- Fons propis: els configuren el capital social, les reserves i interessos minoritaris (si n'hi ha).
- Resultats: Resultat de l'exercici menys dividends a compte, resultat d'exercicis anteriors (si n'hi ha) i interessos minoritaris (si n'hi ha).

- Altres passius: entre d'altres, hi trobem fons de provisions, comptes de periodificació i deutes representats per títols.
- Dipòsits a clients: és l'epígraf més important del passiu.
- Intermediaris financers: dipòsits de l'INAF i dels Bancs i Entitats de Crèdit.

Inversió creditícia

Després de la desaceleració que va patir la inversió creditícia al 2009 passant d'una taxa de creixement del 8,46% al 2008 a un 1,79% el 2009 degut principalment als efectes de la desaceleració econòmica i a una prudència més accentuada en la concessió d'operacions de crèdit per part de les entitats. Durant el 2010 i 2011, la taxa agregada de creixement ha estat del 3,45% i 4,14%, respectivament, fet que denota una certa recuperació de la confiança en els mercats financers.

Les dades que es mostren a continuació corresponen a la inversió creditícia bruta, ja que no inclouen el "Fons de provisió per a insolvències". Són dades homogeneïtzades segons la normativa internacional, per tant, no incorporen saldos d'inversió creditícia amb Bancs i Entitats de Crèdit, sinó exclusivament inversió creditícia de clients. [taula 4]

El gràfic següent mostra l'evolució de la inversió creditícia durant els tres últims exercicis on es constata que BPA és l'entitat bancària que més ha crescut en valor absolut amb 179.890 milers d'euros, seguit d'Andbank amb 74.302 milers d'euros. Les entitats del sistema financer, en línia amb el que ha succeït en molts altres països de l'entorn, han reprès el creixement de la inversió creditícia concedida a clients. [gràfic 6]

L'epígraf d'"Inversions creditícies" representa un 52,11% del total de l'actiu agregat, format bàsicament per préstecs i crèdits a clients. El total d'inversió creditícia concedida amb garanties reals és del 75,39%. D'aquestes, com es mostra en el gràfic següent, el 17,068% són garanties de valors, el 54,25% garanties hipotecàries i el 3,46% garanties dineràries. La situació del crèdit és de "Normal" i "Vençut"

Evolució de la inversió creditícia

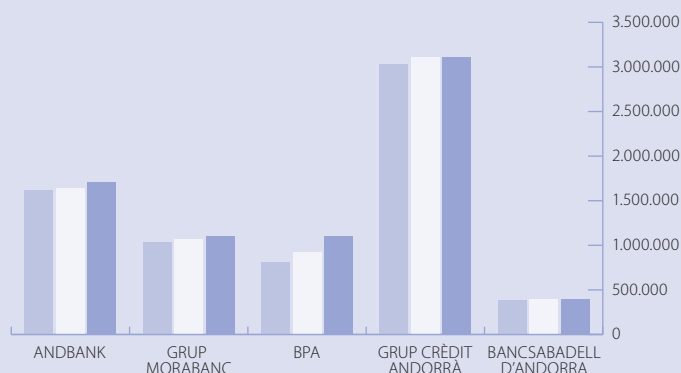
	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
ANDBANK	1.637.528	22,95%	1.711.830	23,04%	4,54%
GRUP MORABANC	1.072.055	15,02%	1.102.357	14,83%	2,83%
BPA	923.723	12,94%	1.103.613	14,85%	19,47%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	3.109.695	43,58%	3.112.228	41,88%	0,08%
BANCSABADELL D'ANDORRA	393.041	5,51%	401.314	5,40%	2,10%
TOTAL	7.136.042	100,00%	7.431.342	100,00%	4,14%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 4]

Evolució de la inversió creditícia 2009-2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

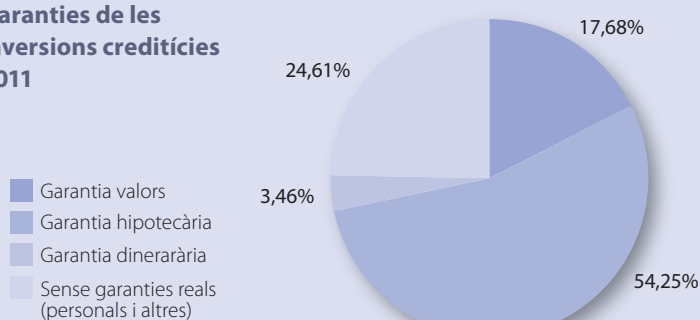
[gràfic 6]

en un 96,22% i 0,82%, respectivament (95,88% i 1,19% el 2010 i 97,00% i 0,79% el 2009) i "Dubtós" en un 2,96% (2,93% el 2010 i 2,21% el 2009). [gràfic 7]

La ràtio de morositat agregada de la banca andorrana és del 2,96% a 31 de desembre de 2011 (crèdits dubtosos / inversió creditícia a clients). Aquesta ràtio ha experimentat una tendència alcista en els darrers exercicis en línia amb el deteriorament de la situació econòmica, si bé la ràtio de morositat de la banca andorrana es manté en nivells considerablement inferiors als enregistrats per les entitats de crèdits dels països del nostre entorn.

En el següent quadre, es mostra la ràtio de morositat per entitat financera durant els dos últims anys: [taula 5]

Garanties de les inversions creditícies 2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 7]

Ràtio de morositat

	2010	2011
ANDBANK	3,83%	3,50%
GRUP MORABANC	1,48%	2,05%
BPA	3,27%	3,47%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	3,17%	3,10%
BANCSABADELL D'ANDORRA	0,54%	0,59%
RÀTIO AGREGADA	2,93%	2,96%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 5]

Passiu de clients

La incertesa generada per la crisi financera internacional havia propiciat durant el 2008 un traspass significatiu de recursos de clients gestionats fora de balanç cap a productes més segurs, especialment dipòsits; no obstant, l'alça experimentada pels mercats de capitals internacionals durant els exercicis 2009 i 2010 va generar una disminució del passiu de clients (dipòsits de clients gestionats per les entitats bancàries i emissions de productes estructurats realitzades pels Bancs) del 5,88% en relació

amb l'any 2009, al ser transferits part dels recursos gestionats de clients cap a fora de balanç. Aquesta tendència s'ha vist modificada en el decurs del 2011 amb un lleuger increment dels dipòsits en un 4,33% respecte el 2010, dels recursos gestionats de clients fora de balanç en un 0,83% (tot i l'efecte negatiu en els mercats) així com un increment dels recursos gestionats i custodiats per tercers fora de balanç en un 400% per l'efecte de la compra de societats estrangeres. [taula 6]

Evolució del passiu de clients

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
ANDBANK	2.517.884	23,80%	2.612.182	23,67%	3,75%
GRUP MORABANC	1.867.277	17,65%	1.851.030	16,77%	(0,87%)
BPA	1.330.316	12,58%	1.560.337	14,14%	17,29%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	4.319.031	40,83%	4.522.216	40,97%	4,70%
BANCSABADELL D'ANDORRA	544.507	5,15%	492.347	4,46%	(9,58%)
TOTAL	10.579.015	100,00%	11.038.112	100,00%	4,34%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

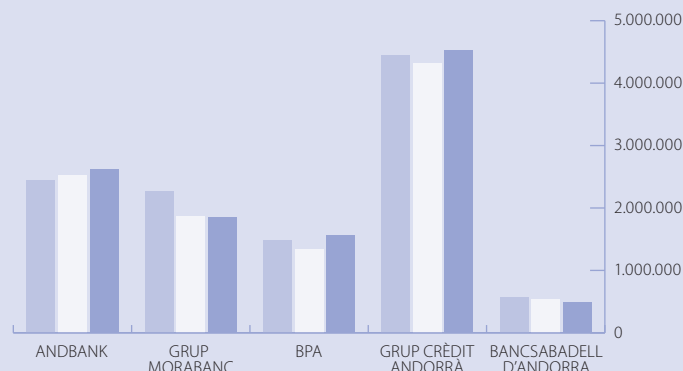
[taula 6]

El gràfic següent mostra l'evolució del passiu de clients durant els tres últims exercicis on es constata que MoraBanc i BancSabadell d'Andorra són les entitats bancàries que han disminuït en valor absolut amb 413 i 83 milions d'euros, respectivament. Per al contrari, Andbanc ha incrementat la seva xifra de passiu de clients en 172 milions d'euros en el perío-

de analitzat, seguida de Crèdit Andorrà i BPA en 76 milions cadascuna. Aquesta lleugera recuperació en general dels passius de clients està alineada amb l'increment experimentat en els recursos de clients gestionats fora de balanç donada la fase d'internacionalització que estan vivint la majoria d'entitats bancàries. [gràfic 8]

Evolució del passiu de clients 2009-2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 8]

La ràtio d'inversió creditícia sobre passiu de clients

En el següent quadre podem apreciar l'evolució de la ràtio d'inversió creditícia sobre el passiu de clients enregistrat per les diferents entitats bancàries andorranes el 2010 i 2011: [taula 7]

Aquesta ràtio ha estat calculada després d'homogeneïtzar els criteris a la normativa internacional perquè els saldos siguin comparables.

La ràtio agregada ha disminuït en 0,13 punts percentuals, mentre que l'any 2010 havia augmentat en 5,91 punts percentuals. La lleugera disminució durant el 2011, és deguda al fet que els dipòsits de clients s'han incrementat en un percentatge superior al de la inversió creditícia, un 3,34% i un 4,14%.

En general, les entitats bancàries han augmentat aquesta ràtio d'inversió sobre els dipòsits de clients, a excepció de Crèdit Andorrà, que ha disminuït l'esmentada ràtio en 3,18 punts percentuals respecte l'any anterior; aquesta disminució es deu al fet que els dipòsits de clients s'han incrementat en un percentatge superior al de la inversió creditícia, un 4,70% i un 0,08%, respectivament. [gràfic 9]

Evolució de la ràtio d'inversió sobre el passiu de clients

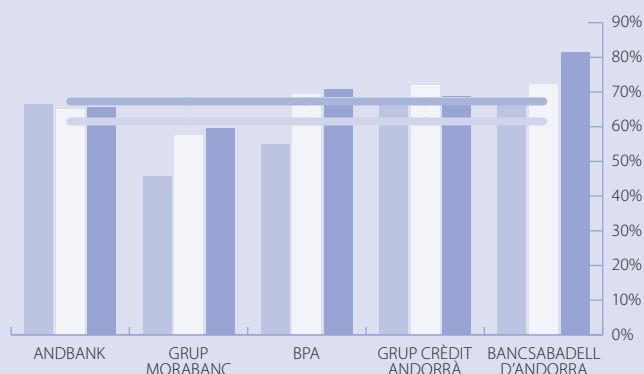
	2010	2011
ANDBANK	65,04%	65,53%
GRUP MORABANC	57,41%	59,55%
BPA	69,44%	70,73%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	72,00%	68,82%
BANCSABADELL D'ANDORRÀ	72,18%	81,51%
RÀTIO AGREGADA	67,45%	67,32%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 7]

Evolució de la ràtio d'inversió sobre el passiu de clients 2009-2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011
— Mitjana 2009
— Mitjana 2010
— Mitjana 2011

(% Inversió/Dipòsits) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 9]

Recursos gestionats agregats

Els recursos gestionats per les entitats bancàries andorranes, entesos com a dipòsits de clients i mediació de clients tan custodiats com no custodiats, han experimentat un creixement del 12,97% durant l'exercici 2011 i del 0,39% durant el 2010. L'incertesa global internacional ha afectat al sentiment dels mercats, amb un augment de l'aversion al risc, raó per la qual els dipòsits de clients han experimentat una evolució positiva amb un increment del 4,33% respecte el 2010. Addicionalment, l'evolució negativa dels mercats financers durant el 2011, s'ha contrarestat amb l'efecte de la internacionalització mitjançant la compra d'entitats financeres estrangeres, incorporant-ne la seva cartera de clients. Així doncs, els recursos de fora de balanç s'han incrementat un 18,04% el 2011 i un 5,37% en el 2010 (3.129 milions d'increment en el 2011 versus 884 milions d'increment en el 2010).

Cal tenir en compte que, als recursos gestionats en el balanç i fora de balanç de la banca andorrana, cal afegir-hi altres recursos gestionats per societats gestores pertanyents als grups bancaris andorrans.

La distribució dels recursos gestionats agregats per entitat bancària, incloent dipòsits, mediació de clients i altres recursos gestionats, a 31 de desembre de 2011, és com es mostra a continuació: [gràfic 10]

L'evolució del volum agregat de recursos gestionats de la banca andorrana fora de balanç, prenent en consideració els recursos de fora de balanç i altres

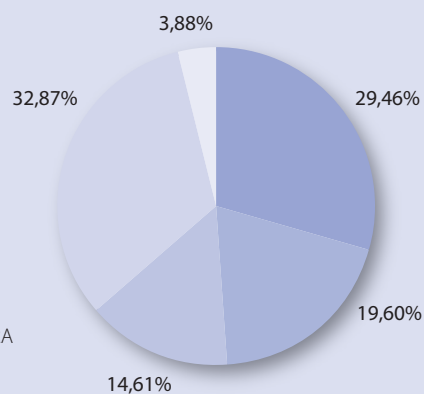
recursos gestionats per societats gestores i entitats bancàries pertanyents als grups bancaris, entre el 2010 i el 2011 és com segueix: [taula 8]

En el gràfic següent es presenta l'evolució dels recursos gestionats per les entitats bancàries en els darrers cinc anys, així com la seva distribució entre dipòsits de clients, recursos de mediació de clients i altres recursos gestionats. [gràfic 11]

Com es pot observar en el gràfic anterior, a partir de l'any 2006, en un entorn de pujada dels tipus d'interès es va iniciar una tendència de migració de recursos de clients de fora de balanç dels bancs cap a balanç.

Recursos gestionats per entitat 2011

■ ANDBANK
■ GRUP MORABANC
■ BPA
■ GRUP CRÈDIT ANDORRÀ
■ BANCSABADELL D'ANDORRA

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 10]

Evolució dels recursos gestionats fora de balanç

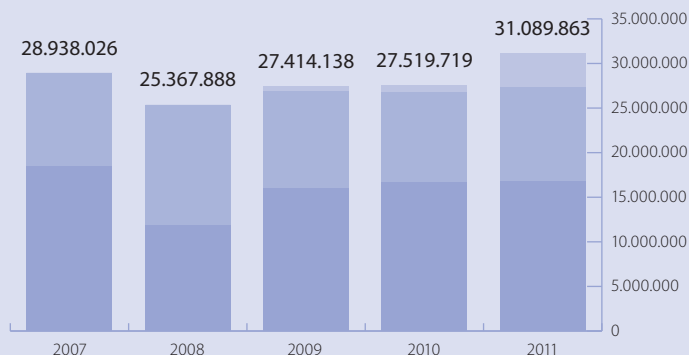
	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
ANDBANK	5.203.499	30,00%	6.556.546	32,02%	26,00%
GRUP MORABANC	4.595.796	26,49%	4.242.930	20,72%	(7,68%)
BPA	1.751.382	10,10%	3.057.828	14,93%	74,60%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	4.978.991	28,70%	5.771.390	28,18%	15,91%
BANCSABADELL D'ANDORRA	818.196	4,72%	849.048	4,15%	3,77%
TOTAL	17.347.864	100,00%	20.477.742	100,00%	18,04%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 8]

Evolució dels recursos gestionats agregats 2007-2011

■ Total mediació clients
■ Total dipòsits clients
■ Total altres recursos gestionats

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 11]

Durant l'any 2008 malgrat la baixada de tipus d'interès, especialment en el darrer trimestre de 2008, aquesta tendència s'accentuà motivada, principalment, per la incertesa i la volatilitat dels mercats, marcats intensament per la crisi financera internacional, que varen modificar l'apetit de risc dels inversors.

Durant els anys 2009 i 2010, el tipus d'interès s'han mantingut en nivells molt baixos i els mercats financers internacionals han enregistrat una clara evolució alcista, invertint la tendència iniciada el 2006 i enregistrant així, un creixement del 38,84%

el 2009 i del 5,37% el 2010 dels recursos de clients gestionats fora de balanç, en detriment del passiu de clients que va disminuir un 18,94% el 2009 i un 7,11% el 2010.

En el 2011, s'intueix un canvi de tendència marcat per l'elevada volatilitat dels actius financers amb un augment de l'aversiò al risc, enregistrant un increment del passiu de clients en un 4,33% respecte el 2010. L'increment dels recursos de clients gestionats fora de balanç en un 18,04 respecte el 2010, està directament relacionat amb la fase d'expansió internacional en què estan immerses les entitats bancàries.

Comptes d'ordre consolidats agregats de la banca andorrana

El detall dels comptes d'ordre agregats de la banca andorrana de l'any 2010 i 2011 es mostra a continuació: [taula 9]

En el capítol "V. Dades d'interès" es poden trobar els comptes d'ordre consolidats de cada grup bancari. Presentem a continuació un detall dels comptes d'ordre agregats per entitat per als exercicis 2010 i 2011. [gràfic 12]

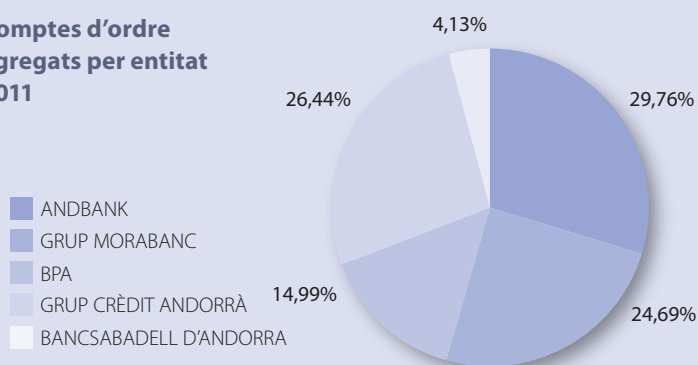
Durant l'exercici 2011 els comptes d'ordre agregats han continuat la tendència ascendent iniciada el 2010 augmentant un 2,97% (3,46% en el 2009) i situant-se en 33.175 milions d'euros. Aquesta tendència alcista tot i l'efecte negatiu per les davallades en els

mercats, s'explica per la fase d'expansió internacional en què estan immersos la majoria de les entitats bancàries.

La partida més significativa, "Dipòsits de valors i altres títols en custòdia", que representa un 59,42% dels comptes d'ordre agregats de la banca andorrana, ha experimentat una variació positiva d'un 0,35% respecte l'exercici anterior (2009 vs. 2010: +3,46%), el capítol d'"Operacions de futur" també ha enregistrat una variació positiva del 6,95% i ha passat a tenir un pes específic del 21,23% sobre el total dels comptes d'ordre agregats; aquest increment es deu al moderat augment de les operacions de futur, generat per l'increment d'operacions de compravenda de divises a termini com a conseqüència de l'exposició al risc de tipus de canvi tant pels balanços dels bancs com pels dels clients de la banca andorrana; així mateix, també inclouen operacions de futur sobre tipus d'interès i, en menor mesura, opcions sobre instruments financers.

L'evolució de la inversió creditícia de clients ha estat lleugerament superior, el capítol de "Passius contingents" i "Compromisos i riscos contingents" que s'ha augmentat un 3,22% respecte l'exercici 2010; per tant, podem afirmar que l'evolució experimentada fora de balanç ha estat més prudent i conservadora que la política de concessió i renovació d'operacions d'actiu.

Comptes d'ordre agregats per entitat 2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 12]

Evolució dels comptes d'ordre agregats

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Passius contingents	488.853	1,52%	536.408	1,62%	9,73%
Compromisos i riscos contingents	1.208.383	3,75%	1.215.494	3,66%	0,59%
Operacions de futur	6.585.369	20,44%	7.042.756	21,23%	6,95%
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	19.644.332	60,97%	19.713.314	59,42%	0,35%
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	4.290.735	13,32%	4.667.444	14,07%	8,78%
TOTAL	32.217.672	100,00%	33.175.416	100,00%	2,97%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

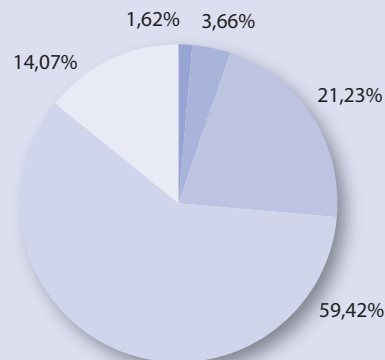
[taula 9]

El capítol "Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu", on s'inclouen garanties i compromisos rebuts i altres comptes d'ordre, ha experimentat un increment del 8,78% respecte a l'any anterior (21,43% al 2009). A 31 de desembre de 2011 aquest epígraf representa un 14,07% del total de comptes d'ordre agregats de la banca andorrana similar al seu pes en el 2010 que era d'un 13,32%, però amb una tendència lleugerament alcista en els darrers anys.

La composició dels comptes d'ordre agregats el 31 de desembre de 2011 és com segueix: [\[gràfic 13\]](#)

Estructura dels comptes d'ordre agregats 2011

- Passius contingents
- Compromisos i riscos contingents
- Operacions de futur
- Dipòsits de valors i altres títols en custòdia
- Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 13]

Comptes de pèrdues i guanys consolidats agregats de la banca andorrana

A continuació es mostra el detall dels comptes de pèrdues i guanys consolidats agregats de la banca andorrana per als anys 2010 i 2011. [\[taula 10\]](#)

En el capítol "V. Dades d'interès" es poden trobar els comptes de pèrdues i guanys consolidats per a cada grup bancari per als exercicis 2010 i 2011.

El conjunt de les entitats bancàries andorranes ha obtingut en l'exercici 2011 un benefici de 197 milions d'euros, un 1,98% menys que en l'exercici anterior (2009 vs. 2010: -0,49%; 2008 vs. 2009: +2,20%). La lleu disminució dels beneficis de la banca andorrana enregistrada al 2011 ha estat motivada, principalment, per un increment significatiu de les despeses de personal i les despeses generals de-

gudes a la significativa expansió internacional en la que quatre de les cinc entitats estan immerses i una davallada del marge financer de l'1,82% donat l'any advers en els mercats financers. Cal tenir en compte però, que l'increment en les comissions netes per serveis fa incrementar el resultat del marge ordinari en un 3,20% respecte el 2010.

Així doncs, la banca andorrana, en un any crític per al sistema financer internacional, ha obtingut un benefici agregat al voltant dels 200 milions d'euros, tot i mantenint unes bones ràtios de solvència i liquiditat agregades, que han estat d'un 20,96% i d'un 66,58%, respectivament, ambdues molt superiors a les ràtios mantingudes per moltes de les entitats financeres internacionals.

	2010	2011	Var. (%) 10-11
Interessos i rendiments assimilats	261.996	311.388	18,85%
Interessos i càrregues assimilables	(92.943)	(145.503)	56,55%
Rendiments de valors de renda variable	290	382	31,72%
MARGE FINANCER	169.343	166.267	(1,82%)
Comissions per serveis netes	306.452	333.687	8,89%
Resultats d'operacions financeres	45.778	37.447	(18,20%)
Altres resultats ordinaris	2.172	3.106	43,00%
MARGE ORDINARI	523.745	540.507	3,20%
Despeses de personal	(120.923)	(145.399)	20,24%
Despeses generals	(136.872)	(142.134)	3,84%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(50.898)	(54.806)	7,68%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(536)	(3.771)	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	214.516	194.397	(9,38%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(32.643)	(19.447)	(40,43%)
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(1.829)	(3.765)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(4.900)	(4.265)	(12,96%)
RESULTAT ORDINARI	175.144	166.920	(4,70%)
Resultats extraordinaris	25.206	29.621	17,52%
Resultats atribuïts a la minoria	162	-	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	200.512	196.541	(1,98%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 10]

Marge financer

Com es pot apreciar en el quadre següent, l'any 2011 el marge financer agregat de les entitats bancàries andorranes ha estat de 166.267 milers d'euros experimentant una disminució de l'1,82% respecte l'exercici 2010 (2009 vs. 2010: -7,88%; 2008 vs. 2009: +8,89%). Per a la majoria d'entitats l'evolució d'aquest marge ha estat negativa degut a l'increment dels interessos pagats a dipòsits de clients i a la vegada, la disminució dels interessos i rendiments assimilats. [taula 11]

A continuació es presenta el gràfic de l'evolució del marge financer agregat dels últims cinc exercicis, així com el gràfic del marge financer per entitat bancària per als exercicis 2009, 2010 i 2011:

[gràfics 14 i 15]

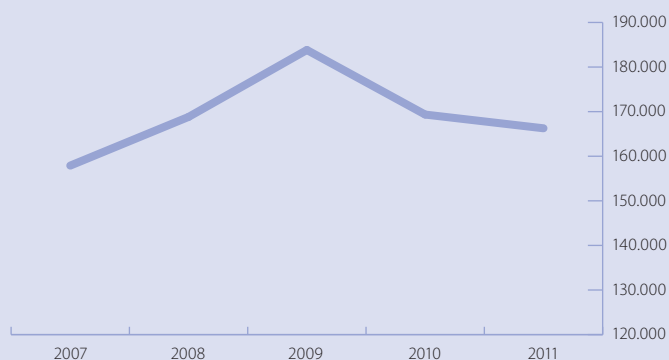
Marge financer per entitat bancària

	2010	2011	Var. (%) 10-11
ANDBANK	45.104	51.005	13,08%
GRUP MORABANC	28.122	27.844	(0,99%)
BPA	14.761	12.237	(17,10%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	71.405	67.471	(5,51%)
BANCSABADELL D'ANDORRA	9.951	7.710	(22,52%)
TOTAL	169.343	166.267	(1,82%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 11]

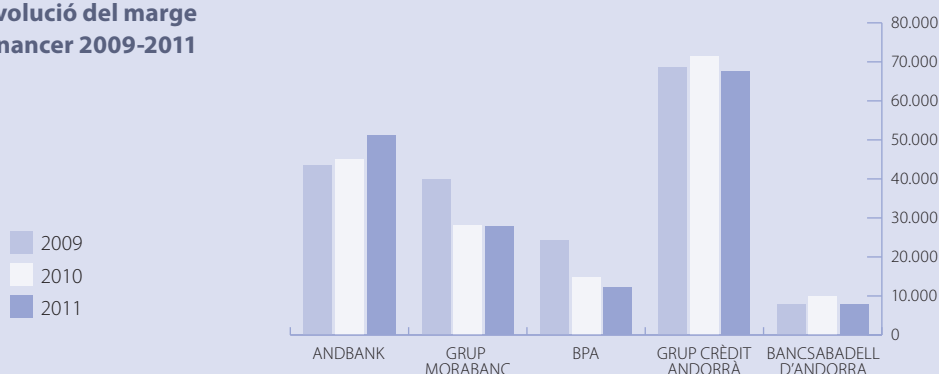
Evolució del marge financer agregat 2007-2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 14]

Evolució del marge financer 2009-2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 15]

Marge ordinari

La taula següent ens mostra que el marge ordinari agregat ha experimentat un increment del 3,20% l'any 2011, augmentant 16.762 milers d'euros (2009 vs. 2010: +0,14%; 2008 vs. 2009: +7,55%). La davallada dels resultats d'operacions financeres d'un 18,20% passant de 45.778 milers d'euros al 2010 a 37.447 el 2011, ha quedat contrarestada pel major increment de les comissions netes generades per l'oferta de productes i serveis durant l'any 2011 del 8,89% (20,13% al 2010). [taula 12]

A continuació es presenta el gràfic de l'evolució del marge ordinari agregat dels últims cinc exercicis, així com el gràfic del marge ordinari per entitat

bancària per als exercicis 2009, 2010 i 2011:

[gràfics 16 i 17]

El gràfic següent ens mostra que els ingressos per comissions continuen sent l'element més significatiu per la seva contribució al marge ordinari, i amb la voluntat que el creixement dels recursos gestionats continuï sent un dels motors per a seguir contribuint a millorar el marge ordinari. Per altra banda, també es pot apreciar una disminució de l'aportació al marge ordinari dels resultats de les operacions financeres en els últims tres anys; en el 2011 representa el 6,90% del marge ordinari (en el 2009 representava el 15,5%). [gràfic 18]

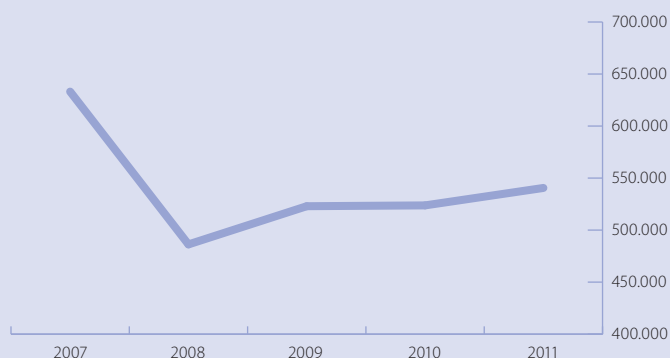
Marge ordinari per entitat bancària

	2010	2011	Var. (%) 10-11
ANDBANK	141.684	170.535	20,36%
GRUP MORABANC	114.319	106.436	(6,90%)
BPA	71.435	63.825	(10,65%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	175.657	174.462	(0,68%)
BANCSABADELL D'ANDORRA	20.650	25.249	22,27%
TOTAL	523.745	540.507	3,20%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 12]

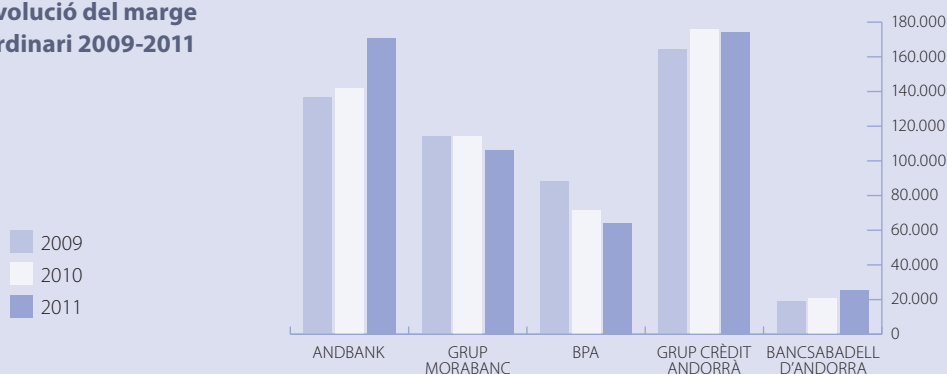
Evolució del marge ordinari agregat 2007-2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 16]

Evolució del marge ordinari 2009-2011

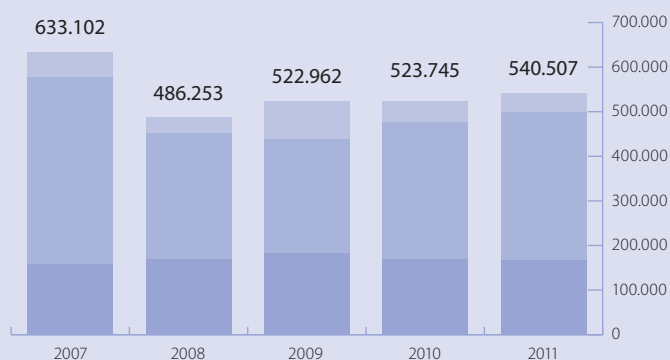

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 17]

Evolució marge ordinari agregat 2007-2011

■ Marge financer
■ Comissions netes
■ Resultat d'operacions financeres i altres resultats ordinaris

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

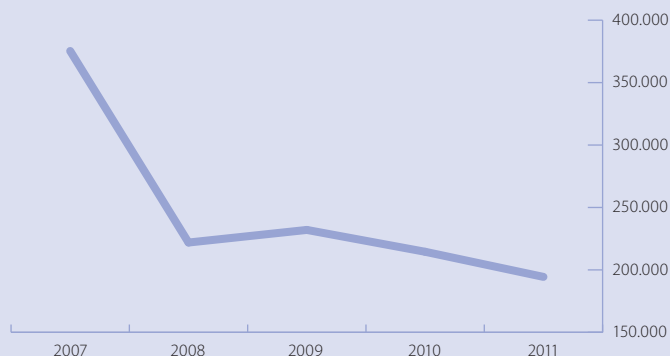
[gràfic 18]

Marge d'explotació

Tal i com es mostra en el següent quadre, el marge d'explotació ha disminuït un 9,38% respecte el 2010 (-7,54% el 2010) degut, principalment, a l'increment de les despeses de personal i de les despeses generals, amb increments del 20,24% i 3,84%, respectivament. [taula 13]

A continuació es presenta el gràfic de l'evolució del marge d'explotació agregat dels últims cinc exercicis, així com el gràfic del marge d'explotació per entitat bancària per als exercicis 2009, 2010 i 2011: [gràfics 19 i 20]

Evolució del marge d'explotació agregat 2007-2011

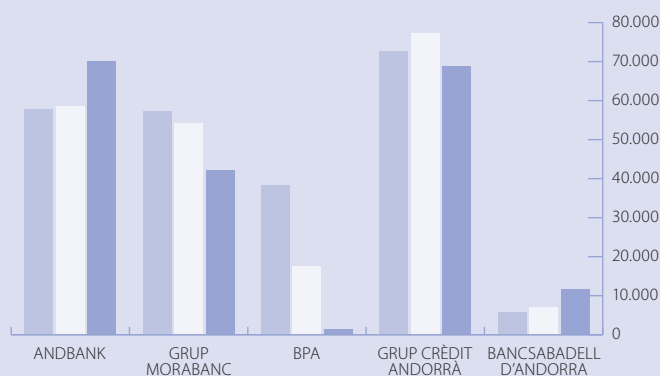

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 19]

Evolució del marge d'explotació 2009-2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 20]

Marge d'exploitació per entitat bancària

	2010	2011	Var. (%) 10-11
ANDBANK	58.461	70.051	19,83%
GRUP MORABANC	54.138	42.281	(21,90%)
BPA	17.545	1.459	(91,68%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	77.280	68.828	(10,94%)
BANCSABADELL D'ANDORRA	7.092	11.778	66,07%
TOTAL	214.516	194.397	(9,38%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 13]

Despeses de transformació

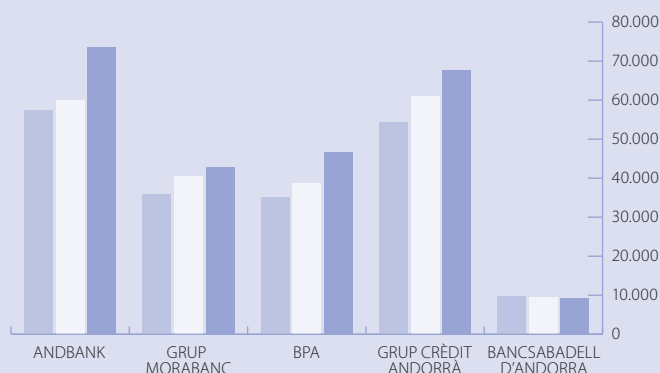
L'any 2011, les despeses de transformació agregades de les entitats bancàries andorranes, que es componen de les "Despeses de personal" i les "Despeses generals" (incloent "Tributs" a excepció de l'ISI Bancari), han estat de 239.842 milers d'euros, amb un increment d'un 14,41% en relació amb l'exercici 2010. L'evolució de les despeses de transformació de la banca andorrana durant aquest any 2011 denota, amb caràcter general, que tot i la situació de crisi financera mundial, aquesta ha augmentat el nombre d'empleats, ha continuat el seu pla d'expansió internacional i ha consolidat el seu mercat intern, tot i seguint una política rigorosa d'optimització de costos.

L'evolució de les despeses de transformació pels períodes 2009, 2010 i 2011 per a cadascuna de les entitats bancàries que integren el sistema bancari andorrà es presenta a continuació: [gràfic 21]

La composició de les despeses de transformació de la banca andorrana en els darrers anys ha anat evolucionant, adquirint cada vegada major pes relatiu les despeses de personal que les generals. Aquesta evolució en la composició de les despeses de transformació en els darrers cinc anys es presenta en el gràfic següent: [gràfic 22]

Evolució de les despeses de transformació 2009-2011

2009
2010
2011

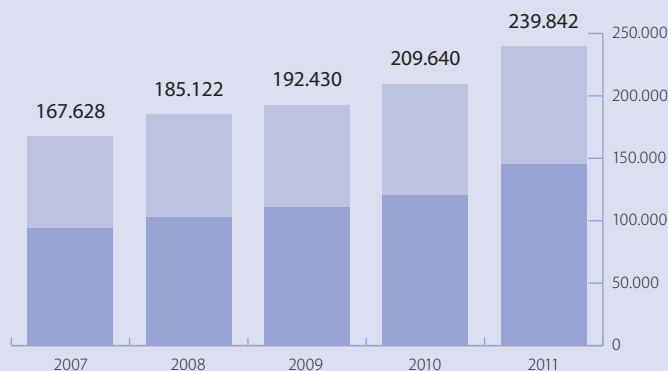

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 21]

Evolució de la composició de les despeses de transformació agregades 2007-2011

Despeses generals
Despeses de personal

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 22]

Per complementar l'anàlisi derivada de l'evolució de les despeses de transformació, cal analitzar la *ràtio d'eficiència* de les entitats bancàries, que és un indicador que mesura la part del marge ordinari que és absorbida per les despeses de transformació de cada entitat.

Ràtio d'eficiència per entitat bancària

	2010	2011
ANDBANK	42,38%	43,08%
GRUP MORABANC	35,50%	40,29%
BPA	54,15%	73,10%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	34,68%	38,78%
BANCSABADELL D'ANDORRA	45,59%	36,34%
RÀTIO AGREGADA	40,03%	44,37%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 14]

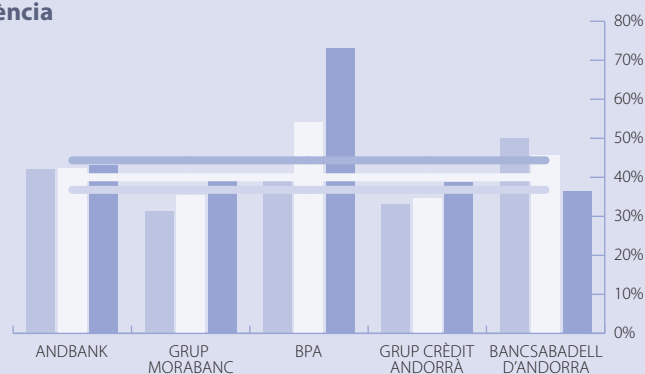
La ràtio d'eficiència agregada de les entitats bancàries andorranes per a l'any 2011 s'ha situat en un 44,37%, enregistrant un increment respecte l'exercici 2010 de 4,34 punts percentuals. Aquest increment es deu a l'augment en major mesura de les despeses de transformació que del marge ordinari, tot i aquest lleuger increment, podem afirmar que l'eficiència segueix sent un clar diferencial del model de gestió de la banca andorrana i comparant-lo amb el dels sectors bancaris d'altres països europeus, aquest segueix estant entre els més baixos.

A continuació es presenten el quadre i el gràfic de la ràtio d'eficiència detallada per entitat i amb xifres comparatives per als exercicis 2010 i 2011. [taula 14]

L'evolució de la ràtio d'eficiència per a les entitats bancàries andorranes entre els exercicis 2009, 2010 i el 2011 és com segueix: [gràfic 23]

Evolució de la ràtio d'eficiència de les entitats bancàries andorranes 2009-2011

- 2009
- 2010
- 2011
- Mitjana 2009
- Mitjana 2010
- Mitjana 2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 23]

Benefici

Com a resultat de l'increment del marge ordinari en un 3,20% i d'un increment del 14,41% de les despeses de transformació després d'amortitzacions, el marge d'exploació agregat s'ha situat en 194.397 milers d'euros, enregistrant una disminució del 9,38% respecte el mateix període de l'any anterior (2009 vs. 2010: -7,54%). Aquest fet, juntament amb una disminució del 30,21% de les despeses per dotacions de provisions, han generat una disminució del benefici agregat de les entitats bancàries andorranes d'un 1,98% respecte als resultats obtinguts el 2010, en què el benefici dels bancs va també veure's disminuït en un 0,49% (2008 vs. 2009:

+2,20% i 2007 vs. 2008: -44,28%). Aquests resultats, que ascendeixen a 197 milions d'euros i que estan en línia amb els de l'any anterior, han estat valorats positivament tenint en compte el context econòmic internacional i, molt especialment, l'evolució dels mercats financers internacionals durant aquest exercici 2011.

A continuació, es presenta el gràfic que mostra l'evolució del resultat agregat de les entitats bancàries andorranes des de l'any 2007 fins l'any 2011, així com el quadre del benefici per entitat bancària: [gràfic 24 i taula 15]

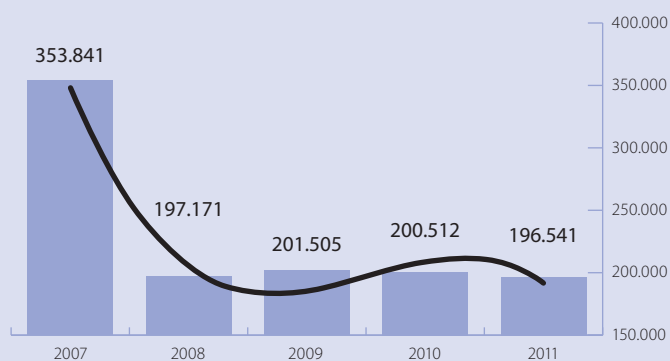
Benefici per entitat bancària

	2010	2011	Var. (%) 10-11
ANDBANK	40.778	54.246	33,03%
GRUP MORABANC	50.629	46.687	(7,79%)
BPA	25.154	18.528	(26,34%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	77.816	70.628	(9,24%)
BANCSABADELL D'ANDORRA	6.135	6.452	5,17%
TOTAL	200.512	196.541	(1,98%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 15]

Evolució del resultat agregat 2007-2011

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 24]

Recursos propis

El detall de recursos propis dels grups bancaris del sistema financer andorrà a 31 de desembre de 2011, és com segueix: [taula 16]

L'evolució dels recursos propis dels grups bancaris del sistema financer andorrà durant l'any 2009, 2010 i 2011, és com segueix: [gràfic 25]

Recursos propis per entitat bancària (*)

	Recursos propis
ANDBANK	406.150
GRUP MORABANC	323.427
BPA	295.788
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	646.163
BANCSABADELL D'ANDORRA	53.567
TOTAL	1.725.095

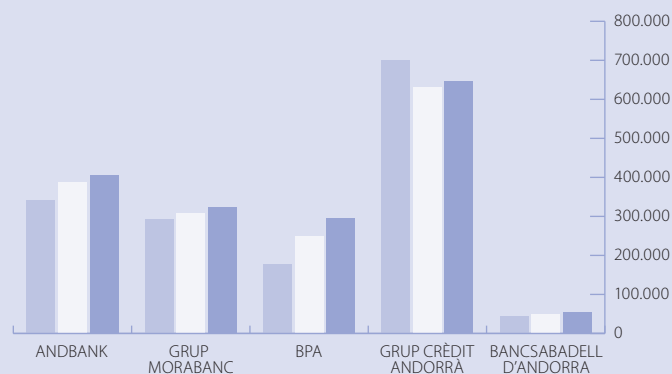
(*) Hi ha inclòs els passius subordinats

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 16]

Evolució dels recursos propis per entitat bancària 2009-2011

■ 2009
■ 2010
■ 2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 25]

Solvència i liquiditat

El Consell General va aprovar el 29 de febrer de 1996 la Llei de regulació dels criteris de solvència i liquiditat de les entitats financeres. Aquesta llei pretén mantenir la solidesa de l'estructura del sistema financer andorrà i té com a origen una recomanació del Comitè de Basilea (*Basel Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices*).

A fi d'aconseguir que el sistema financer andorrà obtingués una bona imatge de solvència en l'àmbit internacional, es van establir uns coeficients de solvència i liquiditat molt més exigents als que prevalien a la majoria de països que els utilitzaven i es van establir uns mínims del 10% i del 40%, respectivament.

En el quadre següent es mostra l'evolució dels dos coeficients per a cada entitat bancària durant els exercicis 2010 i 2011 que, tal com es pot apreciar, superen àmpliament els mínims establerts: [taula 17]

Com es mostra en el quadre anterior, la ràtio de solvència agregada de la banca andorrana a 31 de desembre de 2011 ha estat del 20,96%, amb una variació de 0,62 punts percentuals respecte a l'exercici anterior i, que es manté a un nivell molt superior respecte a les ràtios de solvència de les principals entitats bancàries internacionals, tant amb models de banca privada, com *retail* o universal.

A aquesta mateixa data, la ràtio de liquiditat agregada de la banca andorrana ha estat del 66,58%, inferior en 5,32 punts percentuals a l'assolida l'any 2010. En un entorn en què la desconfiança en els mercats financers internacionals ha generat situacions crítiques en els mercats de liquiditat interbancària, les entitats bancàries andorranes han demostrat gaudir d'una situació privilegiada mantenint-se en una taxa bastant similar a la d'exercicis anteriors.

Aquestes dues ràtios mostren la gestió conservadora i prudent de la banca andorrana.

Adicionalment, amb data 2 de febrer de 2011, el Consell General del Principat d'Andorra va aprovar la Llei 1/2011 de creació d'un sistema de garantia de dipòsits per a les entitats bancàries amb la finalitat de garantir la devolució dels fons en efectiu i de valors dipositats envers els seus dipositants. L'esmentada Llei que, per tal que el sistema de garantia pugui complir les obligacions que li són atribuïdes en aquesta Llei, totes les entitats bancàries autoritzades per operar a Andorra han de crear i mantenir una reserva indisponible afectada al compliment de les garanties cobertes, i que un import equivalent a aquesta reserva s'ha de mantenir invertit en actius líquids i segurs que compleixin una sèrie de requisits establerts per la Llei a tal efecte.

	Solvència		Liquiditat	
	2010	2011	2010	2011
ANDBANK	22,29%	22,56%	78,04%	68,41%
GRUP MORABANC	29,27%	29,68%	94,78%	90,97%
BPA	32,12%	21,20%	70,49%	80,33%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	18,81%	17,39%	54,68%	51,81%
BANCSABADELL D'ANDORRA	15,41%	20,22%	76,02%	85,97%
RÀTIO AGREGADA	21,58%	20,96%	71,90%	66,58%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 17]

Rendibilitat dels recursos propis mitjans (ROE)

La rendibilitat mitjana dels recursos propis de la banca andorrana per a l'exercici anual acabat el 31

de desembre de 2011 ha estat del 13,09% (calculada Beneficis/Recursos propis mitjans) amb una disminució de 1,15 punts percentuals respecte el 2010.

Rendibilitat dels recursos propis mitjans (ROE)

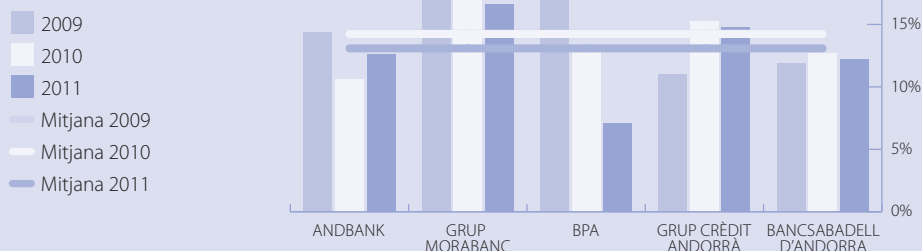
	2010	2011
ANDBANK	10,60%	12,61%
GRUP MORABANC	18,82%	16,60%
BPA	12,80%	7,12%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	15,29%	14,79%
BANCSABADELL D'ANDORRA	12,66%	12,25%
RÀTIO AGREGADA	14,24%	13,09%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 18]

A continuació, es presenten el quadre i el gràfic de la rendibilitat dels recursos propis mitjans per a cada entitat bancària pels anys 2010 i 2011: [taula 18 i gràfic 26]

Rendibilitat dels fons propis mitjans per entitat 2009-2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 26]

Rendibilitat dels actius mitjans (ROA)

La rendibilitat mitjana dels actius mitjans de la banca andorrana per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2011 s'ha situat en un 1,48%, disminuint en 0,20 punts percentuals respecte el 2010 però superior a la del 2009 que era de l'1,34%.

Cal remarcar que tant la rendibilitat dels actius mitjans (ROA) com la dels recursos propis mitjans (ROE) estan per sobre de la mitja del sector bancari europeu.

A continuació es presenten el quadre i el gràfic que mostren la rendibilitat dels actius mitjans (calculada Benefici/Actius totals mitjans) per a cada entitat bancària per als anys 2010 i 2011: [taula 19 i gràfic 27]

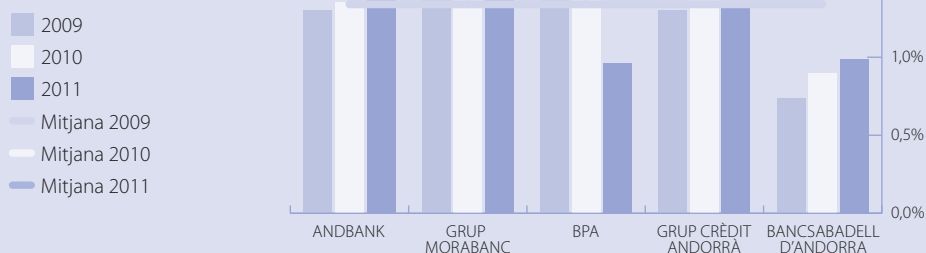
Rendibilitat dels actius mitjans (ROA)

	2010	2011
ANDBANK	1,35%	1,79%
GRUP MORABANC	2,00%	1,90%
BPA	1,47%	0,96%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	1,45%	1,36%
BANCSABADELL D'ANDORRÀ	0,90%	0,99%
RÀTIO AGREGADA	1,50%	1,48%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 19]

Rendibilitat dels actius mitjans per entitat 2009-2011

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 27]

Ràtings

Un altre dels indicadors de la solvència de les entitats bancàries són els *ràtings* elaborats per agències especialitzades com Fitch Ratings, Moody's o Standard & Poor's.

El quadre següent mostra els *ràtings* concedits el 2011 a algunes entitats bancàries andorranes.

[taula 20]

Pel que fa al *ràting* sobirà del Principat d'Andorra, la darrera actualització va ser al febrer del 2012 per Standard & Poor's essent d'A per al llarg termini i A-1 per al curt termini amb perspectiva negativa, mantenint el *ràting* de l'anterior valoració efectuada l'agost del 2010. Aquests *ràtings* reflecteixen l'impacte en l'evolució de l'economia andorrana de la situació financera internacional i econòmica dels països veïns durant l'any 2011 i les perspectives per al 2012.

La perspectiva negativa és conseqüència, principalment, del dèficit pressupostari enregistrar pel Govern d'Andorra i de l'evolució negativa del turisme al Principat que, tal i com ja s'ha comentat anteriorment, és una de les fonts principals d'ingressos del país. Tot i això, també remarquen l'esforç continu realitzat des del Govern d'Andorra mitjançant les noves propostes legislatives com són la nova llei d'obertura econòmica, per tal de millorar la qualitat i la diversificació de l'oferta turística al Principat, el procés de consolidació fiscal, la competitivitat del sistema financer i la capacitat d'adaptació que té el país per fer front a les vulnerabilitats externes.

	Ràtings			Agència
	Llarg termini	Curt termini	Fortalesa financera	
ANDBANK	A-	F2	B/C	Fitch Ratings
GRUP MORABANC	A2	P-1	C+	Moody's
BPA	BB+	B	C/D	Fitch Ratings
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	A-	F2	B/C	Fitch Ratings
BANCSABADELL D'ANDORRA (*)	-	-	-	-

(*) Participat al 51% per Banc Sabadell

Font: Informes de les agències de *ràting* a juny de 2012

[taula 20]

V

Andorra Banc Agrícol Reig, SA

Ed. Centre de Negoci
C/ Manuel Cerqueda i Escaler, 6
AD700 Escaldes-Engordany
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 873333 - Fax +376 863905
www.andbank.com

President Honorari:

Sr. Òscar Ribas Reig

President:

Sr. Manel Cerqueda Donadeu

Vicepresident:

Sr. Oriol Ribas Duró

Conseller Delegat:

Sr. Jordi Comas Planas

Director general:

Sr. Ricard Tubau Roca

Director general adjunt de serveis corporatius:

Sr. José Luis Muñoz Lasuén

V.1. Grups bancaris andorrans

Balanços de situació consolidats d'Andorra Banc Agrícol Reig, SA (Andbank) a 31 de desembre de 2010 i 2011

ACTIU	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Caixa i bancs centrals OCDE	13.890	0,43%	39.892	1,18%	-
INAF	18.066	0,56%	210	0,01%	(98,84%)
Intermediaris financers	423.297	13,21%	411.816	12,23%	(2,71%)
Inversions creditícies	1.611.225	50,27%	1.684.136	50,01%	4,53%
Cartera de valors	948.844	29,60%	940.059	27,91%	(0,93%)
Diferències positives de consolidació	14.500	0,45%	33.951	1,01%	-
Actius immaterials	12.189	0,38%	13.053	0,39%	7,09%
Actius materials	116.838	3,65%	128.522	3,82%	10,00%
Comptes de periodificació	25.584	0,80%	46.669	1,39%	82,42%
Altres actius	20.631	0,64%	69.349	2,06%	-
TOTAL ACTIU	3.205.064	100,00%	3.367.657	100,00%	5,07%
PASSIU					
INAF	18.992	0,59%	1.034	0,03%	(94,56%)
Bancs i entitats de crèdit	195.397	6,10%	157.653	4,68%	(19,32%)
Altres intermediaris financers	-	-	-	-	-
Dipòsits de clients	2.494.884	77,84%	2.603.367	77,30%	4,35%
Deutes representats per títols	23.000	0,72%	8.815	0,26%	(61,67%)
Fons de provisions per a riscos i càrregues	7.958	0,25%	13.581	0,40%	70,66%
Fons per a riscos generals	800	0,02%	2.300	0,07%	-
Passius subordinats	-	-	-	-	-
Comptes de periodificació	16.940	0,53%	22.993	0,68%	35,73%
Altres passius	31.603	0,99%	114.765	3,41%	-
Capital social	78.061	2,44%	78.061	2,32%	-
Reserves	296.651	9,26%	310.842	9,23%	4,78%
Resultats	40.778	1,27%	54.246	1,61%	33,03%
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	-	-	-	-	-
Interessos minoritaris	-	-	-	-	-
TOTAL PASSIU	3.205.064	100,00%	3.367.657	100,00%	5,07%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

(1) Les dades d'interès corresponen a les persones i als càrrecs ocupats fins el 30 de juny de 2012

Comptes d'ordre consolidats d'Andorra Banc Agrícol Reig, SA (Andbank)
a 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Passius contingents	107.419	1,03%	94.796	0,96%	(11,75%)
Compromisos i riscos contingents	261.953	2,50%	253.344	2,57%	(3,29%)
Operacions de futur	2.357.099	22,51%	2.805.847	28,42%	19,04%
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	6.138.398	58,62%	5.160.975	52,28%	(15,92%)
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	1.607.441	15,35%	1.556.619	15,77%	(3,16%)
TOTAL	10.472.310	100,00%	9.871.581	100,00%	(5,74%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats d'Andorra Banc Agrícol Reig, SA (Andbank)
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	2011	Var. (%) 10-11
Interessos i rendiments assimilats	61.743	79.028	28,00%
Interessos i càrregues assimilables	(16.625)	(28.097)	69,00%
Rendiments de valors de renda variable	(14)	74	-
MARGE FINANCER	45.104	51.005	13,08%
Comissions per serveis netes	86.675	108.687	25,40%
Resultats d'operacions financeres	9.024	9.476	5,01%
Altres resultats ordinaris	881	1.367	55,16%
MARGE ORDINARI	141.684	170.535	20,36%
Despeses de personal	(40.078)	(51.021)	27,30%
Despeses generals	(32.721)	(37.134)	13,49%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(10.097)	(11.341)	12,32%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(327)	(988)	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	58.461	70.051	19,83%
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(17.882)	(8.771)	(50,95%)
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(881)	(5.320)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	-	-	-
RESULTAT ORDINARI	39.698	55.960	40,96%
Resultats extraordinaris	1.080	(1.714)	-
Resultats atribuïts a la minoria	-	-	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	40.778	54.246	33,03%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Mora Banc Grup, SA

Av. Meritxell, 96
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 884488 - Fax +376 884499
www.morabanc.com

President Honorari:

Sr. Joan Mora Font

President:

Sr. Francesc Mora Sagués

Conseller - Director general:

Sr. Gilles Serra

Mora Banc, SAU

Av. Meritxell, 96
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 884488 - Fax +376 884499
www.morabanc.com

President:

Sr. Jordi Mora Magriñà

Conseller - Director general:

Sr. Gilles Serra

**Balanços de situació consolidats de Banc Internacional d'Andorra, SA, Banca Mora, SAU (Grup MoraBanc)
a 31 de desembre de 2010 i 2011**

ACTIU	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Caixa i bancs centrals OCDE	24.661	1,08%	23.692	1,00%	(3,93%)
INAF	28.641	1,25%	210	0,01%	(99,27%)
Intermediaris financers	160.413	7,03%	217.485	9,18%	35,58%
Inversions creditícies	1.066.574	46,71%	1.096.393	46,29%	2,80%
Cartera de valors	866.144	37,93%	889.675	37,56%	2,72%
Diferències positives de consolidació	2.724	0,12%	2.104	0,09%	(22,76%)
Actius immaterials	15.935	0,70%	16.075	0,68%	0,88%
Actius materials	94.977	4,16%	96.172	4,06%	1,26%
Comptes de periodificació	18.271	0,80%	18.049	0,76%	(1,22%)
Altres actius	5.097	0,22%	8.644	0,36%	69,59%
TOTAL ACTIU	2.283.437	100,00%	2.368.499	100,00%	3,73%
PASSIU					
INAF	40.450	1,77%	39.881	1,68%	(1,41%)
Bancs i entitats de crèdit	9.991	0,44%	84.100	3,55%	-
Altres intermediaris financers	-	-	-	-	-
Dipòsits de clients	1.867.277	81,77%	1.851.030	78,15%	(0,87%)
Deutes representats per títols	-	-	-	-	-
Fons de provisions per a riscos i càrregues	14.007	0,61%	13.729	0,58%	(1,98%)
Fons per a riscos generals	11.600	0,51%	5.600	0,24%	(51,72%)
Passius subordinats	60.000	2,63%	60.000	2,53%	-
Comptes de periodificació	16.815	0,74%	17.923	0,76%	6,59%
Altres passius	7.968	0,35%	26.326	1,11%	-
Capital social	42.407	1,86%	42.407	1,79%	-
Reserves	190.276	8,33%	205.833	8,69%	8,18%
Resultats	50.629	2,22%	46.687	1,97%	(7,79%)
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	(28.000)	(1,23%)	(25.000)	(1,06%)	(10,71%)
Interessos minoritaris	17	-	(17)	-	-
TOTAL PASSIU	2.283.437	100,00%	2.368.499	100,00%	3,73%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

**Comptes d'ordre consolidats de Banc Internacional d'Andorra, SA, Banca Mora, SAU (Grup MoraBanc)
a 31 de desembre de 2010 i 2011**

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Passius contingents	106.344	1,25%	133.236	1,63%	25,29%
Compromisos i riscos contingents	294.458	3,46%	276.871	3,38%	(5,97%)
Operacions de futur	1.859.106	21,87%	1.734.095	21,17%	(6,72%)
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	5.121.363	60,25%	4.702.552	57,42%	(8,18%)
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	1.118.503	13,16%	1.343.423	16,40%	20,11%
TOTAL	8.499.774	100,00%	8.190.177	100,00%	(3,64%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

**Comptes de pèrdues i guanys consolidats de Banc Internacional d'Andorra, SA, Banca Mora, SAU (Grup MoraBanc)
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2010 i 2011**

	2010	2011	Var. (%) 10-11
Interessos i rendiments assimilats	42.281	51.555	21,93%
Interessos i càrregues assimilables	(14.164)	(23.739)	67,60%
Rendiments de valors de renda variable	5	28	-
MARGE FINANCER	28.122	27.844	(0,99%)
Comissions per serveis netes	73.277	72.027	(1,71%)
Resultats d'operacions financeres	12.765	6.403	(49,84%)
Altres resultats ordinaris	155	162	4,52%
MARGE ORDINARI	114.319	106.436	(6,90%)
Despeses de personal	(23.071)	(24.046)	4,23%
Despeses generals	(27.180)	(27.478)	1,10%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(9.930)	(10.555)	6,29%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	-	(2.076)	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	54.138	42.281	(21,90%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	3.233	(1.072)	-
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	364	(185)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(4.700)	-	-
RESULTAT ORDINARI	53.035	41.024	(22,65%)
Resultats extraordinaris	(2.405)	5.637	-
Resultats atribuïts a la minoria	(1)	26	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	50.629	46.687	(7,79%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Banca Privada d'Andorra, SA

Av. Carlemany, 119
AD700 Escaldes-Engordany
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 873500 - Fax +376 873519
www.bpa.ad

President:

Sr. Ramon Cierco Noguer

President:

Sr. Higini Cierco Noguer

Conseller - Director general:

Sr. Joan Pau Miquel Prats

Director general adjunt:

Sr. Joan Cejudo Peña

Director general adjunt:

Sr. Santi de Rosselló Piera

Director general adjunt:

Sr. Enrique Gracià Cerdà

**Balanços de situació consolidats de Banca Privada d'Andorra, SA (BPA)
a 31 de desembre de 2010 i 2011**

ACTIU	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Caixa i bancs centrals OCDE	15.494	0,87%	37.754	1,62%	143,67%
INAF	8.521	0,48%	210	0,01%	(97,54%)
Intermediaris financers	170.851	9,55%	283.605	12,14%	66,00%
Inversions creditícies	909.501	50,86%	1.077.964	46,16%	18,52%
Cartera de valors	547.818	30,64%	596.708	25,55%	8,92%
Diferències positives de consolidació	1.152	0,06%	83.239	3,56%	-
Actius immaterials	8.465	0,47%	13.979	0,60%	65,14%
Actius materials	92.977	5,20%	143.153	6,13%	53,97%
Comptes de periodificació	15.426	0,86%	29.872	1,28%	93,65%
Altres actius	18.001	1,01%	68.954	2,95%	-
TOTAL ACTIU	1.788.206	100,00%	2.335.438	100,00%	30,60%
PASSIU					
INAF	37.505	2,10%	429	0,02%	(98,86%)
Bancs i entitats de crèdit	133.323	7,46%	362.275	15,51%	-
Altres intermediaris financers	-	-	74	-	-
Dipòsits de clients	1.210.332	67,68%	1.484.676	63,57%	22,67%
Deutes representats per títols	119.984	6,71%	75.661	3,24%	(36,94%)
Fons de provisions per a riscos i càrregues	109	0,01%	3.815	0,16%	-
Fons per a riscos generals	902	0,05%	2.000	0,09%	-
Passius subordinats	32.605	1,82%	63.667	2,73%	95,27%
Comptes de periodificació	15.387	0,86%	14.746	0,63%	(4,17%)
Altres passius	16.901	0,95%	89.050	3,81%	-
Capital social	70.000	3,91%	70.000	3,00%	-
Reserves	127.971	7,16%	147.743	6,33%	15,45%
Resultats	25.142	1,41%	18.809	0,81%	(25,19%)
Resultats d'exercicis anteriors	8	-	(1.431)	(0,06%)	-
Dividends a compte	(2.000)	(0,11%)	(3.000)	(0,13%)	50,00%
Interessos minoritaris	37	-	6.924	0,30%	-
TOTAL PASSIU	1.788.206	100,00%	2.335.438	100,00%	30,60%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes d'ordre consolidats de Banca Privada d'Andorra, SA (BPA)
a 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Passius contingents	37.877	1,15%	82.959	1,67%	-
Compromisos i riscos contingents	102.355	3,10%	189.493	3,81%	85,13%
Operacions de futur	719.883	21,79%	798.283	16,06%	10,89%
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	2.209.592	66,89%	3.583.338	72,08%	62,17%
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	233.778	7,08%	317.432	6,39%	35,78%
TOTAL	3.303.485	100,00%	4.971.505	100,00%	50,49%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats de Banca Privada d'Andorra, SA (BPA)
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	2011	Var. (%) 10-11
Interessos i rendiments assimilats	38.732	45.653	17,87%
Interessos i càrregues assimilables	(24.025)	(33.254)	38,41%
Rendiments de valors de renda variable	54	(162)	-
MARGE FINANCER	14.761	12.237	(17,10%)
Comissions per serveis netes	48.672	46.701	(4,05%)
Resultats d'operacions financeres	7.410	4.076	(44,99%)
Altres resultats ordinaris	592	811	36,99%
MARGE ORDINARI	71.435	63.825	(10,65%)
Despeses de personal	(18.023)	(24.662)	36,84%
Despeses generals	(28.193)	(27.280)	(3,24%)
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(7.674)	(10.424)	35,84%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	-	-	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	17.545	1.459	(91,68%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(1.460)	(1.250)	(14,38%)
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(14)	1.410	-
Dotacions als fons per a riscos generals	-	(1.098)	-
RESULTAT ORDINARI	16.071	521	(96,76%)
Resultats extraordinaris	9.071	18.288	-
Resultats atribuïts a la minoria	(12)	281	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	25.154	18.528	(26,34%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Grup Crèdit Andorrà

Av. Meritxell, 80
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 888000 - Fax +376 888021
www.creditandorra.ad

President:

Sr. Antoni Pintat Santolària

Vicepresident:

Sr. Jaume Casal Mor

Conseller delegat - Director general:

Sr. Josep Peralba Duró

Director general adjunt de negoci:

Sr. Xavier Cornella Castel

**Balanços de situació consolidats de Grup Crèdit Andorrà
a 31 de desembre de 2010 i 2011**

ACTIU	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Caixa i bancs centrals OCDE	37.566	0,72%	33.602	0,62%	(10,55%)
INAF	46.245	0,89%	210	0,00%	(99,55%)
Intermediaris financers	415.937	7,96%	395.847	7,31%	(4,83%)
Inversions creditícies	3.084.616	59,04%	3.090.775	57,05%	0,20%
Cartera de valors	1.235.854	23,65%	1.426.527	26,33%	15,43%
Diferències positives de consolidació	-	-	40.576	0,75%	
Actius immaterials	41.095	0,79%	46.053	0,85%	12,06%
Actius materials	278.752	5,34%	281.523	5,20%	0,99%
Comptes de periodificació	46.547	0,89%	55.840	1,03%	19,96%
Altres actius	38.268	0,73%	47.142	0,87%	23,19%
TOTAL ACTIU	5.224.880	100,00%	5.418.095	100,00%	3,70%
PASSIU					
INAF	57.104	1,09%	6.651	0,12%	(88,35%)
Bancs i entitats de crèdit	99.459	1,90%	128.900	2,38%	29,60%
Altres intermediaris financers	3.123	0,06%	7.172	0,13%	-
Dipòsits de clients	4.181.704	80,03%	4.315.606	79,65%	3,20%
Deutes representats per títols	137.327	2,63%	206.610	3,81%	50,45%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	3.382	0,06%	2.541	0,05%	(24,87%)
Fons per a riscos generals	23.232	0,44%	8.154	0,15%	(64,90%)
Passius subordinats	150.000	2,87%	150.000	2,77%	-
Comptes de periodificació	33.956	0,65%	42.082	0,78%	23,93%
Altres passius	17.700	0,34%	29.753	0,55%	68,10%
Capital social	70.000	1,34%	70.000	1,29%	-
Reserves	404.524	7,74%	410.535	7,58%	1,49%
Resultats	77.816	1,49%	70.628	1,30%	(9,24%)
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	(35.000)	(0,67%)	(35.000)	(0,65%)	-
Interessos minoritaris	553	0,01%	4.463	0,08%	-
TOTAL PASSIU	5.224.880	100,00%	5.418.095	100,00%	3,70%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes d'ordre consolidats de Grup Crèdit Andorrà a 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Passius contingents	212.561	2,45%	198.958	2,27%	(6,40%)
Compromisos i riscos contingents	444.763	5,13%	418.688	4,77%	(5,86%)
Operacions de futur	1.327.416	15,30%	1.397.793	15,93%	5,30%
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	5.528.058	63,73%	5.476.298	62,43%	(0,94%)
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	1.161.403	13,39%	1.280.845	14,60%	10,28%
TOTAL	8.674.201	100,00%	8.772.582	100,00%	1,13%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats de Grup Crèdit Andorrà per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	2011	Var. (%) 10-11
Interessos i rendiments assimilats	104.518	114.777	9,82%
Interessos i càrregues assimilables	(33.358)	(47.748)	43,14%
Rendiments de valors de renda variable	245	442	80,41%
MARGE FINANCER	71.405	67.471	(5,51%)
Comissions per serveis netes	88.848	93.468	5,20%
Resultats d'operacions financeres	14.939	12.759	(14,59%)
Altres resultats ordinaris	465	764	64,30%
MARGE ORDINARI	175.657	174.462	(0,68%)
Despeses de personal	(33.842)	(39.938)	18,01%
Despeses generals	(43.470)	(44.780)	3,01%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(20.856)	(20.209)	(3,10%)
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(209)	(707)	238,28%
MARGE D'EXPLOTACIÓ	77.280	68.828	(10,94%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(15.731)	(8.429)	(46,42%)
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(1.298)	330	-
Dotacions als fons per a riscos generals	-	-	-
RESULTAT ORDINARI	60.251	60.729	0,79%
Resultats extraordinaris	17.414	9.644	(44,62%)
Resultats atribuïts a la minoria	151	255	68,87%
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	77.816	70.628	(9,24%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

BancSabadell d'Andorra, SA

Av. del Fener, 7
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 735600 - Fax +376 735601
www.bsa.ad

President:

Sr. Robert Cassany Vila

Conseller - Director general:

Sr. Miquel Alabern Comas

Director general adjunt:

Sr. Josep Segura Solà

**Balanços de situació consolidats de BancSabadell d'Andorra, SA
a 31 de desembre de 2010 i 2011**

ACTIU	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Caixa i bancs centrals OCDE	5.292	0,83%	5.295	0,86%	0,06%
INAF	6.220	0,97%	210	0,03%	(96,62%)
Intermediaris financers	63.243	9,87%	53.580	8,74%	(15,28%)
Inversions creditícies	390.296	60,93%	399.449	65,14%	2,35%
Cartera de valors	141.389	22,07%	121.155	19,76%	(14,31%)
Diferències positives de consolidació	-	-	-	-	-
Actius immaterials	3.234	0,50%	3.124	0,51%	(3,40%)
Actius materials	19.060	2,98%	18.239	2,97%	(4,31%)
Comptes de periodificació	5.804	0,91%	7.799	1,27%	34,37%
Altres actius	6.065	0,95%	4.358	0,71%	(28,15%)
TOTAL ACTIU	640.603	100,00%	613.209	100,00%	(4,28%)
PASSIU					
INAF	31.472	4,91%	39.272	6,40%	24,78%
Bancs i entitats de crèdit	3.101	0,48%	4.612	0,75%	48,73%
Altres intermediaris financers	-	-	1.396	0,23%	-
Dipòsits de clients	417.658	65,20%	357.442	58,29%	(14,42%)
Deutes representats per títols	126.849	19,80%	134.905	22,00%	6,35%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	127	0,02%	131	0,02%	3,15%
Fons per a riscos generals	500	0,08%	3.667	0,60%	-
Passius subordinats	-	-	-	-	-
Comptes de periodificació	5.534	0,86%	5.499	0,90%	(0,63%)
Altres passius	4.120	0,64%	10.592	1,73%	-
Capital social	30.068	4,69%	30.068	4,90%	-
Reserves	15.039	2,35%	19.173	3,13%	27,49%
Resultats	6.135	0,96%	6.452	1,05%	5,17%
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	-	-	-	-	-
Interessos minoritaris	-	-	-	-	-
TOTAL PASSIU	640.603	100,00%	613.209	100,00%	(4,28%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes d'ordre consolidats de BancSabadell d'Andorra, SA
a 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	% s/total	2011	% s/total	Var. (%) 10-11
Passius contingents	24.652	1,94%	26.459	1,93%	7,33%
Compromisos i riscos contingents	104.854	8,27%	77.098	5,63%	(26,47%)
Operacions de futur	321.865	25,39%	306.738	22,40%	(4,70%)
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	646.921	51,02%	790.151	57,69%	22,14%
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	169.610	13,38%	169.125	12,35%	(0,29%)
TOTAL	1.267.902	100,00%	1.369.571	100,00%	8,02%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats de BancSabadell d'Andorra, SA
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2010 i 2011

	2010	2011	Var. (%) 10-11
Interessos i rendiments assimilats	14.722	20.375	38,40%
Interessos i càrregues assimilables	(4.771)	(12.665)	-
Rendiments de valors de renda variable	-	-	-
MARGE FINANCER	9.951	7.710	(22,52%)
Comissions per serveis netes	8.980	12.804	42,58%
Resultats d'operacions financeres	1.640	4.733	-
Altres resultats ordinaris	79	2	(97,47%)
MARGE ORDINARI	20.650	25.249	22,27%
Despeses de personal	(5.909)	(5.732)	(3,00%)
Despeses generals	(5.308)	(5.462)	2,90%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(2.341)	(2.277)	(2,73%)
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	-	-	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	7.092	11.778	66,07%
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(803)	75	-
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	-	-	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(200)	(3.167)	-
RESULTAT ORDINARI	6.089	8.686	42,65%
Resultats extraordinaris	46	(2.234)	-
Resultats atribuïts a la minoria	-	-	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	6.135	6.452	5,17%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

V.2. **Altres dades d'interès**

Govern d'Andorra

Ed. Administratiu de Govern
C/ Prat de la Creu, 62-64
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 875700
www.govern.ad

**La composició del Govern d'Andorra
és com segueix:**

Cap de Govern:

M. I. Sr. Antoni Martí Petit

Ministre de Finances i Funció Pública:

M. I. Sr. Jordi Cinca Mateos

Ministre d'Economia i Territori:

M. I. Sr. Jordi Alcobé Font

Ministre d'Afers Exteriors:

M. I. Sr. Gilbert Saboya Sunyé

Ministre de Justícia i Interior:

M. I. Sr. Marc Vila Amigó

Ministra de Salut i Benestar:

M. I. Sra. Cristina Rodríguez Galan

Ministra d'Educació i Joventut:

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

Ministre de Turisme i Medi Ambient:

M. I. Sr. Francesc Camp Torres

Ministre de Cultura:

M. I. Sr. Albert Esteve Garcia

Secretari General del Govern:

Sr. Jordi Casadevall Touseil

Cap de Gabinet del Cap de Govern:

Sr. Esteve Vidal Ferrer

Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF)

C/ Bonaventura Armengol, 10
Ed. Montclar, bloc 2, 4a planta
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 808898 - Fax +376 865977
www.inaf.ad

President:

Sr. Raül González Fernández

Directora general:

Sra. Maria Cosan Canut

Associació de Bancs Andorrans (ABA)

C/ Ciutat de Consuegra, 16
Ed. l'Illa, esc. A, 2n pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 807110 - Fax +376 866847
www.aba.ad

President:

Sr. Joan Pau Miquel Prats

Vicepresident:

Sr. Fernando López Cereijo

Director general:

Sr. Antoni Armengol Aleix

Directora tècnica:

Sra. Esther Puigercós Font

Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIF)

C/ Dr. Vilanova, 15-17 (planta -4)
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 806730 - Fax: +376 828842

Director:

Sr. Carles Fiñana Pifarré

Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció (UPLC)

Ed. Administratiu de Govern
C/ Prat de la Creu, 62-64
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. + 376 875606 - Fax: + 376 875695
www.uprevencio.ad

Cap de la unitat:

Sra. Clàudia Cornella Durany

Andorra Desenvolupament i Inversió, SA (ADI)

C/ Camí de la Grau
Ed. Prat del Rull, 2n pis, Despatx 212
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. + 376 812020 - Fax: +376 812021
www.adi.ad

Director:

Sr. Carles Aleix Martínez

Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS)

C/ Prat de la Creu, 8, Despatx 204-207
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 809292 - Fax +376 809293
www.ccis.ad

President:

Sr. Marc Pantebre Palmitjavila

Directora:

Sra. Pilar Escaler Penella

Confederació Empresarial Andorrana (CEA)

C/ Prat de la Creu, 59-65, esc. B, 2n pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 800020 - Fax: +376 800024
www.cea.ad

President:

Sr. Xavier Altimir Planes

Directora:

Sra. Sílvia Gabarre Iglesias

Col·legi d'Economistes d'Andorra (COEA)

C/ Bonaventura Armengol, 15, 6e pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 868678 - Fax: +376 807817
www.coea.net

Degà:

Sr. Xavier Prats Martínez

Secretari:

Sr. Vladimir Fernández Armengol

Universitat d'Andorra (UdA)

Plaça de la Germandat, 7
AD600 Sant Julià de Lòria
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 743000 - Fax: +376 743043
www.uda.ad

Rector:

Magfc. Sr. Daniel Bastida Obiols

Agència Andorrana de Protecció de Dades (APDA)

C/ Dr. Vilanova, 15-17 (planta -5)
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 808115 - Fax: +376 808118
www.apda.ad

Cap:

Sr. Joan Crespo Piedra

Institut d'Estudis Andorrans (IEA)

Av. Rocafort, 21-23
Ed. Molí, 3r pis
AD600 Sant Julià de Lòria
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 742630 - Fax: +376 843585
www.iea.ad

Presidenta:

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

Director:

Sr. Jordi Guillamet Anton

Andorra Turisme

C/ Prat de la Creu, 59-65, esc. D, 4r pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 891189 - Fax: +376 828123
www.andorra.ad

President:

M. I. Sr. Francesc Camp Torres

Director:

Sr. Betim Budzaku

